

„Cei care au privilegiul de a ști au datoria de a acționa.” — Albert Einstein

PULSUL GEOSTRATEGIC

Nr. 292 Septembrie - Octombrie 2023 | www.pulsulgeostrategic.ro

ORDINE MONDIALĂ

Semnificația geopolitică a micronațiunilor - o lume în miniatură

Pag. 6

EUROPA—BALCANII DE VEST

Balkanii de Vest, un „butoi cu pulbere explozivă” cu risc ridicat de aprindere și declanșarea unui al doilea război în Europa

Pag. 25

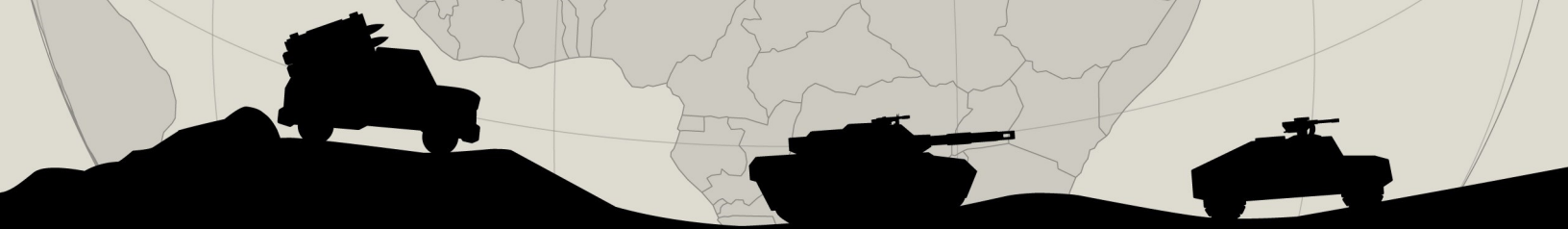
EUROPA—RĂZBOIUL DIN UCRAINA

A treia lege a lui Newton și războiul din Ucraina

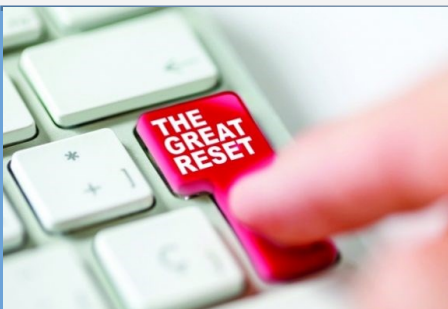
Pag. 22

Israel și Fâșia Gaza, pentru securitatea mondială.

Pag. 16

CUPRINS

I. EDITORIAL

1. În ce direcție se îndreaptă actuala lume și care este viitorul ordinii mondiale? — **Pag. 4**

II. SITUAȚIA MONDIALĂ - MICRONAȚIUNILE

2. Semnificația geopolitică a micronațiunilor - o lume în miniatură — **Pag. 6**

II. SITUAȚIA MONDIALĂ - RADICALIZAREA

3. Procesul de radicalizare — **Pag. 13**

III. ORIENTUL MIJLOCIU - ISRAEL - FÂȘIA GAZA

4. Israel și Fâșia Gaza, pentru securitatea mondială — **Pag. 16**

IV. EUROPA - UCRAINA

5. A treia lege a lui Newton și războiul din Ucraina — **Pag. 22**

IV. EUROPA - BALCANII DE VEST

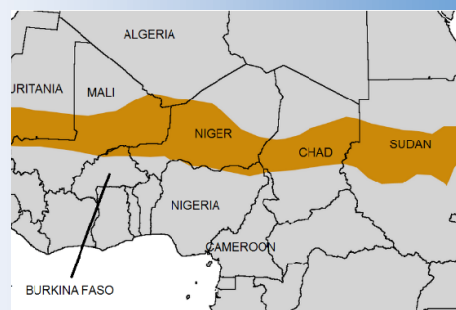
6. Balcanii de Vest, un „butoi cu pulbere explozivă” cu risc ridicat de aprindere și declanșarea unui al doilea război în Europa — **Pag. 25**

IV. EUROPA - BALCANII DE VEST

7. Influența Rusiei și Chinei în Balcanii de Vest — **Pag. 30**

IV. EUROPA - SUECIA - STUDIU DE CAZ

8. Cum a reușit războiul din Ucraina să pună capăt doctrinei de neutralitate din nordul Europei? Suedia – studiu de caz — **Pag. 35**

V. AFRICA - SAHEL

9. Instabilitate în regiunea Sahel: Amenințări și provocări — **Pag. 41**

CUPRINS

VI. SECURITATE CIBERNETICĂ

10. Complexitățile securității
cibernetice și amenințările sale
moderne
— **Pag. 48**

I. EDITORIAL

În ce direcție se îndreaptă actuala lume și care este viitorul ordinii mondiale?

Dr. ing. Stelian TEODORESCU

„Nimeni nu poate trăi fără prieteni, chiar dacă stăpânește toate bunurile lumii.”

Aristotel

Procese evolutive intense din ultima perioadă, sfidând timpul și spațiul, tind să creeze un nou tablou al lumii. Astăzi, constatăm o reconfigurare a tuturor sistemelor în integralitatea lor, incluzând aici întregul sistem politic, economic și social global, dar și sistemele de apărare și securitate spre care tind statele lumii, schimbările profunde cuprinzând atât forma, cât și conținutul întregului sistem mondial.

După criza pandemică declanșată de COVID-19, pare că știința a ieșit câștigătoare, iar progresul tehnologic pare a fi într-un tempo similar cu numai o mică întârziere. Întreaga lume, dar mai ales managerii au fost surprinși de productivitatea muncii la distanță. Cu toate acestea, unele tipuri de activități nu s-au putut transfera foarte bine pe modul online și din diverse motive specifice activităților executate, dar inclusiv din motive de tip etnic și rasial, nu s-a putut rămâne acasă în absolut toate cazurile și au fost astfel afectate în mod disproporționat multe domenii, fiind provocate multe schimbări majore în întreaga lume.

Astfel, majoritatea tipurilor de activități desfășurate la nivel mondial au devenit unele hibride cu un intens specific personalizat, național sau regional. Ca urmare a unei astfel de evoluții, au apărut numeroase alte provocări cu efecte pe termen mediu și lung, inclusiv în domeniul apărării și securității.

Comportamentul uman în toată complexitatea, subtilitatea și dinamica sa face ca obiectivitatea deplină să rămână doar un deziderat, practic imposibil de realizat.

Spunem acest lucru pentru că, în contextul atât a profundelor transformări ce au loc la nivel regional și mondial, cât și a conexiunilor și interacțiunile între diverși actorii statali și non-statali, ies în evidență modele noi de interdependență politică, economică, militară, socială, culturală, informațională, demografică, dar și tipuri noi de relații internaționale și transnaționale care nu de puține ori sunt catalogate în majoritatea mediilor ca fiind atipice.¹

Sursa: <https://www.national.ro/social/marea-resetare-declara-razboi-omului-noua-ordine-mondiala-face-revolutie-pe-piata-muncii-704393.html>

¹Multipolarismul și evoluțiile de securitate la nivel regional, elemente definitorii pentru viitoarea arhitectură geopolitică, Stelian Teodorescu, Monitorul Apărării și Securității, 17.08.2020.

Drept urmare, dinamica și predictibilitatea actualului mediul geopolitic și geostrategic sunt puternic influențate de dinamica și transformările uneori de neînțeles a relațiilor dintre principalii actori globali, precum și de creșterea libertății de acțiune și a influenței unor noi actori regionali.

Având în vedere tipul și impredictibilitatea evoluțiilor, dar și rezultatele și consecințele generate pe termen mediu și lung, devine din ce în ce mai realistă și mai actuală poziția savantului german, Hanns W. Maull, exprimată într-unul din studiile sale, care a făcut referire la momentul declanșării procesului de transformare a ordinii mondiale, punând întrebarea: „dizolvare sau înlocuire?”².

Analizând cu atenție transformările ce au avut loc sau continuă să se desfășoare la nivel regional și global, putem observa că acestea au loc cu o dinamică din ce în ce mai accentuată și sunt marcate de schimbări profunde în ceea ce privește capacitatea statelor de realizare a unor zone de influență.

Astfel, prăbușirea echilibrului de putere la nivel global, la care se adaugă efectele crizelor de toate tipurile (economică, migrație, energetică, etc.), dar și rivalitățile istorice etnice sau religioase ce au ieșit semnificativ la suprafață în procesul de dezintegrare a sistemului bipolar, par a conduce la o stare de o fragilitate extremă, situație care oricând poate scăpa de sub controlul bunei gestionări și poate degenera în anarhie și chiar într-un alt război mondial.

În accepțiunea experților, dintotdeauna geopolitica a subsumat globalizarea intereselor statelor care s-au afirmat ca poli de putere și care au căutat să identifice acele zone, care prin resurse și așezare comportă semnificații militare și strategice deosebite, pentru a le controla și a le gestiona necesitățile de securitate.

Numai că, tensiunile și războaiele existente azi în anumite regiuni ale lumii sunt rezultatul intersectării intereselor acestor actori internaționali, fiecare în parte, reclamând recunoașterea formală a statutului de pol de putere regional sau mondial, statut indispensabil pentru participarea la procesul de adoptare a unor decizii strategice la nivel global.

Având în vedere cât de multă neîncredere reciprocă s-a dezvoltat între Rusia și China, pe de o parte, și Europa și SUA, pe de altă parte, le va fi greu să ajungă la un consens privind reformarea principalelor instituții internaționale. Activitatea decizională a Consiliului de Securitate al ONU a fost paralizată prin dreptul de veto, în special de către Rusia și China, fapt care ne-a confirmat de mult timp că trăim într-o epocă de formare a unei noi ordini mondiale marcată de multipolaritate și multilateralism.

Într-un astfel de context încordat, se pare că narațiunile pentru confruntare care marchează relația bilaterală a SUA-China conțin acum și perspective în mod specific conflictuale asupra viitorului ordinii globale. China pare să evidențieze nivelul în care Occidentul se vede că și-a impus valorile prezumtive universale asupra sistemului global în perioada postbelică și care este percepută ca fiind favorabilă pentru SUA. În același timp, SUA interpretează angajamentul Chinei de a forța stabilirea unei noi ordini mondiale multipolare bazată pe valori diferite și direcționată pe norme diferite mai favorabile țărilor non-occidentale, deoarece China a devenit o putere globală de frunte în acest proces, fiind percepută în diverse medii că dorește să dețină supremația la nivel global. Aceste două perspective asupra viitorului ordinii globale par să conducă la o divergență mai mare și să creeze atmosfera unui „nou război rece”, chiar dacă SUA și China spun fiecare că vor să o evite.

Ca urmare, putem concluziona fără rezerve că relația viitoare dintre actualii și viitorii poli de putere, dar și dintre toate celelalte state este una dintre mega-schimbările și mega-provocările întregii lumi, deoarece o paletă largă de modificări treptate semnificative la un nivel ridicat poate duce brusc la transformări dramatice ale actualei ordini mondiale.

Concluzionând, putem spune că apar întrebări firești cu privire la contextul creat și viitoarele evoluții ale întregii lumi:

- poate fi gestionată pașnic această actuală tendință definitorie a secolului XXI?
- va fi soluționată contradicția dintre strategiile principalilor poli de putere sau toți vor alege între a autoriza o narațiune comună a realizărilor reciproc benefice sau vor opta să meargă spre declanșarea unui conflict armat mondial ale cărui riscuri și consecințe sunt foarte greu de cuantificat?

²Multipolarismul și evoluțiile de securitate la nivel regional, elemente definitorii pentru viitoarea arhitectură geopolitică, Stelian Teodorescu, Monitorul Apărării și Securității, 17.08.2020.

II. SITUAȚIA MONDIALĂ - MICRONAȚIUNILE

Semnificația geopolitică a micronațiunilor - o lume în miniatură

Descoperirea impactului micronațiunilor pe arena globală

Juri FFERRARIO (San Marino)

În vastul peisaj geopolitic al lumii contemporane, micronațiunile apar adesea ca entități interesante și adesea trecute cu vederea. În ciuda dimensiunilor reduse ca teritoriu și populație, aceste entități autonome își afirmă independența și suveranitatea. Dar care este impactul lor adevărat asupra scenei geopolitice globale? Acest articol va aprofunda rolul micronațiunilor, examinând istoria lor, motivațiile care le conduc și influența pe care o pot exercita în contextul dinamicii geopolitice a secolului XXI.

În diversitatea lor, micronațiunile contestă noțiunile tradiționale de stat și suveranitate, punând la îndoială însăși conceptele de graniță și cetățenie. În ciuda faptului că sunt adesea considerate curiozități excentrice, unele dintre ele au demonstrat o rezistență politică și economică remarcabilă, în timp ce altele au generat tensiuni în contexte regionale și internaționale. În acest articol, vom examina modul în care micronațiunile au evoluat de-a lungul timpului, de la Principatul Seborga, din inima Europei, până la teritoriul Liberland, de-a lungul fluviului Dunărea, și chiar până la comunități virtuale precum Republica Asgardia pe orbita joasă a Pământului. Vom descoperi motivațiile care îi determină pe indivizi să creeze și să susțină aceste entități și modul în care acestea încearcă să stabilească relații diplomatice, să promoveze proiecte culturale și economice și chiar să abordeze provocările de mediu. Pe măsură ce lumea se confruntă cu tensiuni geopolitice în creștere și provocări globale, cum ar fi schimbările climatice, este esențial să se analizeze rolul micronațiunilor în crearea de noi perspective și inovare politică. Printr-o analiză critică și obiectivă, ne vom strădui să dezvăluim modul în care aceste entități, aparent marginale, ar putea contribui la remodelarea conceptului de suveranitate și influența geopolitică contemporană.

În vastul peisaj geopolitic al lumii contemporane, micronațiunile recunoscute apar ca entități interesante, dar adesea trecute cu vederea. Aceste națiuni, în ciuda dimensiunii lor limitate teritoriale și ca

Sursa: https://en.m.wikipedia.org/wiki/File:European_ministates_map.png

populație, au fost recunoscute oficial de unul sau mai multe state suverane. Cu toate acestea, prezența și influența lor în cadrul sistemului internațional rămân subiecte deschise și complexe de discuție.

Printr-o analiză critică și obiectivă, ne vom strădui să dezvăluim modul în care aceste entități, în ciuda dimensiunilor lor modeste, pot contribui la remodelarea conceptului de suveranitate și la impactul geopoliticii actuale.

În timp ce micronațiunile recunoscute pot părea marginale în contextul relațiilor internaționale, existența lor ridică întrebări semnificative cu privire la principiile autodeterminării, drepturile omului și stabilitatea regională. Aceste entități reprezintă o provocare pentru sistemul internațional, contestând noțiunile tradiționale de suveranitate a statului.

În acest articol, vom examina unele dintre cele mai emblematice micronațiuni recunoscute, inclusiv Vatican, Monaco, San Marino și altele. Vom explora motivele pentru care aceste națiuni își mențin suveranitatea independentă și cum au reușit să facă acest lucru într-o lume dominată de state naționale. În plus, vom analiza relațiile diplomatice pe care le întrețin cu alte națiuni și provocările cu care se confruntă în păstrarea autonomiei lor.

În fața creșterii tensiunilor geopolitice globale și a provocărilor, cum ar fi schimbările climatice și migrația, problema micronațiunilor recunoscute este de o importanță tot mai mare. Acest articol își propune să facă lumină asupra acestor entități adesea trecute cu vederea și asupra potențialei lor influențe în peisajul geopolitic actual.

Spre deosebire de puterile mondiale și de marile organizații internaționale, micronațiunile recunoscute servesc ca un exemplu al modului în care suveranitatea poate fi păstrată chiar și în contexte teritoriale extrem de limitate. Istoriile lor fascinante, înrădăcinate într-un amestec de tradiții istorice și decizii politice contemporane, oferă o perspectivă unică asupra complexității politicii globale. Acest articol își propune să analizeze micronațiunile recunoscute într-un moment în care lumea se confruntă cu provocări fără precedent. De la probleme legate de comerțul internațional până la securitatea globală și cooperarea în domeniul mediului, aceste națiuni demonstrează că, chiar și cele mai mici entități pot influența peisajul geopolitic. Vom explora modul în care aceste entități abordează probleme precum accesul la resurse, protecția drepturilor omului și promovarea păcii.

În concluzie, în timp ce lumea rămâne concentrată pe puterile tradiționale, merită să aruncăm o privire mai atentă la micronațiunile recunoscute. În ciuda dimensiunilor lor mici, ele întruchipează importanța autodeterminării și oferă o oportunitate unică de a reflecta asupra dinamicii geopolitice contemporane. Acest articol urmărește să exploreze provocările și oportunitățile prezentate de aceste entități, astfel încât să putem înțelege mai bine rolul lor în peisajul geopolitic actual.

1. Micronațiuni recunoscute:

A. San Marino

Istoria și starea actuală ca micronațiune recunoscută:

San Marino, situat în regiunea italiană Emilia-Romagna, este una dintre cele mai vechi micronațiuni din lume. Potrivit tradiției, a fost fondată în anul 301 d.Hr., având o vechime de aproape 1.700 de ani ca entitate de stat independentă. Una dintre caracteristicile distinctive ale San Marino este recunoașterea sa formală de către diverse state, inclusiv Italia, în secolul al XIX-lea. Această recunoaștere a acordat San Marino o poziție specială în domeniul relațiilor internaționale. În ciuda faptului că este una dintre cele mai mici micronațiuni din lume în ceea ce privește populația și teritoriu, San Marino a jucat un rol activ în diferite organizații internaționale, precum Națiunile Unite (ONU), Consiliul Europei și Organizația pentru Securitate și Cooperare în Europa (OSCE).

Rolul San Marino în relațiile internaționale:

San Marino joacă un rol diplomatic semnificativ ca reprezentant al intereselor politice și culturale unice. Participă la negocieri internaționale pe probleme precum drepturile omului, cultura și mediul. În plus, datorită neutralității sale, servește ca mediator în conflictele regionale.

Un alt aspect crucial este modelul său economic bazat pe finanțe și turism. San Marino se mândrește cu o economie stabilă și prosperă, în parte datorită statutului său de paradis fiscal și destinație turistică. Acești

factori îi permit să influențeze indirect economia globală.

Prin urmare, San Marino este un exemplu rar de micronațiune recunoscută care și-a stabilit o prezență și o influență impresionantă în peisajul geopolitic. Istoria sa de milenii și implicarea în organizațiile internaționale demonstrează că, chiar și cele mai mici țări pot avea un rol semnificativ pe scena mondială. San Marino a jucat, de asemenea, un rol esențial în promovarea valorilor democratice și a drepturilor omului. Istoria sa de stabilitate politică și pace, împreună cu angajamentul său de a proteja drepturile civile și politice, a contribuit la transformarea sa într-un jucător respectat în diplomația globală. Angajamentul San Marino cu Națiunile Unite este un exemplu tangibil al rolului său geopolitic. A contribuit activ la promovarea Agendei 2030 pentru Dezvoltare Durabilă și a sprijinit inițiativele de abordare a provocărilor globale, cum ar fi schimbările climatice și migrația.

Mai mult, San Marino a stabilit relații diplomatice cu numeroase națiuni, contribuind astfel la dezvoltarea relațiilor sale bilaterale. Rețeaua sa de ambasade și consulate din întreaga lume reflectă dedicarea sa de a facilita cooperarea internațională. Cu toate acestea, chiar și ca micronațiune recunoscută, San Marino nu este imună la provocările geopolitice. Trebuie să treacă prin presiunile marilor puteri și să negocieze cu acestea pentru a-și păstra autonomia. În plus, ca și alte națiuni mici, trebuie să își echilibreze continuu identitatea culturală și istorică cu cerințele politicii internaționale moderne.

În concluzie, San Marino este un exemplu emblematic al unei micronațiuni recunoscute care și-a valorificat statutul unic pentru a juca un rol activ în geopolitica globală. Istoria, stabilitatea politică și economia prosperă fac din această entitate un studiu de caz intrigant pentru înțelegerea modului în care națiunile mici pot avea un impact semnificativ în relațiile internaționale.

B. Liechtenstein

Istorie și motivații pentru suveranitate:

Liechtenstein este un alt exemplu de micronațiune recunoscută cu o istorie unică. Această mică națiune situată între Elveția și Austria și-a dobândit suveranitatea în secolul al XIX-lea. Originile sale datează de la dobândirea Principatului Liechtenstein de către Casa Liechtenstein în 1719, când împăratul Carol al VI-lea al Sfântului Imperiu Roman i-a acordat acestuia titlul de Principat.

În ciuda dimensiunilor sale modeste, Liechtenstein și-a menținut independența și suveranitatea printr-o politică de neutralitate și statutul său de stat al Sfântului Imperiu Roman. Astăzi, Principatul este cunoscut pentru stabilitatea sa politică și economia sa avansată bazată pe finanțe, afaceri internaționale și turism.

Liechtenstein a jucat un rol activ în promovarea cooperării internaționale și a diplomației multilaterale. Este membru al Organizației Națiunilor Unite, al Asociației Europene a Liberului Schimb (AELS) și a stabilit legături cu Uniunea Europeană prin Acordul privind Spațiul Economic European (SEE). Această participare îi permite Liechtensteinului să aibă o voce semnificativă în probleme precum comerțul internațional, drepturile omului și mediul. Politica sa de neutralitate a fost un factor crucial în promovarea păcii în Europa.

Forțele de poliție din Liechtenstein sunt limitate ca număr și nu are armată, subliniind angajamentul său pentru soluționarea pașnică a conflictelor. În plus, Principatul este renumit pentru eforturile sale filantropice generoase prin Fundația Prințul de Liechtenstein, care sprijină proiecte culturale și sociale în întreaga lume. Liechtenstein este un exemplu convingător al modului în care o micronațiune recunoscută poate aduce contribuții semnificative la relațiile internaționale, atât ca susținător al valorilor umanitare, cât și ca actor economic. Povestea sa de succes în echilibrarea suveranității și a cooperării internaționale oferă lecții esențiale cu privire la rolul micronațiunilor în peisajul geopolitic contemporan.

C. Monaco

Istoria Monaco ca micronațiune:

Monaco, situat de-a lungul Rivierei Franceze, este una dintre cele mai renumite micronațiuni din lume. Istoria sa datează din Evul Mediu, dar și-a câștigat suveranitatea în 1297, când Francesco Grimaldi, cunoscut sub numele de „Il Malizia”, a preluat controlul asupra teritoriului. Monaco este un microstat care a prosperat prin modelul său economic bazat pe turism, jocuri de noroc și finanțe.

Rolul său în diplomația globală și economie:

În ciuda dimensiunilor sale mici, Monaco joacă un rol influent în relațiile internaționale și în economia globală. Este cunoscut pentru că este un punct cheie în calendarul diplomatic global datorită numeroaselor conferințe și organizații internaționale găzduite în Principat. În plus, Monaco are legături strânse cu Uniunea Europeană, deși nu este membru, și participă activ la inițiative globale privind schimbările climatice și dezvoltarea durabilă. Din punct de vedere economic, Principatul este renumit pentru statutul său de paradis fiscal, atrăgând afaceri internaționale și persoane cu valoare netă ridicată. Acest lucru contribuie semnificativ la venitul său național și îi permite să joace un rol economic substanțial în regiune.

Monaco este, de asemenea, cunoscut pentru responsabilitatea socială corporativă și politicile de durabilitate a mediului, demonstrând modul în care o micronațiune poate echilibra interesele economice cu angajamentul față de problemele globale cruciale.

Istoria și rolul actual al Monaco ilustrează modul în care o micronațiune recunoscută poate avea un impact remarcabil asupra diplomației și economiei globale. Capacitatea sa de a prospera într-o lume dominată de state naționale mai mari este un exemplu al modului în care ingeniozitatea politică și economică le poate permite acestor națiuni mici să-și pună amprenta pe scena geopolitică.

D. Tuvalu

Unicitatea Tuvalu ca națiune insulară:

Tuvalu este un caz distinct printre micronațiunile recunoscute, deoarece este o mică națiune insulară situată în Oceanul Pacific. Acest arhipelag, format din nouă atoli de corali, este una dintre cele mai joase țări din lume, cu o altitudine medie de doar doi metri deasupra nivelului mării. Vulnerabilitatea sa la schimbările climatice și creșterea nivelului mării îl face un actor important în discuțiile despre sustenabilitatea mediului.

Cum abordează provocările legate de schimbările climatice și rolul acestuia în organizațiile internaționale:

Tuvalu a câștigat recunoaștere internațională prin dedicarea sa de a crește gradul de conștientizare cu privire la schimbările climatice și de a se angaja în negocieri globale. Națiunea este un susținător puternic al măsurilor de abordare a schimbărilor climatice și de a proteja micile națiuni insulare în curs de dezvoltare de impactul asupra mediului.

Participă activ la discuțiile Națiunilor Unite și la alte organizații internaționale pentru a aborda problemele de mediu și a căuta să crească gradul de conștientizare global cu privire la provocările cu care se confruntă națiunile insulare din cauza încălzirii globale.

Tuvalu demonstrează modul în care o micronațiune recunoscută poate juca un rol esențial în creșterea gradului de conștientizare și activism cu privire la problemele globale de mediu. Istoria sa de luptă pentru supraviețuire într-o lume în schimbare rapidă subliniază importanța cooperării și solidarității internaționale în abordarea celor mai urgente provocări ale timpului nostru.

Pe lângă problemele de mediu, Tuvalu gestionează o economie mică bazată în principal pe pescuit, agricultură și transferuri financiare externe. Cu toate acestea, resursele sale economice sunt limitate, iar națiunea se bazează în mare măsură pe ajutorul internațional pentru a-și menține stabilitatea financiară.

Tuvalu este, de asemenea, cunoscut pentru angajamentul său față de drepturile omului și democrație. Educația și promovarea drepturilor civile sunt considerate priorități pentru guvern, demonstrând hotărârea acestuia de a îmbunătăți calitatea vieții cetățenilor săi. Mai mult, Tuvalu menține legături diplomatice cu mai multe țări, inclusiv cu membre ale Uniunii Europene, Japonia și Statele Unite. Aceste conexiuni permit națiunii să-și promoveze interesele politice și de mediu la scară globală.

Pe scurt, Tuvalu este un exemplu semnificativ de micronațiune recunoscută care se confruntă cu provocări unice, inclusiv schimbările climatice și vulnerabilitatea economică. Cu toate acestea, demonstrează și modul în care o națiune mică poate juca un rol activ în diplomația globală și promovarea drepturilor omului. Istoria sa complexă și angajamentul față de bunăstarea cetățenilor săi și a mediului subliniază importanța micronațiunilor în peisajul geopolitic actual.

2. Micronațiuni nerecunoscute:

Să explorăm acum micronațiunile nerecunoscute, concentrându-ne pe un exemplu specific.

A. Liberland

Originile și aspirațiile Liberlandului:

Liberland este un caz fascinant de micronațiune nerecunoscută. Fondată în 2015 de politicianul și activistul Vit Jedlicka, se află pe o mică bucată de pământ de-a lungul fluviului Dunărea, între Croația și Serbia. Originile sale provin dintr-o dispută teritorială între cele două țări, iar Vit Jedlicka a declarat independența Liberlandului ca răspuns la această dispută. Aspirațiile Liberland se bazează pe principii liberale, cu scopul de a crea un stat minim bazat pe libertate individuală și intervenție guvernamentală redusă. Micronațiunea promovează utilizarea criptomonedelor și își propune să devină o utopie pentru cei care împărtășesc această viziune politică.

Obstacole diplomatice și probleme de recunoaștere:

De la înființare, Liberland s-a confruntat cu numeroase obstacole diplomatice și juridice. În timp ce Vit Jedlicka și susținătorii săi pretind independența Liberlandului, nici Croația, nici Serbia nu l-au recunoscut ca stat suveran. Această lipsă de recunoaștere de către actorii internaționali a reprezentat o provocare semnificativă pentru micronațiune. Liberland a stârnit și dezbateri despre legitimitatea sa, unii considerând-o o simplă provocare politică. Cu toate acestea, pentru susținătorii săi, reprezintă un exemplu al modului în care indivizii hotărâți pot încerca să creeze o entitate politică bazată pe idealuri specifice. Liberland este un exemplu convingător al modului în care micronațiunile nerecunoscute pot apărea ca răspuns la contexte teritoriale controversate și cum se pot confrunta cu provocări semnificative în urmărirea independenței lor. Povestea ei evidențiază complexitățile și incertitudinile din jurul acestor entități și dezbaterile asupra suveranității autoproclamate.

B. Sealand

Istoria autoproclamatului Principat Sealand:

Sealand este una dintre cele mai emblematice micronațiuni nerecunoscute din lume, datorită istoriei sale neobișnuite. Este situat pe o platformă maritimă în largul coastei Angliei. Această platformă a fost construită inițial în timpul celui de-al Doilea Război Mondial ca platformă navală antiaeriană. După conflict, acesta a rămas abandonată până când, în anii 1960, Principatul Sealand a fost declarat independent de către maiorul Roy Bates și familia sa.

Sealand a fost un exemplu de suveranitate autoproclamată, familia Bates încercând să stabilească o autoritate independentă asupra acestei platforme maritime.

Provocările de a fi o micronațiune offshore:

Sealand s-a confruntat cu mai multe provocări de-a lungul anilor, inclusiv încercări de invazie, dispute legale cu Regatul Unit și problema fundamentală a recunoașterii internaționale. În ciuda acestor obstacole, Principatul Sealand a persistat și și-a menținut independența autoproclamată. Deși nu este recunoscut ca stat suveran, Sealand a fost implicat în dispute legale și negocieri cu diverși actori și organizații internaționale. Istoria sa complexă servește ca un exemplu interesant - cât de dificil este pentru o micronațiune nerecunoscută să câștige legitimitate în arena geopolitică. Sealand a devenit un exemplu de micronațiune nerecunoscută și a luptei acestora pentru a-și câștiga independența și suveranitatea în contexte neobișnuite și unice. Povestea sa servește drept punct de referință pentru înțelegerea dilemelor legate de recunoașterea și rezistența micronațiunilor nerecunoscute.

C. Seborga

Istoria și cultura Seborgei ca microstat italian:

Seborga este una dintre cele mai ciudate micronațiuni nerecunoscute din Europa. Situat în regiunea interioară a Liguriei din Italia, Seborga pretinde a fi un stat independent cu o istorie care datează din Evul Mediu. Micronația este cunoscută pentru stilul său de viață liniștit, cultura unică și monarhia autoproclamată. „Principatul Seborga” este guvernat de un „Print” ales de cetățeni într-un sistem de monarhie constituțională. Comunitatea locală se mândrește cu identitatea și tradițiile sale, care sunt adesea sărbătorite în festivaluri și evenimente culturale.

Relațiile sale cu Italia și impactul local:

Seborga nu este recunoscută ca stat suveran, dar este o comunitate unică în Italia. Locuitorii din Seborga mențin o poziție ambivalentă în ceea ce privește apartenența la Italia, creând o situație unică de suveranitate dublă percepută. Deși de dimensiuni mici, Seborga are un puternic simț al identității și al comunității care i-a influențat cultura, politica locală și turismul. Este un exemplu interesant al modului în care o micronațiunea nerecunoscută își poate păstra cultura și autonomia într-un context mai larg. Istoria și cultura din Seborga demonstrează cum micronațiunile nerecunoscute pot menține un sentiment de independență și identitate culturală chiar și atunci când nu sunt recunoscute pe scena internațională. Existența lor reprezintă o altă fațetă a peisajului geopolitic, unde conceptul de suveranitate poate fi interpretat în moduri unice și deosebite.

3. Influență geopolitică

După explorarea diferitelor micronațiuni recunoscute și nerecunoscute, este important să se ia în considerare influența generală a acestor entități asupra peisajului geopolitic.

Analiza comparativă a influenței și importanței micronațiunilor recunoscute și nerecunoscute:

Compararea micronațiunilor recunoscute și nerecunoscute relevă diferențe semnificative în impactul lor geopolitic. Micronațiunile recunoscute precum San Marino, Liechtenstein, Monaco și Tuvalu se bucură de o poziție mai stabilă în diplomația globală. Aceștia pot participa activ în organizații internaționale, pot influența politicile globale și pot promova valori specifice, cum ar fi drepturile omului sau sustenabilitatea mediului. Pe de altă parte, micronațiunile nerecunoscute precum Liberland, Asgardia, Sealand și Seborga se confruntă cu obstacole semnificative în căutarea recunoașterii internaționale. În ciuda creativității și aspirațiilor lor unice, ei trebuie adesea să se confrunte cu scepticismul și cu o lipsă de legitimitate în ochii comunității internaționale. Cu toate acestea, ambele categorii de micronațiuni oferă perspective asupra conceptelor de suveranitate, autodeterminare și influență în politica globală. Micronațiunile recunoscute demonstrează modul în care națiunile mici pot avea un rol semnificativ în relațiile internaționale. Pe de altă parte, micronațiunile nerecunoscute ridică semne de întrebare cu privire la provocările și oportunitățile care apar din autoproclamată independență într-o lume complexă și interconectată. În cele din urmă, atât micronațiunile recunoscute, cât și cele nerecunoscute contribuie la diversitatea peisajului geopolitic actual. Fiecare dintre ele oferă o perspectivă unică și care provoacă gândirea asupra modului în care națiunile, mari sau mici, pot încerca să modeleze lumea din jurul lor.

4. Viitorul micronațiunilor

1. Cooperare și Solidaritate: În contextul provocărilor globale, cum ar fi schimbările climatice, migrația și pandemiile, atât micronațiunile recunoscute, cât și nerecunoscute ar putea căuta modalități inovatoare de a coopera și de a oferi sprijin reciproc. Împărtășirea resurselor, expertizei și experiențelor le-ar putea consolida influența și capacitatea de a aborda provocările globale.

2. Tehnologia blockchain și criptomonede: Unele micronațiuni nerecunoscute, cum ar fi Liberland, au îmbrățișat tehnologia blockchain și criptomonede ca parte a identității lor. În viitor, pot apărea noi forme de interacțiune economică și politică bazate pe aceste tehnologii, deschizând noi oportunități pentru suveranitatea digitală.

3. Diplomație digitală: Micronațiunile folosesc din ce în ce mai mult platformele digitale și rețelele sociale pentru a-și promova cauzele și a stabili relații internaționale. În viitor, diplomația digitală ar putea deveni un element și mai important în strategiile micronațiunilor, permițându-le să ajungă la un public global.

4. Reformele organizațiilor internaționale: Evoluția organizațiilor internaționale, precum ONU și Uniunea Europeană, ar putea deschide ușa unei mai mari implicări a micronațiunilor recunoscute. Organizațiile globale pot reconsidera criteriile de membru și pot colabora cu micronațiuni pe probleme specifice.

5. Noi forme de guvernare: Micronațiunile ar putea servi ca laboratoare experimentale pentru noi forme de guvernare și organizare socială. Unii pot explora modele de democrație directă, economii bazate pe schimb și soluții inovatoare pentru provocările globale.

6. Respectul pentru diversitatea culturală: Micronațiunile care scot în evidență identitatea lor culturală unică, cum ar fi Seborga, ar putea contribui la promovarea respectului pentru diversitatea culturală în context global. Aceste națiuni pot continua să-și susțină tradițiile și să-și împărtășească culturile lumii.

7. Crize umanitare și refugiați: Micronațiunile recunoscute ar putea juca un rol mai activ în răspunsul la crizele umanitare și la fluxurile de migrație. Angajamentul lor de a oferi asistență și refugiu ar putea fi esențial în situații de urgență.

8. Recunoaștere și suveranitate digitală: Odată cu extinderea activităților online și a vieții digitale, unele micronațiuni pot căuta recunoașterea suveranității lor digitale, creând noi forme de autonomie în spațiul virtual.

9. Educație și cercetare: Unele micronațiuni pot dezvolta sectoare specifice, cum ar fi învățământul superior și cercetarea științifică, pentru a deveni centre de cunoaștere și inovare. Ele ar putea atrage savanți, oameni de știință și cercetători din întreaga lume pentru a contribui la aspirațiile lor.

10. Reziliență și adaptare: Micronațiunile insulare precum Tuvalu se pot concentra pe creșterea rezistenței lor la efectele schimbărilor climatice, căutând soluții inovatoare pentru a aborda provocările de mediu. Aceasta ar putea implica adoptarea de tehnologii durabile și punerea în aplicare a politicilor de adaptare.

11. Influență culturală și artistică: Micronațiunile ar putea deveni centre culturale și artistice, promovând creativitatea și arta. Prin festivaluri, expoziții și colaborări culturale, aceștia și-ar putea împărtăși influența culturală lumii.

12. Pace și cooperare: Într-o lume marcată de conflicte și tensiuni geopolitice, micronațiunile recunoscute ar putea juca un rol în promovarea păcii și a cooperării. Ei ar putea acționa ca mediatori sau avocați pentru diplomația pașnică în disputele internaționale. În lumea micronațiunilor în continuă evoluție, calea de urmat prezintă un potențial nemărginit. Aceste entități unice, fie recunoscute, fie nerecunoscute, sunt pregătite să navigheze într-un joc complex de forțe geopolitice, tehnologice și sociale în modelarea destinului lor. Pe măsură ce își trasează cursul, ei rămân o fațetă intrigantă și dinamică a tabloului geopolitic global, oferind o platformă exclusivă pentru redefinirea noțiunilor de suveranitate, identitate culturală și implicare internațională.

În acest peisaj cu mai multe fațete, unele micronațiuni vor persista în căutarea recunoașterii oficiale și a influenței globale, în timp ce altele se vor lansa pe rute inovatoare și neconvenționale pentru a-și afirma locul în lume. Prezența lor colectivă pe scena geopolitică promite să ofere noi puncte de vedere și să pună noi provocări, contribuind astfel la o înțelegere mai bogată a politicii globale. Pe măsură ce lumea continuă să fie martoră la diversitatea și inovația acestor micronațiuni, narațiunile lor convingătoare se vor desfășura, fără îndoială, în moduri care ne captivează imaginația și extind limitele a ceea ce este posibil.

5. Concluzii

În acest articol, am explorat rolul fascinant al micronațiunilor în peisajul geopolitic de astăzi, concentrându-ne pe unele dintre cele mai cunoscute, atât recunoscute, cât și nerecunoscute. San Marino, Liechtenstein, Monaco, Tuvalu, Liberland, Asgardia, Sealand și Seborga sunt doar câteva dintre nenumăratele micronațiuni care își propun să facă diferența în lume.

În timp ce unele dintre aceste entități se bucură de recunoaștere internațională și influențează activ politica globală, altele contestă normele convenționale, căutând să-și afirme suveranitatea în moduri inovatoare. Acest peisaj divers al micronațiunilor oferă o oportunitate unică de a explora conceptele de suveranitate, identitate culturală și participare internațională. Trebuie remarcat faptul că micronațiunile menționate în acest articol sunt doar vârful aisbergului. Lumea este bogată în alte micronațiuni, fiecare cu propria sa istorie, cultură și aspirații.

În viitor, putem analiza mai în profunzime aceste națiuni unice sau putem explora altele noi, oferind mai multe perspective asupra dinamicii geopolitice și sociale care caracterizează lumea noastră în rapidă evoluție. Într-o eră în care dimensiunea și recunoașterea nu mai sunt singurii factori determinanți ai influenței internaționale, micronațiunile continuă să demonstreze că politica globală este un teren de joc deschis tuturor dimensiunilor și ambițiilor.

Rămâneți pe fază pentru explorări suplimentare ale micronațiunilor în viitor. Într-o lume în care dimensiunea și convențiile sunt contestate, micronațiunile ne amintesc că politica globală este o scenă deschisă pentru toate vocile și toate dimensiunile. În curajul lor de a avea vise mari, aceste mici națiuni ne învață că și cele mai strălucitoare stele pot ieși din întuneric. Rămâneți la curent cu noi explorări ale micronațiunilor în viitor, deoarece lumea continuă să ne uimească prin diversitatea și inovația sa.

II. SITUAȚIA MONDIALĂ - RADICALIZAREA

Procesul de radicalizare

Dr. Leliana PÂRVULESCU

În lumea în care trăim, radicalizarea a devenit un subiect tot mai discutat și cercetat, în încercarea de a înțelege mecanismele care stau la baza transformării unor indivizi în adepți ai ideologiilor extreme. În ultimele două decenii, cercetătorii și practicienii din acest domeniu au venit cu o serie de modele explicative. Randy Borum și Fathali M. Moghaddam sunt două nume de referință în această direcție.

Randy Borum a dezvoltat un model care cuprinde patru etape esențiale în procesul de radicalizare. Prima este cea a „lamentării”, unde individul simte că lucrurile nu merg așa cum ar trebui. A doua etapă, „injustiția”, adâncește acest sentiment prin convingerea că lumea este fundamental nedreaptă. În faza a treia, „atribuirea”, individul începe să caute un vinovat pentru problemele sale, externalizându-și nemulțumirea. În sfârșit, în etapa a patra, „distanțarea și devalorizarea”, persoana ajunge să îi considere pe alții ca fiind inamicii săi sau chiar malefici. Aceste etape ilustrează transformarea gradată a unui individ dintr-o persoană nemulțumită într-un potențial extremist.

Pe de altă parte, Fathali M. Moghaddam descrie radicalizarea ca pe o „scară a terorismului”. La prima treaptă, găsim tineri care percep orice lucru ca o nedreptate și care empatizează cu cei care doresc să lupte împotriva acesteia. Pe măsură ce scara urcă, numărul celor dispuși să recurgă la violență devine tot mai mic, ajungându-se în final la un număr foarte limitat de indivizi care își pierd inhibițiile morale și devin capabili de acte violente. Din propria mea experiență, aș adăuga că stima de sine scăzută și sentimentul de nonapartență sunt factori catalizatori în procesul de radicalizare.

Și totuși, multe întrebări rămân fără răspuns. Ce anume declanșează acest proces? De ce unii ajung la etapa de extremă violență, în timp ce alții nu? Când și cum poate fi întrerupt acest proces? Care sunt factorii și mecanismele care pot stopa escaladarea radicalizării? În ce condiții o persoană trece de la o etapă la alta în această „scară” periculoasă? Prin acest articol, sper să contribuie la găsirea unor răspunsuri la aceste întrebări stringente, pentru a ajuta să înțelegem și să prevenim fenomenul radicalizării în societatea contemporană.

Într-un efort de a desluși complexitatea radicalizării, experții și cercetătorii au pus sub microscop un

Sursa: <https://www.euractiv.ro/politic-intern/radicalizare-romania-societate-politica-25985>

amestec complex de factori care par să contribuie la acest proces. Magnus Ranstorp, un alt cercetător de frunte în acest domeniu, identifică factori variabili, de la individuali la sociali și politici. Sentimentele de înstrăinare, umilire și victimizare, teoriile conspirației, excluziunea socială, discriminarea și contactul cu rețele radicale sunt doar câteva din elementele ce contribuie la radicalizare. La nivel politic, percepția unui conflict între „Occident și Islam” sau islamofobia pot accelera acest proces. Din perspectiva ideologiei și religiei, interpretările violente ale unor doctrine, cum ar fi islamul, sau o viziune negativă asupra societății occidentale, joacă un rol crucial. În plus, o criză de identitate sau de apartenență și evenimente traumatizante pot acționa ca mecanisme declanșatoare.

Alte studii sugerează că semnele radicalizării pot fi observate în schimbări vizuale, comportamentale și atitudinale. De exemplu, o schimbare în modul de îmbrăcare sau în simbolurile folosite pot indica o aliniere la o ideologie extremă.

În acest peisaj complex, prevenirea radicalizării a devenit o prioritate. Multe guverne, educatori, lucrători sociali și organizații din societatea civilă sunt mobilizați pentru a combate acest fenomen. Eforturile se concentrează pe creșterea gradului de conștientizare și reziliență împotriva atracției extremismului violent. Cunoscută și sub denumirea de „prevenire primară sau generică”, această abordare vizează întreaga populație de copii și tineri, încurajând dezvoltarea unor calități precum reziliența, gândirea critică și valorile democratice. În esență, accentul este pus pe consolidarea resurselor personale pozitive pentru a reduce factorii de risc. Obiectivul final este de a transforma tinerii în cetățeni activi și democrați, conștienți de pericolele radicalizării și echipați cu instrumentele necesare pentru a o combate. Astfel, înțelegerea radicalizării necesită o abordare multifactorială și interdisciplinară. De la factori individuali până la cei sociopolitici, cunoașterea și conștientizarea riscurilor și mecanismelor de radicalizare rămân vitale în lupta împotriva extremismului.

Așadar, radicalizarea nu are o cauză unică, ci este alimentată de o varietate de factori, ceea ce înseamnă că nu există o soluție simplă la problema radicalizării. Prevenirea se întâmplă la diferite niveluri, fiecare cu propria sa țintă și strategie. Prevenirea primară se concentrează pe toată populația, în timp ce prevenirea secundară și terțiară se concentrează pe grupuri mai bine definite care prezintă un risc mai mare sau sunt deja implicate în activități radicale. Mobilizarea și consolidarea comunităților locale și a profesioniștilor care lucrează cu tinerii sunt esențiale pentru identificarea semnelor timpurii ale radicalizării și pentru implementarea unor măsuri preventive. Eforturile preventive pot să se concentreze pe dezvoltarea unor competențe personale, cum ar fi reziliența, gândirea critică și valorile democratice, care să ajute indivizii să reziste influențelor radicale.

În timp ce școlile sunt adesea considerate ca fiind pe frontul liniei în lupta împotriva radicalizării și extremismului, cercetările sugerează că aceste instituții educaționale pot juca, de asemenea, un rol în exacerbară sentimentelor de alienare și marginalizare care alimentează aceste fenomene. Aceasta se întâmplă deoarece sistemul educațional poate promova inadvertent o cultură hegemonică, reflectând valorile și normele populației majoritare, adesea din clasa de mijloc. Pentru elevii provenind din minorități etnice sau medii socio-economice diferite, aceasta poate simboliza un mediu ostil sau alienant. Ei pot percepe că sunt etichetați ca „diferiți” și pot experimenta forme de excludere culturală și marginalizare. Acest sentiment de a fi în afara normei poate genera la rândul său o opoziție față de sistemul educațional și chiar o căutare de apartenență la alte comunități, alimentând astfel un cerc vicios de alienare și excludere.

Prin urmare, școlile pot deveni, fără intenție, un teren fertil pentru dezvoltarea unei contraculturi în care tinerii își construiesc identități bazate pe diferențiere și opoziție. Cu toate acestea, acest lucru nu este inevitabil. Profesorii și administrația școlii pot schimba acest curs prin conștientizarea rolului lor în această dinamică. Dacă educatorii înțeleg riscurile asociate cu promovarea unei culturi hegemonice și lucrează activ pentru a promova incluziunea, diversitatea și un sentiment de apartenență pentru toți elevii, aceștia pot avea un impact profund și pozitiv. Astfel, școlile au potențialul nu doar de a anticipa, dar și de a preveni căile care pot duce la radicalizare și extremism. Aceasta implică cultivarea unui mediu educațional în care toți elevii se simt văzuți, auziți și valorizați, indiferent de originea lor culturală sau socio-economică.

În concluzie, abordarea prevenirii radicalizării și extremismului este un proces complex care implică intervenții la diferite niveluri și în diverse contexte. De la prevenirea primară, care se axează pe sensibilizare și educație pentru populația largă, la prevenirea secundară și terțiară, care sunt mai focalizate și personalizate, toate nivelurile de prevenire au un rol crucial. Cu toate acestea, trebuie abordate cu precauție, ținând cont de diversitatea și complexitatea factorilor implicați în radicalizare.

Școlile, în special, reprezintă un cadru important pentru prevenire, dar acestea pot fi și o sursă de radicalizare dacă nu sunt atent gestionate. Cercetările indică că marginalizarea și alienarea culturală experimentate în școli pot contribui la sentimente de exclusivitate și pot alimenta radicalizarea. Cu toate acestea, când profesorii și administrația sunt conștienți de aceste dinamici și își asumă un rol activ în

promovarea incluziunii și diversității, școlile pot deveni un puternic instrument de prevenire.

Astfel, prevenirea radicalizării nu se poate baza pe soluții simple sau modele unidimensionale, necesită o abordare multisectorială și multidisciplinară, care să includă nu doar autoritățile și profesioniștii din domeniul securității, ci și pe cei din educație, asistență socială și comunități. Trebuie să fie un efort concertat care să îmbine cunoașterea, înțelegerea și acțiunea pentru a aborda această problemă complexă și sensibilă.

III. ORIENTUL MIJLOCIU- ISRAEL-FÂȘIA GAZA

Israel și Fâșia Gaza, pentru securitatea mondială

Dr. Rareș-Mihai MUȘAT

Conflictul dintre Israel și Palestina, este conflictul care începe încă din 1947, atunci când Marea Britanie deținea controlul întregii regiuni. Practic, acest conflict reprezintă războiul israeliano-palestinian, regiune în care putem afirma că primii locuitori de pe aceste meleaguri au fost evreii, fapt atestat în cărți vechi de istorie, iar locul era cunoscut sub denumirea de Iudeea sau Canaan, unde evreii au început să-și construiască templul, centrul religiei lor. După cucerirea Romană și interzicerea intrării evreilor în Ierusalim, putem vorbi despre arabii care au intrat în Palestina sau în Iudeea, după conducerea lui Mohamed, care construiește o moschee, peste locul vechiului templu evreiesc. După masacrarea din perioada Holocaustului și alungarea ultimilor evrei din Europa, aceștia se întorc în țara lor de origine și formează Statul Israel.

În timpul celui de al II-lea Război Mondial, conducătorul Stalin, promitea trimisului american la Moscova și comunităților evreiești, peninsula Crimeea, iar după război acesta se răzgândește. În anul 1947 în cadrul ONU, reprezentantul la acea vreme al URSS-ului, susținea că înființarea Statului Israel, corespunde nevoii legitime a poporului evreu, care nu deține încă, o țară și un pământ care să fie al său. La 9 decembrie 1949, Adunarea Generală a ONU, adoptă rezoluția privind internaționalizarea orașului Ierusalim, moment în care Statul Israel, respinge categoric ideea de internaționalizare a Statului Israel și în data de 29 ianuarie 1950, Parlamentul proclamă capitala țării, moment în care sunt manifestate sentimente de încordare între israelieni și palestinieni. Cele mai aprige încordări, sunt evidențiate în războaiele din 1956 și 1967.

Data de 7 octombrie 2023 a fost fatidică, când la acel concert de muzică electronică, Organizația Hamas a omorât sute de tineri¹, moment care determină Israelul să declanșeze ofensiva. Palestiniienii ajung să se plângă de restricții inutile, severe din partea poliției israeliene, care nu le permite intrarea în Ierusalimul vechi, oraș sfânt și pentru aceștia. Rețelele de socializare au fost utile de această dată, unde au apărut diverse

Sursa: <https://www.info-sud-est.ro/ce-este-fasia-gaza-butoiul-de-pulbere-de-la-granita-israelului-gandita-sa-devina-hong-kong-ul-orientului-mijlociu-astazi-este-unul-dintre-cele-mai-sarace-si-dens-populate-teritorii-din-lume/>

¹<https://www.youtube.com/watch?v=0AqIBpr2fOs>.

filmulețe care evidențiau conflictele violente între israelieni și palestinieni. La sfârșitul lunii aprilie, evenimentele au ajuns la punctul terminus de clocotire, când sute de israelieni de extremă dreapta au mers pe străzile orașului scandând „moarte arabilor” și continuând divergențele și violențele cu palestinienii. Un alt punct de întreținere a ceea ce reprezintă conflictul și alimentarea frustrărilor acumulate de ambele părți, este reprezentat de gestul autorităților israeliene, concretizat prin ideea de evacuare a zeci de palestinieni din Ierusalimul de Est și împroprietărirea coloniștilor evrei.

Actuala legislație din Israel prevede că orice persoană israelian sau de altă naționalitate, care poate să facă dovada unui titlu de proprietate obținut anterior anului 1948, poate revendica orice proprietate din Ierusalim. Este și cazul palestinienilor care și-au pierdut casele în Ierusalimul de Vest. Acesta este un moment de răscruce, începutul crizei din Ierusalimului, care practic reprezintă punctul de plecare al crizei dintre Israel și Palestina. În tot periplul istoric, nu regăsim nici măcar un singur moment de liniște între Israel și Palestina. Palestina este asociată de foarte multe ori cu Israel, țara evreilor sau Țara Sfântă, iar în limba arabă poartă numele de „Filistin”.²

În decursul istoriei evreii nu au reușit să înțeleagă absolut nimic din ceea ce li s-a întâmplat în secolul anterior. Cel mai semnificativ este momentul lor de prigoană din perioada celui de al II-lea Război Mondial. Aceștia adoptă aceleași metode și aceleași tehnici de segregare pe criterii etnice sau rasiale celor mai slabi lor, o tehnică/mijloc de „Apartheid”³. Politica de separare a comunităților etnice sau separarea comunităților pe criterii etnice ori rasiale diferite este o tehnică des întâlnită în istoria modernă. Putem cu certitudine observa cum aceste tehnici sunt aplicate și actualei relații dintre israelieni și palestinieni. Trebuie să facem o reală și foarte clară delimitare și să nu facem crunta greșeală să justificăm acțiunea Hamas în Israel și nici să aducem argumente în favoarea comportamentelor armatei palestiniene cu privire la populația civilă din Israel, care nu are nicio vină. Masacrul realizat la festivalul de muzică și atrocitățile ce au urmat sunt elemente ce țin de un comportament cu adevărat de condamnat. Dacă pornim din momentul strict legat de motivul ce-i mână-n luptă pe cei din Hamas apare nedumerirea - de unde atâta ură și frustrare, practic de ce au un asemenea comportament, asupra populației israeliene?

Doar cei rău intenționați nu pot observa că în tot acest conflict nu există o tabără care să poată afirma că se află de partea celor învinși. La fel cum nu există o tabără care să afirme cu seninătate că este de partea celor care se pot declara cu demnitate și responsabilitate: „suntem cei câștigători”. De asemenea, nu există o grupare legitimă care are dreptate sau o grupare care este asuprită în totalitate. Practic observăm că cele două tabere fac greșeli, cu voie sau fără voie, dar tot greșeli sunt.

Sursa: <https://vividmaps.com/palestinian-loss-of-land-1946-to-2000/>

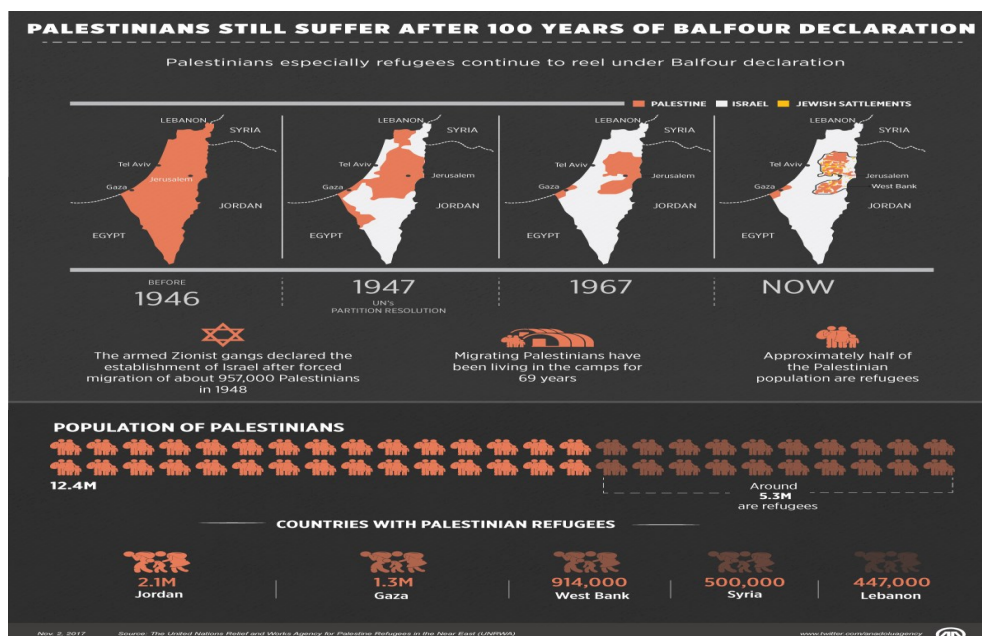
²<https://dexonline.ro/intrare/filistean/20855>

³Queen Rania Al Abdullah – Jordan: <https://m.facebook.com/QueenRania/videos/interview-with-cnns-christiane-amanpour/653090170289328/>, <https://www.youtube.com/watch?v=KQPlzuQdF8A>, <https://ro.wikipedia.org/wiki/Apartheid>.

Sursa: <https://ro.pinterest.com/pin/pinterest--657947826796096852/>

În acest moment, trebuie să înțelegem, practic de ce s-a ajuns aici și ce-i mână-n luptă pe palestinieni. Cred că nu se poate ajunge la o formă de liniște, bună conviețuire, armonie, pace, dacă între cele două tabere sunt în permanență disensiuni și mocnește veșnicul conflict.

Sursa: <https://www.aa.com.tr/en/info/infographic/7653>

Tot acest conflict a reizbucnit în dimineața zilei de 7 octombrie 2023, moment în care luptători de origine palestiniană au inițiat atacul. Aceștia se identifică ca făcând parte din gruparea Hamas, grupare care a comis acte de terorism și crime împotriva umanității. Au atacat și mai multe baze militare, înregistrându-se circa 1.300 de victime. O duzină au fost luați prizonieri și duși în Fâșia Gaza, drept monedă de schimb, pentru un eventual schimb de prizonieri. Conform prevederilor dreptului internațional foarte multe persoane decedate în acest prim conflict, au făcut parte din populația civilă, printre ființele decedate numărându-se și copii. Acesta a fost momentul în care Israelul a decis să declare „asediul total”, asupra organizației teroriste Hamas.

După desfășurarea acestor fapte, la nivel planetar, foarte multe guverne, manifestă un sentiment de

reală și explicabilă empatie cu Israel, care a început să bombardeze Fâșia Gaza, distrugând cartiere palestinieni și ucigând cel puțin 1.900 de palestinieni. Israel recurge la tăierea apei, combustibilului, electricității și alimentelor.

Dacă nu încercăm să înțelegem adevăratul scop, pentru care Hamas a atacat Israelul, avem toate premisele să întâlnim o situație ciclică de repetare la nesfârșit a acestui conflict. Până în acel moment, pentru israelieni, toate lucrurile au fost pașnice și normale, pe când pentru palestinieni, viața cotidiană, presupunea o durere insuportabilă, din considerentul că de 16 ani Fâșia Gaza este supusă unui asediu israelian atât de sever încât la nivel mondial este numită „cea mai mare închisoare în aer liber din lume”⁴. Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite (ONU), Antonio Guterres, care descrie Fâșia Gaza, drept fiind „iadul pe pământ”⁵, încurajează Israelul să permită accesul ajutoarelor internaționale pentru palestinieni și a spus în fața Adunării Generale, că va lansa cât mai curând cu putință un apel pentru finanțarea acestor ajutoare. Acesta spunea: „Dacă există iadul pe Pământ, atunci el este reprezentat de viața copiilor din Gaza de astăzi. Ostilitățile au provocat daune severe infrastructurii civile, vitale din Fâșia Gaza, inclusiv drumuri și infrastructură de electricitate, fapt ce a creat o criză umanitară. Căile de acces în Fâșia Gaza au fost blocate, iar penele de curent afectează capacitatea de a furniza apă potabilă în regiune”, a mai adăugat Antonio Guterres.

Totodată, această catastrofă umanitară și acest genocid, este semnalat către Organizația Națiunilor Unite astfel: „în anul 2012 ONU, avertizează că dacă Israel nu schimbă nimic în relația cu Fâșia Gaza”⁶, arealul se poate transforma într-o zonă de război. Concluzia ONU a fost creionată de ideea că această mică fâșie de pământ, care este una dintre cele mai dens populate din lume, cu circa „2.098.389 locuitori/360 km²”⁷. Practic acest conflict începe în anul 2007, când organizația Hamas preia puterea asupra Fâșiei Gaza, la doar un singur an după ce câștigă alegerile în Palestina. „Organizația Hamas⁸ este o organizație palestiniană islamică teroristă, iar scopul ei este de cucerire a Israelului și transformarea lui într-un stat palestinian islamic”, fiind înființată în 10 decembrie 1987. Gruparea este organizată și structurată pe idei militare, dar în același timp este și un partid politic, ce are drept doctrină oficială „eliberarea teritoriilor cotopte de israelieni”⁹. Scopul său declarat este de eliberare a întregii Palestine și de întoarcere a refugiaților palestinieni exilați în timpul fondării Israelului, în 1948. Desăvârșirea acestui obiectiv al Hamas se poate realiza doar prin folosirea forței. Pentru cei peste 2.000.000 de palestinieni care trăiesc în Fâșia Gaza, unde Statul Israel controlează practic tot ceea ce ține de viața lor, economia este devastată din considerentul că Israel limitează comerțul din Fâșia Gaza cu lumea exterioară, lăsând cea mai mare parte a populației în șomaj. Sistemul medical este în criză, deoarece medicamentele nu mai fac față cererii, iar pacienților le sunt refuzate cererile de plecare în străinătate pentru a beneficia de servicii medicale adecvate nevoilor fiecărui pacient. Energia electrică este furnizată doar câteva ore pe zi, deoarece Israel limitează cantitatea de combustibil care intră în Fâșia Gaza. La un moment dat, anumite documente atrăgeau atenția publică asupra faptului că Israel a calculat numărul calorilor permise în Fâșia Gaza, iar acesta reprezenta cifra necesară pentru supraviețuire.

În vara anului 2014, în urma bombardamentelor israeliene, circa 2.100 de palestinieni și peste 500 de copii, au fost uciși, 72 de israelieni au fost uciși la rândul lor, iar dintre aceștia 66 au fost soldați. În 2018, câteva zeci de mii de locuitori din Fâșia Gaza încearcă să rupă asediul mărșăluind în mod pașnic pe gardul care delimitează granița cu Israelul, în fiecare zi de vineri, timp de aproape doi ani. Aceștia au fost întâmpinați cu focuri de armă, iar rezultatul acestor evenimente fiind de câteva sute de morți și mii de răniți, printre care se aflau și jurnaliști sau medici. Dacă intrăm în profunzimea faptelor desfășurate, cu mult înaintea acțiunilor Hamas în Fâșia Gaza, Israel a supus întreg teritoriul și ermetizează întreaga Fâșie Gaza încă din 1990, moment care culminează cu restricția palestinienilor de intrare sau ieșire din Fâșia Gaza. Dar avem câteva mici excepții și anume deținerea unui permis israelian. Politica ce ține practic de cu totul și cu totul alt scenariu și interes strategic, definește criteriul de ocupație israeliană a Fâșiei Gaza și a teritoriilor din Cisiordania, fapt ce durează de mai bine de jumătate de secol.

Concluzia mai multor grupuri, la nivel planetar, care luptă pentru drepturile omului, susțin că Statul Israel generează un sistem și un pachet de legi separate pentru israelieni și palestinieni, iar acest fapt susține ideea că

⁴<https://www.euronews.ro/articole/de-ce-fasia-gaza-este-cea-mai-mare-inchisoare-in-aer-liber-granitele-dotate-cu-ar>

⁵<https://www.digifm.ro/stiri/extern/secretarul-general-al-onu-fasia-gaza-este-iadul-pe-pamant-pentru-copii-102727>

⁶Propunere de rezoluție a Parlamentului European „B7-0526/2012” https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/B-7-2012-0526_RO.html

⁷https://ro.wikipedia.org/wiki/F%C3%A2%C8%99ia_Gaza

⁸<https://www.wilsoncenter.org/article/doctrine-hamas>, <https://ro.wikipedia.org/wiki/Hamas>

⁹<https://ro.wikipedia.org/wiki/Hamas>

⁹<https://ro.wikipedia.org/wiki/Hamas>

Israelul este un stat, care în funcție de etnie, refuză clar să respecte drepturile și libertățile individuale ale fiecărui cetățean din Palestina condusă de Israel.

Conform adoptării „planului de împărțire a Palestinei din 1947 al Organizației Națiunilor Unite, pe data de 14 mai 1948, după expirarea mandatului Britanic pentru Palestina, David Ben-Gurion, președintele Organizației Sioniste și al Agenției Evreiești pentru Palestina, proclamă independența Statului Israel în cadrul liniilor de împărțire teritorială cuprinsă în decizia Organizația Națiunilor Unite”^{10/11}. De foarte multe ori, palestinienii au ajuns la concluzia că marșurile pașnice, alte instrumente non-violente de protest, negocierile, nu reușesc să satisfacă drepturile și libertățile populației palestinienilor.

Israel lansează în Fâșia Gaza, încă din 2008, 2012, 2014, războaie împotriva Hamas, prin aceste războaie provocându-se nenumărate pagube populației civile și reale catastrofe umanitare, atât asupra populației cât și asupra infrastructurii din Fâșia Gaza.

Astăzi vorbim de un număr de aproximativ 220 de ostatici luați de către Organizația Hamas și eliberarea a doar patru dintre ei, moment în care trebuie să găsim la nivel internațional liantul de negociere și eliberare a tuturor ostaticilor, iar dacă după aceea se consideră că este necesară aplicarea forței, se va decide la momentul oportun, dar asta nu înseamnă că trebuie cu orice preț să se bombardeze tot, fără să se ia în considerare aducerea spre cifra zero, atunci când vorbim de pierderi civile.

Doar dacă analizăm cu maximă atenție „summitul de la Cairo”, summit care s-a încheiat „fără soluții pentru criza din Gaza”¹², observăm că cele mai mari absențe au fost: Israel, SUA, Iran, China, Palestina, iar după scurt timp liderul Rusiei s-a întâlnit cu liderul Chinei¹³. La rândul său, premierul Ungariei, Viktor Orbán¹⁴, s-a întâlnit cu președintele Rusiei, Vladimir Putin, și cu președintele Chinei, Xi Jinping. Discuțiile au avut loc în China, acolo unde Orbán Viktor a participat la Forumul „Belt an Road”, un plan lansat de Xi în urmă cu un deceniu. Unul dintre cele mai importante momente de la Forum a fost cel în care a avut loc „întâlnirea de gradul zero dintre reprezentantul Iranului și șeful Hezbollah”¹⁵.

Sursa: <https://www.aljazeera.com/news/2023/10/21/world-leaders-attend-cairo-peace-summit-to-de-escalate-israel-hamas-war>

¹⁰Brenner, Michael; Frisch, Shelley (aprilie 2003). *Zionism: A Brief History*. Markus Wiener Publishers, p. 184.

¹¹”Zionist Leaders: David Ben-Gurion 1886-1973”. Israel Ministry of Foreign Affairs. Accesat în 13 iulie 2011.

¹²<https://www.mediafax.ro/externe/summitul-de-pace-de-la-cairo-s-a-incheiat-fara-solutii-pentru-criza-din-gaza-22164262>.

¹³<https://www.rfi.ro/politica-160563-vladimir-putin-intalnire-cu-viktor-orban-china-la-forumul-belt-and-road>.

¹⁴<https://romania.europalibera.org/a/ungaria-viktor-orban-atac-ue/32651928.html> ”Premierul Viktor Orbán a lansat un atac virulent împotriva Uniunii Europene la ceremonia de aniversare a Revoluției din 1956, organizată la Veszprém, Capitală Europeană a Culturii”.

¹⁵https://www.stiripesurse.ro/intalnire-de-gradul-zero-iranul-s-a-asezat-la-masa-cu-seful-hezbollah_3105389.html.

Concluzii

1. Dacă ar fi să constatăm că după atâtea încercări de forță și utilizarea întregului arsenal militar, nu obținem rezultate importante pentru anihilarea/înlăturarea formelor de organizare Hamas, nu este momentul să căutăm altă formă de soluționare a tuturor acestor diferende?
2. Consider că dacă vrem o pace în Orientul Mijlociu, atunci trebuie să punem la masa negocierii, în primul rând SUA și China.
3. Tot în ideea de obținere a păcii, consider că după ce SUA și China ajung la un numitor comun, este necesară o întâlnire și cu toate celelalte entități: Qatar, Israel, Iran, Irak, Arabia Saudită, Egipt, Emiratele Arabe Unite, Turcia, Iordania, Siria, Yemen și teritoriile palestiniene (Cisiordania și Fâșia Gaza), practic în anumite momente raporturile și negocierea geostrategică a dialogului, este obligatoriu să primeze în detrimentul celui de al treilea război mondial.
4. Din punctul meu de vedere, momentele de protest din Paris, Londra, Milano, Roma, Varșovia, Berlin, și din alte state și eventualele acțiuni care pot să fie manifestate sub ideea de „lup singuratic”¹⁶, în cadrul evenimentelor ce pot urma în viitoarele proteste/manifestări, inițial pașnice, trebuie foarte bine analizate. Trebuie să creăm un cadru propice pentru a pune capăt conflictului, asta dacă dorim cu adevărat să nu se escaladeze actualele crize din Fâșia Gaza.
5. Consider că stingerea conflictului din Fâșia Gaza și stoparea acestui conflict regional, care să rămână doar în arealul regional și care să nu devină unul de factură mondială, se poate realiza, doar prin utilizarea tuturor rapoartelor diplomatice și prin utilizarea dialogului cu toți cei implicați.

¹⁶[https://ro.wikipedia.org/wiki/Lup_singuratic_\(terorism\)](https://ro.wikipedia.org/wiki/Lup_singuratic_(terorism)).

IV. EUROPA - UCRAINA

A treia lege a lui Newton și războiul din Ucraina

Dr. G. Doug Davis (SUA)

Dr. Michael O. Slobodchikoff (SUA)

A treia lege a lui Sir Isaac Newton spune că pentru fiecare acțiune din natură există o reacție egală și opusă. Acest lucru este valabil și pentru conflict. Când o parte escaladează conflictul, există adesea o idee greșită că cealaltă parte va accepta pasiv schimbările fără a reacționa¹. Aceasta este o greșală periculoasă care ignoră bunul simț – cealaltă parte va răspunde și va iniția propria intensificare a violenței.

De exemplu, furnizarea de arme noi și letale într-un conflict va necesita o reacție din partea adversarului, care, la rândul său, va duce la o escaladare mai mare. Pericolul este că, odată ce această cale este inițiată, este foarte greu de oprit – duce la un conflict pe care niciuna dintre părți nu l-a dorit, dar a rezultat din decizia de a escalada conflictul. Devine un ciclu de violență care se intensifică.

Cel mai probabil războiul din Ucraina se va intensifica, pe măsură ce ambele părți vor utiliza noi arme mai distructive. Washingtonul se angajează să înarmeze Kievul, în timp ce Moscova este dedicată obținerii unei victorii. Pe măsură ce conflictul crește în intensitate și violență, se poate să se ajungă la un rezultat pe care niciuna dintre părți nu-l dorește, dar nu poate fi prevenit.

Rusia a experimentat numeroase frustrări și a fost nevoită să-și schimbe strategia și tactica de mai multe ori. Pe măsură ce Kievului i-au fost furnizate arme mai avansate din punct de vedere tehnologic, forțele ucrainene au câștigat ceva teren împotriva rușilor, dar nu au reușit să schimbe semnificativ evoluția războiului.

În prezent, starea conflictului este acela de impas pe termen lung. Statele care sprijină Ucraina doresc

Sursa: <https://stirileprotv.ro/stiri/international/momente-cheie-ale-razboiului-provocat-de-rusia-in-ucraina-de-la-zblitzkrieg-ul-rus-esuat-la-riposta-de-succes-a-kievului.html>

¹Slobodchikoff, Michael O. „Cât de eficiente sunt organizațiile internaționale în soluționarea disputelor teritoriale dintre statele membre: o privire asupra Uniunii Europene”. Jurnalul SCS 1, nr. 2 (2012): 29-59.

să crească costurile pentru forțele ruse și, în cele din urmă, să-l slăbească pe Vladimir Putin. Acest lucru va împiedica Moscova să-și consolideze controlul în Herson, Zaporojie, Lugansk și Donețk - regiunile pe care Rusia le-a anexat.

Este clar că Rusia a subestimat sprijinul pe care îl va primi Ucraina din partea Occidentului, ceea ce a dus la o schimbare în abordarea sa strategică a războiului. În timp ce Occidentul a reușit să-i împiedice pe ruși să câștige războiul, există totuși un pericol pentru acest curs de acțiune². Este nevoie de armament din ce în ce mai avansat pentru a menține status quo-ul și a împiedica trupele ruse să depășească pozițiile ucrainene, dar acest lucru nu înseamnă că rușii vor câștiga conflictul, dar nici ucrainenii. De fapt, Zelenski a susținut adesea că singurul mod în care Kievul va câștiga este dacă Occidentul furnizează armament din ce în ce mai avansat pentru apărarea Ucrainei.

Putin a pariat totul pe războiul din Ucraina. Nu există nicio modalitate de a se retrage și de a-și menține dominația^{3 4}. Aceasta este o luptă existențială pentru conducerea rusă de la Moscova⁵. Introducerea armelor din ce în ce mai sofisticate pentru Kiev a slăbit poziția lui Putin, făcând mult mai probabil ca acesta să fie nevoit să intensifice riposta Moscovei pentru a menține controlul.

Prin întărirea sprijinului militar dat Kievului, poziția occidentală va duce probabil la o nouă escaladare a conflictului. Din moment ce Putin și-a mizat menținerea pe poziția de conducere pe războiul din Ucraina, el înțelege că singura lui opțiune este să riposteze prin introducerea armelor de distrugere în masă, inclusiv a armelor nucleare tactice.

Deși ambele alegeri sunt proaste, atunci când se confruntă cu decizia între autoconservare sau folosirea armelor de distrugere în masă, Putin va alege să se protejeze⁶. În mod ironic, ca succesele ucrainene pe câmpul de luptă să existe, este nevoie ca Moscova să riposteze existând opțiuni limitate. Moscova nu va admite înfrângerea. Dacă Washingtonul sau aliații săi europeni continuă să furnizeze din ce în ce mai multe arme, în cele din urmă îl va forța pe Putin să aleagă opțiunea nucleară. Nu se pune problema dacă Moscova va folosi arme nucleare tactice, ci mai degrabă când va recurge la ele.

A treia lege a lui Newton se aplică acestui conflict – fiecare acțiune care oferă un nou ajutor letal ucrainenilor va face ca Rusia să „reacționeze”, escaladând astfel conflictul.

Occidentul este ghidat de gândirea pe termen scurt și nu poate schimba cursul, chiar dacă politicile sale ar duce la introducerea armelor de distrugere în masă. Odată ce războiul crește în amploare și devine un efort de masă susținut în general de sectoarele industriale și financiare, va fi mai dificil să se adapteze la noile circumstanțe și toți actorii implicați vor fi într-o situație mai proastă.

Cu cât este mai complexă rețeaua militară, politică, economică și socială necesară pentru a susține un conflict, cu atât sunt mai mari costurile politice pentru schimbarea cursului. În timp ce invazia rusă a Ucrainei este diferită de Primul Război Mondial, există câteva perspective care sunt foarte relevante pentru conflictul pe care îl vedem astăzi. Cartea revoluționară a Barbarei Tuchman, „Guns of August”, arată cum distrugerea și moartea fără precedent din Primul Război Mondial au fost cauzate de idei și presupuneri greșite cu privire la conflict.

Strategia militară s-a bazat în principal pe experiența din războaiele trecute, în care tacticile ofensive au fost decisive în conflict; partea ofensivă avea avantaj și avea să prevaleze⁷. Când a izbucnit războiul propriu-zis, progresele tehnologice importante începuseră să schimbe modul în care se ducea războiul. Echipamentul modernizat a oferit părții defensive capacitatea de a opri atacurile și de a preveni orice reglementare decisivă a războiului. Eșecul de a percepe acest lucru în avans a dus la un război mai lung și cu un număr de morți mai mare decât anticipase oricine.

² Davis, G. Doug și Michael O. Slobodchikoff. *Imperialismul cultural și declinul ordinii liberale: puterea soft rusă și occidentală în Europa de Est*. Rowman și Littlefield, 2018.

³ Davis, G. Douglas și Michael O. Slobodchikoff. „Competiția marilor puteri și invazia rusă a Ucrainei”. *Journal of Indo-Pacific Affairs* (2022).

⁴ Slobodchikoff, Michael O. „Contestarea hegemoniei SUA: Criza ucraineană și ordinea regională a Rusiei”. *Revista sovietică și post-sovietică* 44, nr. 1 (2017): 76-95.

⁵ Davis, G. Douglas și Michael O. Slobodchikoff. „Concurență pentru marile puteri în urma războiului din Ucraina”. În *The Great Power Competition Volume 5: The Russian Invasion of Ukraine and Implications for the Central Region*, pp. 35-45. Cham: Springer Nature Elveția, 2023.

⁶ Slobodchikoff, Michael O. și G. Doug Davis. „Rădăcinile puterii soft rusești: regândirea identității naționale ruse”. *Сравнительная политика* 8, nr. 2 (2017): 19-36.

⁷ Slobodchikoff, Michael O., Brandon Stewart și G. Doug Davis. „Provocarea pentru NATO: Securitatea globală și Alianța Atlantică”. *Provocarea pentru NATO* (2021): 1-320.

Potrivit B. Tuchman, liderii statelor nu au reușit să vadă realitățile în schimbare ale războiului și acest lucru i-a determinat să implementeze politici autodistructive care ne afectează chiar și astăzi. Pericolul este că, dacă nimic nu se schimbă, războiul din Ucraina va duce la un rezultat pe care niciuna dintre părți nu și-l dorește. Poziția de la guvernare a lui Putin este legată de succesul în Ucraina, iar supraviețuirea sa politică depinde de victoria sa.

Dacă începe să piardă conflictul sau nu poate găsi o soluție, soluția lui va fi probabil utilizarea unei arme nucleare tactice, care la rândul său va forța o reacție puternică din partea Washingtonului, continuând ciclul violențelor conducând, în cele din urmă, la un nou război mondial.

Este imperativ ca mințile limpezi să triumfe și să se găsească o soluție la conflict înainte de a ne implica într-un nou conflict global, în care consecințele politicilor actuale vor duce la o distrugere reciproc asigurată.

IV. EUROPA - BALCANII DE VEST

Balkanii de Vest, un „butoi cu pulbere explozivă” cu risc ridicat de aprindere și declanșarea unui al doilea război în Europa

Dr. ing. Stelian TEODORESCU

„Nu poți opri valurile, însă poți învăța să navighezi. ”

Jon Kabat Zinn

Acum, în cea de-a 21-a lună de la declanșare invaziei de către Rusia, războiul din Ucraina rămâne încă una din principalele priorități pentru întreaga Europă și SUA, dar mai ales pentru statele care caută să ajute Kievul să-și restabilească integritatea teritorială.

Între timp, însă, tensiunile au escaladat într-o altă parte a Europei, în Balkanii de Vest, regiune care rămâne extrem de volatilă în urma mai multor conflicte succesive, brutale și complexe, putând spune că toate aceste conflicte își au originea în anii 1990.

Analizii internaționali și-au exprimat cu diverse ocazii temerea că relațiile dintre Serbia și Kosovo – catalogate până acum doar ca cel mult tensionate – au devenit din ce în ce mai ostile în ultimele luni. Violența a izbucnit din nou în septembrie 2023, dar și mai intens decât în alte cazuri derulate până acum în nordul Kosovo, fiind de remarcat că Belgradul a răspuns acum mai rapid și mai ferm, cu o creștere a efectivelor militare la granița cu vecinul său.

Sursa: <https://lexo.al/2022/04/baruti-i-fucise-se-ballkanit-perendimor/>

Ca urmare, acum există îngrijorări că volatilitatea din această regiune de sud-est a Europei s-ar putea transforma într-un conflict armat, în timp ce întreaga atenție a lumii este atrasă de războiul din Ucraina și, mai nou, de războiul dintre israelieni și alte forțe oculte, primele dintre acestea fiind grupările Hamas și Hezbollah.

Având în vedere contextul politic și de securitate actual la nivel global, un focar al violenței din ce în ce mai aprins în nordul Kosovo „ar trebui să tragă semnale de alarmă” întregii lumi. „Rezolvarea disputei dintre Kosovo și Serbia nu mai este doar o chestiune politică, ci o problemă serioasă de securitate pentru regiune și

pentru întreaga Europă”, așa cum au subliniat și Engjellushe Morina¹ și Majda Ruge², cercetători principali în domeniul politic, în cadrul Consiliului European pentru Relații Externe (ECFR).

Pentru SUA și UE, alegerea nu mai este doar între eșecul și succesul dialogului, ci între stabilitate și o nouă escaladare a violențelor în Balcanii de Vest. Cel din urmă scenariu este cel mai probabil, mai ales dacă, pe plan internațional, nu se acordă un nivel de credibilitate ridicat faptului că, în contextul izbucnirii în lume a celorlalte războaie menționate și a unei competiții acerbe declanșate pe plan internațional pentru constituirea unei noi ordini mondiale, încă nu se recunoaște integral rolul Belgradului în destabilizarea Kosovo și, de ce nu, nu se adoptă o atitudine mai fermă privind influența destabilizatoare a Rusiei în ceea ce privește viitorul întregii regiuni a Balcanilor de Vest.

E. Morina și M. Ruge au subliniat că, în ultimul an, „incidentele violente din nord au subminat procesul de dialog” deja dificil dintre Serbia și Kosovo. „Președintele Serbiei, A. Vučić, a folosit violența pentru a contesta autoritatea Kosovo în nord și pentru a promova autonomia celor patru municipalități majoritar sârbe, din nordul Kosovo, ceea ce ar permite Serbiei să intervină în plan intern în Kosovo prin intermediul împuterniciților săi”.

E. Morina și M. Ruge au remarcat că A. Vučić a caracterizat cel mai recent incident violent din nordul Kosovo ca un act legitim de rezistență al sârbilor locali. Cu toate acestea, nu trebuie omis faptul că tipul și cantitatea de arme confiscate după incident „sugerează că aceasta a fost o operațiune de luptă de mare amploare, coordonată, cu scopul de a destabiliza regiunea.”

Ultimele ciocniri armate din nordul Kosovo au provocat îngrijorare în rândul oficialilor americani și europeni, care și-au exprimat preocuparea față de violența înregistrată și acumularea „fără precedent” a unor forțe militare în regiune, în pofida faptului că NATO are o prezență militară semnificativă care, mai nou, se află în creștere în regiune, prin suplimentarea efectivelor.

Serbia a negat intenția punerii în operă a unor mobilizări militare semnificative în apropierea graniței cu Kosovo și a spus că nu are intenția de a invada această entitate. Cu toate acestea, este semnificativ de menționat că înalți oficiali militari sârbi au declarat că numărul de militari de-a lungul graniței cu Kosovo s-a redus la jumătate, adică la aproximativ 4.500, confirmând că au avut anterior o prezență militară dublă ca urmare a violențelor de la Banjska, din nordul Kosovo. De asemenea, președintele sârb, A. Vučić a căutat să liniștească Occidentul, spunând că nu are intenția de a ordona forțelor militare să treacă granița în Kosovo, afirmând că acest lucru ar fi contraproductiv pentru aspirațiile Belgradului de a adera la UE. „De ce ar fi benefic pentru Belgrad? Care ar fi ideea? Să ne distrugem poziția pe care o construim de un an? Să distrugem asta într-o zi? Serbia nu vrea război”, a subliniat A. Vučić.

În ciuda acestor asigurări, așa cum spun și mulți analiști din domeniul apărării, actuala situație din regiune poate fi catalogată din nou ca un „butoi cu pulbere explozivă”, cu un potențialul semnificativ de a se aprinde la cea mai mică scânteie.

¹Engjellushe Morina este co-fondatorul și președintele Consiliului pentru Relații Externe din Priștina, un think-tank cu sediul în Priștina. Anterior, Engjellushe a fost director executiv al Inițiativa Kosovare për Stabilitet – IKS (2008-2012), un think-tank dedicat problemelor socio-economice și socio-politice, cu sediul în Priștina. După o experiență arheologică extinsă în Egipt, Albania, Italia și Regatul Unit, s-a întors în Kosovo în 1999 pentru a contribui la dezvoltarea socială, economică și politică a țării. Aceasta a inclus asistența voluntară la înființarea celui de-al treilea partid politic ca mărime la acea vreme. Înainte de a se alătura IKS, Engjellushe a gestionat portofoliul de învățământ superior în Secția de Diplomatie Publică a Ambasadei SUA la Priștina (2001-2006). În timpul negocierilor privind statutul politic al Kosovo, a fost expert și consultant în grupul Patrimoniului cultural din cadrul echipei Unity (2005-2007). Contribuția ei s-a concentrat în special pe protecția patrimoniului cultural și religios din Kosovo. Din 2007, ea este coautor a numeroase rapoarte și analize IKS privind economia politică a Kosovo și problemele actuale ale țării și continuă să colaboreze cu editoriale pentru ziarele locale. Engjellushe a studiat Arheologia Greacă și Romană la Institutul de Arheologie, University College London (UCL) și Relații Internaționale și Studii Diplomatie la Universitatea Oxford (Somerville College). A fost membru al Consiliului Fundației Soros din Kosovo (2009-2013) și membru al Consiliului de Supraveghere al Mișcării FOL (2009-2011).

²Majda Ruge este cercetător principal în domeniul politicilor în cadrul programului Europa Lărgită la Consiliul European pentru Relații Externe, cu sediul la Berlin. Înainte de a se alătura ECER, a petrecut trei ani ca bursier la Institutul de Politică Externă/SAIS de la Universitatea Johns Hopkins. Ea a depus de două ori mărturie în calitate de expert la audierile Comisiei de Relații Externe a Senatului SUA pentru Balcanii de Vest. Ruge a lucrat ca manager și consilier pentru Delegația Comisiei Europene în Bosnia și Herțegovina și pentru Misiunea OSCE în Bosnia și Herțegovina. Între 2012 și 2014, a fost bursier post-doctoral și lector la Institutul Otto-Suhr al Universității Libere din Berlin, unde a predat cursuri de relații internaționale și naționalism. Din 2014 până în 2016, a locuit în Riad, Arabia Saudită, unde a fost cercetător asociat la Centrul de Cercetare din Golf. Ruge deține diplome de la Institutul Universitar European, Universitatea Central Europeană din Budapesta și Colegiul Agnes Scott din Atlanta, Georgia.

„De la zero războaie terestre în Europa, am putea să ne uităm la două în curând”, a declarat Ian Bremmer³, fondatorul Grupului Eurasia. El a asemănat tensiunile din Balcanii de Vest cu recentul conflict fulgerător dintre Armenia și Azerbaidjan, care a culminat cu acțiuni ale armatei azere ce a capturat regiunea disputată, Nagorno-Karabakh, într-o ofensivă rapidă și cu puțină intervenție externă.

„Aveți un status quo de lungă durată și nesustenabil, contestat de armata dominantă, căutând să vedeți dacă altcuiva îi pasă suficient să intervină”, a mai spus I. Bremmer, acesta completând că „în acest caz, aceasta este NATO – mai puțin distrasă decât Rusia și mult mai probabil să intervină direct – dar perspectivele unei invazii au crescut mult în ultima perioadă.”

Serbia face totuși dovada că are aspirații de a adera la UE și este puțin probabil să dorească să periclitizeze acest lucru sau să primească un răspuns direct din partea NATO, potrivit Andrius Tursa, consilier de consultanță pentru riscuri în Europa Centrală și de Est. „O ofensivă militară directă a armatei sârbe în nordul Kosovo este foarte puțin probabilă din cauza prezenței forțelor de menținere a păcii NATO și a riscului de sancțiuni punitive occidentale, ca urmare a unei astfel de acțiuni”, a mai subliniat A. Tursa. „Dar, dintr-o perspectivă politică, zgomotul de sabie într-un moment în care Belgradul se confruntă cu întrebări incomode în jurul atacului de la Banjska, au sporit percepțiile occidentale despre Serbia ca fiind un actor destabilizator.”

În orice caz, optica este îngrijorătoare pentru Belgrad, potrivit lui A. Tursa. „Dincolo de nevoia presantă de detensionare, perspectivele pentru o soluționare mai durabilă a conflictului de lungă durată dintre cele două părți sunt slabe, în special cu liderii naționaliști precum președintele sârb, A. Vučić, și prim-ministrul kosovar, Albin Kurti, care rămân la putere.” A. Tursa a adăugat că, la începutul acestui an, un acord care vizează normalizarea relațiilor s-a dovedit până acum ineficient și nicio parte nu pare pregătită pentru compromisuri realizate pe „probleme fundamentale, cum ar fi suveranitatea Kosovo și drepturile minorităților etnice din nordul Kosovo”.

Dar iată că, putem analiza și prognoza viitorul evoluțiilor în Balcanii de Vest și prin atitudinea și pozițiile adoptate de liderii entităților din această regiune cu privire la situația din Israel. Pe măsură ce SUA și UE s-au alăturat ferm Israelului în privința atacurilor produse de Hamas, unele țări din Balcani au rămas mai nuanțate în această problemă.

De pildă, Croația, Kosovo, Muntenegru și Macedonia de Nord și-au exprimat solidaritatea cu Israelul. Albania, Muntenegru și Croația nu au organizat niciun eveniment nici pentru Israel, nici pentru Palestina. Guvernele lor au fost toate de partea Israelului.

Israelul are dreptul la autoapărare, dar nu la războare și masacre, așa cum a declarat, în 12 octombrie, președintele croat, Zoran Milanović. „Am condamnat crimele săvârșite de Hamas, mi-am exprimat chiar dezgustul. Dreptul la autoapărare, pe care Israelul îl are în mod absolut, nu include dreptul la războare și masacrarea civililor. Chiar dacă ai fi fratele meu, te-aș trata după acele criterii.” a mai subliniat Z. Milanović.

În Serbia, conflictul israeliano-Hamas nu a constituit un subiect major în rândul politicienilor sârbi sau în societate. Cu toate acestea, în zona Sandžak, în principal musulmană, din sud-vestul Serbiei, se anunța că cetățenii din Novi Pazar intenționau să organizeze, în 14 octombrie, un protest numit „Opriți războiul în Palestina”.

Premierul Macedoniei de Nord, Dimitar Kovacevski, și ministrul de externe, Bujar Osmani, „au condamnat ferm” atacurile asupra Israelului catalogându-le drept „atacuri teroriste”. „Violența și atacurile asupra populației nevinovate nu trebuie tolerate”, a mai scris D. Kovacevski. În Macedonia de Nord, opiniile politice diferite au condus la unele acțiuni disciplinare. Ministerul de Interne a declarat că va lansa măsuri disciplinare împotriva unui ofițer de poliție care face parte din echipa de protecție VIP a poliției, după ce fostul ministru de Interne, Nake Culev, a subliniat că acesta a postat comentarii în sprijinul Hamas pe profilul său de Facebook, momentan fiind eliberat din funcție.

Kosovo a condamnat, de asemenea, atacurile împotriva Israelului. „Gândurile noastre sunt la poporul israelian în aceste vremuri dificile. Condamnăm toate actele de violență și suntem solidari cu cei afectați”, se arată în comunicat. Iată că în Kosovo dominat de musulmani, politicienii și, de asemenea, cetățenii au fost în mod clar de partea Israelului. În seara zilei de 12 octombrie, un grup din comunitatea evreiască din Kosovo a aprins lumânări pentru victimele din

³Ian Arthur Bremmer este un politolog, autor și antreprenor american specialist în risc politic internațional. Este fondatorul și președintele Eurasia Group, o firmă de consultanță și cercetare privind riscurile politice. De asemenea, este fondatorul GZERO Media, o firmă de media digitală. Bremmer are origini armene, italiene și germane. Tatăl său a luptat în războiul din Coreea și a murit la vârsta de 46 de ani, când Bremmer avea patru ani. Bremmer a obținut o diplomă de master în 1991 și un doctorat în 1994, ambele în științe politice de la Universitatea Stanford. Teza sa de doctorat se intitulează „Politica etniei: rușii în Ucraina”. Bremmer a fondat firma de consultanță și cercetare a riscurilor politice Eurasia Group, în 1998, cu sediul în birourile Institutului de Politică Mondială din New York City.

Israel, ca urmare a atacului Hamas. Ambasadorul SUA, Jeffrey Hovenier, s-a alăturat priveghiului și a subliniat pe Twitter/X că: „SUA condamnă fără echivoc aceste atacuri odioase. Nu există niciodată nicio justificare pentru terorism. Suntem solidari cu poporul din Israel”.

Dar unele țări balcanice, precum Serbia și Bosnia și Herțegovina (BiH), au urmat și evidențiază urmarea unei politici mai prudente am putea spune. Ministerul de Externe al BiH a declarat că condamnă „toate formele de violență, în special uciderea de civili nevinovați”. Președintele sârb, A. Vučić, a condamnat atacurile Hamas, dar a cerut un compromis pe termen lung între părți. „Condamnăm atacurile oribile asupra Israelului. Poporul evreu a îndurat o istorie de suferință, iar Israelul merită să trăiască în pace și în siguranță. Acum, mai mult ca niciodată, lumea are nevoie ca israelienii și palestinienii să se unească și să pună capăt violenței”, a scris el pe Twitter/X.

În 12 octombrie, câteva sute de oameni s-au adunat în Sarajevo (BiH) mergând pe străzi pentru a-și exprima sprijinul pentru poporul palestinian. Acțiunea de protest, organizată de un grup informal „Prietenii statului Palestina”, a condamnat violența și uciderea civililor. Steagul palestinian a fost ridicat pe un punct înalt în orașul Mostar, din sudul BiH, în timp ce un alt steag a fost văzut pe emblematicul Pod Vechi din epoca otomană. Escaladarea războiului din Israel și Gaza a alimentat din nou diviziunile între politicienii bosniaci. În timp ce toți au condamnat violența, liderul sârb bosniac Milorad Dodik a condamnat doar atacul Hamas asupra Israelului.

În timp ce înalți oficiali muntenegreni și-au exprimat solidaritatea cu Israelul, au existat, de asemenea, critici aspre pe rețelele de socializare a ceea ce unii au considerat o poziție părtinitoare și de nerecunoaștere a civililor palestinieni uciși.

„Sprijin deplin pentru Kosovo este admis în comunitatea statelor europene. Urmăresc acest lucru și spun asta deoarece Curtea Internațională de la Haga a declarat în 2010 că au fost îndeplinite toate condițiile pentru recunoașterea internațională a statalității Kosovo. După aceea, unele state membre ale UE, care au spus că vor recunoaște Kosovo condiționat, au intrat într-un con de tăcere de ani de zile care continuă și în prezent”, a declarat președintele R. Croația, Z. Milanović, după întâlnirea cu președintele Kosovo, Vjosa Osmani, care a efectuat o vizită oficială în Croația. „Ar fi bine ca alți lideri să ceară recunoașterea Kosovo, așa cum am făcut eu la ONU. Ar trebui recunoscut. Încerc să privesc lucrurile rațional, ținând cont de interesele Croației mai presus de toate”, a adăugat președintele croat. Președintele Z. Milanović a comentat recentul atac de la Banjska, în nordul Kosovo, și a cerut Serbiei să dea răspunsuri despre evenimentele care au avut loc. „În ultimele zile, am văzut escaladarea conflictelor și acțiuni periculoase în nordul Kosovo, în spatele cărora se află cineva în ceea ce privește organizarea, resursele și finanțele – acestea sunt faptele. Pozițiile noastre sunt clare. Serbia trebuie să dea răspunsuri la ceea ce este evident. Toate acestea sunt lucruri pe care le-am mai văzut de-a lungul istoriei și nu vrem să le mai vedem. Cineva stă în spatele acestui lucru și trebuie să știm cine pentru a putea continua să trăim normal. Pentru că, dacă nu există consecințe acum, înseamnă că așteptăm următorul astfel de eveniment. Și nu trebuie să permitem asta”, a mai spus președintele croat Z. Milanović.

În acest context, președintele Z. Milanović a mai subliniat că președintele sârb, A. Vučić, trebuie să răspundă la câteva întrebări: „Uniformele pot fi achiziționate online; cu toate acestea, armele nu pot fi achiziționate astfel. Nu este un parc de distracții. Pentru a te pregăti pentru așa ceva, trebuie să ai aprobarea liderului suprem sau măcar a unor oameni care îi sunt apropiați. Apar o serie de întrebări logice, la care Serbia trebuie să răspundă.” Întrebat despre posibila implicare a Rusiei în evenimentele din nordul Kosovo, cu scopul de a destabiliza regiunea, președintele Z. Milanović a spus: „Nu știu dacă Rusia are vreo legătură cu atacul de la Banjska, dar evenimentele din Kosovo îi sunt caracteristice. Sunt mai surprins de Serbia, care pare să nu știe că a pierdut tot ce ar putea pierde în ceea ce privește dezvoltarea unei națiuni. O politică mai sănătoasă, mai rațională le-ar fi mai benefică. Serbia nu contribuie în mod constructiv la relațiile cu țările vecine.” În declarația sa către presă, președintele Kosovo a subliniat că Croația este un prieten, aliat și partener important al Kosovo. „Ați fost de partea noastră când supraviețuirea noastră a fost amenințată, ne susțineți și astăzi, când Kosovo este una dintre cele mai consolidate democrații din regiune”, a spus președintele V. Osmani, adăugând că încă mai există forțe în regiune care doresc să se întoarcă în trecut.

„Kosovo este hotărât să meargă înainte și suntem fericiți să avem aliați precum Croația. Președintele Z. Milanović continuă să fie vocea noastră în forumurile în care nu suntem prezenți, dar în care ne străduim să fim prezenți: în NATO, în familia comună a statelor europene și în ONU, unde președintele Z. Milanović a făcut un apel ferm în numele tuturor țărilor care nu au făcut-o, deci să recunoaștem realitatea ireversibilă a existenței unui stat independent și suveran, Kosovo”, a declarat președintele kosovar. Ea a mai subliniat că, Kosovo consideră Croația ca unul dintre principalii săi aliați, nu numai în regiune. „Împărtășim o parte dintr-o istorie comună, dobândirea libertății

și independenței. Sute de cetățeni albanezi au luptat împreună cu cetățenii Croației pentru ca și Croația să obțină libertatea și independența. Croația face parte din misiunea de menținere a păcii KFOR, din Kosovo, unde militarii croați au fost angrenați în treizeci de contingente. Vreau să mulțumesc Croației pentru contribuția sa la stabilitatea și pacea noastră”, a mai declarat președintele, V. Osmani, adăugând că și cooperarea economică dintre Kosovo și Croația este, de asemenea, esențială.

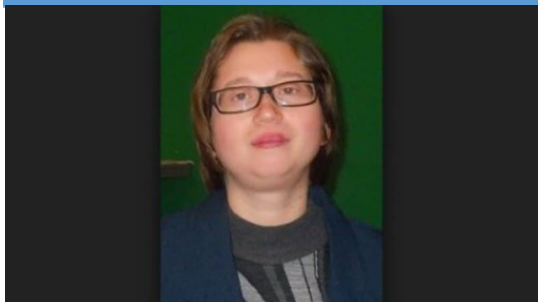
Așa cum spuneam și anterior, cealaltă componentă a așa numitului „butoi cu pulbere explozivă” din Balcanii de Vest este BiH. Politica secesionistă a liderului sârb bosniac din RS, Milorad Dodik, este o provocare esențială pentru reglementarea în plan politic care a pus capăt războiului etnic din 1992-1995, așa cum a subliniat și Înalțul Reprezentant pentru BiH, Christian Schmidt⁴, însărcinat cu implementarea Acordului de pace de la Dayton, din 1995. M. Dodik, care este președintele RS, a susținut de mult timp și continuă să susțină secesiunea de BiH a regiunii dominate de sârbi. „Acesta este un pericol”, a spus C. Schmidt, care, în calitate de Înalț Reprezentant, are competențe de a impune legi și de a demite oficiali considerați ca fiind obstrucționisti ai păcii în regiune.

În acest context, este semnificativ a sublinia că cele două entități autonome, RS și FBiH sunt legate între ele printr-un guvern central slab. M. Dodik a fost acuzat în august pentru sfidarea deciziilor lui C. Schmidt, după ce semnase două legi pe care Înalțul Reprezentant le revocase pentru încălcarea Constituției și a termenilor Acordului de pace. În acest context, pro-rusul M. Dodik i-a interzis lui C. Schmidt, despre care spune că nu este un trimis legitim pentru că nu a fost susținut de Consiliul de Securitate al ONU, să intre în regiune, în timp ce susținătorii săi au lansat proteste împotriva acuzării sale la granițele administrative dintre cele două entități sub sloganul „Granița există”. „M. Dodik se joacă cu RS de parcă nu ar fi existat un Acord de la Dayton, iar acest lucru este provocator și periculos, nu putem urma asta”, a spus C. Schmidt. Înalțul Reprezentant a mai subliniat că M. Dodik ar putea ajunge cu poporul său ca un fel de Transnistrie, o referire la regiunea pro-rusă din estul R. Moldova care s-a desprins în 1992, dar încă nu are recunoaștere internațională.

El a mai spus că partenerii internaționali care negociază calea BiH către integrarea în UE nu ar trebui să negocieze cu naționalistul M. Dodik despre probleme de bază. „Cred cu tărie în integrarea europeană, dar nu în prețurile fixate de M. Dodik, ci în standardele europene”, a mai spus C. Schmidt. El a avertizat, de asemenea, împotriva amestecului Croației și Serbiei în chestiunile interne ale BiH și a spus că aliatul sârbilor, Rusia, ar putea juca, de asemenea, un rol distructiv.

⁴Hans Christian Friedrich Schmidt este un politician german, Înalț Reprezentant pentru BiH, din august 2021. Este membru al Uniunii Sociale Creștine. C. Schmidt a ocupat funcția de ministru al alimentației și agriculturii, din 2014 până în 2018. A fost secretar de stat în Ministerul Federal al Apărării din Germania, între 2005 și 2013, și secretar de stat în Ministerul Federal German de Cooperare și Dezvoltare Economică, din decembrie 2013 până în februarie 2014. A fost membru al Bundestag-ului, din 1990 până în 2021.

IV. EUROPA - BALCANII DE VEST

Influența Rusiei și Chinei în Balcanii de Vest

Mona AGRIGOROAIEI

Ca o contrabalansare la influența americană, Rusia și China și-au făcut simțită prezența și în Balcanii de Vest, mai ales în contextul războiului din Ucraina, existând chiar o tendință semnificativă de destabilizare a situației din regiune

Aliatele Rusiei în Balcanii de Vest sunt Serbia și Republica Srpska (RS), una din cele două entități constitutive ale statului Bosnia și Herțegovina (BiH). În același context, Rusia se opune recunoașterii independenței Kosovo, această entitate fiind susținută de SUA, dar a și construit în colaborare cu Serbia, **în apropiere de Niș, o bază de intervenție pentru situații de urgență, care permite efectuarea de acțiuni comune în astfel de cazuri în regiune.** Baza, denumită centru umanitar, este situată în apropierea aeroportului din Niș, la circa 250 km sud de Belgrad. Aeroportul din Niș va putea fi utilizat de avioanele de salvare rusești pentru a aduce ajutoare în situații de catastrofe naturale sau umanitare, inclusiv în țările din regiune, dacă acestea o vor solicita. Totuși, această bază ar putea fi utilizată și în domeniul militar și în cel de informații, neputând fii exclusă misiunea de contracarare a bazei NATO din Camp Bondsteel, din Kosovo.¹

Sursa: <https://www.cotidianul.ro/ue-poate-pierde-balkanii-pe-mana-ei/>

Dusan Stojanovic a întocmit un articol despre această „bază de spionaj” rusă din Niș, scriind:

„Unele ONG-uri occidentale și analiști militari spun că rușii au creat o bază militară puțin deghizată, care ascultă interesele militare americane în Balcani. În timp ce Serbia este încă aproape de Rusia, vecinii săi sunt din ce în ce mai neîncredători în intențiile și prezența Moscovei, în special fostele state ale blocului sovietic precum Bulgaria, România și Ungaria, care au suferit zeci de ani sub conducerea comunistă de fier, după al Doilea Război Mondial. Dacă este o operațiune militară, baza ar fi prima a Kremlinului din Europa în afara fostei Uniuni Sovietice de la prăbușirea Pactului de la Varșovia, la începutul anilor 1990. Analiștii occidentali spun că baza — condusă de guvernele sârb și rus și situată în apropierea unui aeroport din orașul Niș, din sudul Serbiei — este răspunsul Kremlinului la expansiunea NATO în regiune.

¹În interiorul „bazei de spionaj” rusești din Balcani”, <https://apnews.com/article/03f70a64ec5b48bbb1c2f56bdea9255e>, accesat pe 12.10.2023.

Fiecare țară din jurul Serbiei fie este în alianță militară occidentală, fie vrea să fie.”²

Rusia susține și regimul lui Milorad Dodik, de la Banja Luka, lider care s-a și întâlnit cu Vladimir Putin, pe 3 decembrie 2021. După această întâlnire, M. Dodik a îndrăznit să fie și mai ostil față de Federația Croato-Musulmană (FBiH) - la 10 decembrie 2021. Adunarea Populară a RS, organul legislativ al BiH, a discutat despre „transferul puterii din BiH către RS” în domeniile specifice impozitului indirect, judiciar, apărare și securitate.³

În Macedonia de Nord, Rusia a încercat recent să întoarcă situația în favoarea sa. Macedonia de Nord a fost condusă până în noiembrie 2021 de o coaliție condusă de LSDM (Liga Social Democrată din Macedonia), a prim-ministrului Zoran Zaev, după ce mulți ani a fost condusă de Nikola Gruevski și partidul său VMRO-DPMNE, perceput la un moment dat ca fiind pro-rus. Deși au existat date și informații conform cărora VMRO-DPMNE finanțează grupuri albaneze care ar putea fi folosite ca și carne de tun pentru a destabiliza Macedonia de Nord, VMRO a câștigat alegerile locale din Macedonia. Zoran Zaev a demisionat din funcția de prim-ministru după ce VMRO a câștigat alegerile, în timp ce coaliția aflată la guvernare a fost zguduită de faptul că partidul albanez, BESA, a ieșit din coaliția de guvernare (sau cel puțin unii dintre deputații săi). VMRO era aproape să câștige o nouă majoritate împreună cu BESA, Alianța pentru Albanezi și Alternativa, dar cei de la Alternativa au făcut o altă „mișcare surpriză” și s-au alăturat majorității, împreună cu LSDM.

În cele din urmă, Parlamentul a aprobat demisia lui Z. Zaev; a fost ales un nou prim-ministru: Dimitar Kovačevski. În concluzie, VMRO, condus de Rusia, împreună cu sateliții săi politici albanezi, a dorit să zdruncine dominația NATO și SUA în acest punct al „triunghiului Bermudelor” din Balcani, și anume Macedonia de Nord, dar nu a reușit. În evenimentele recente din Kosovo, autoritățile kosovare revendică influența Rusiei în nordul Kosovo și chiar prezența trupelor Wagner. „Totuși, liderii balcanici sunt cunoscuți pentru că exagerează pentru a se potrivi propriilor scopuri și puține dintre pretențiile lor pot fi luate la valoarea nominală.”⁴

Pentru Rusia, Peninsula Balcanică are legături istorice, culturale⁵ și religioase importante. Aceasta este o legătură generală care este promovată activ și uneori exagerată de eforturile diplomatice publice ale Rusiei și de poveștile din media.⁶ Amplasarea strategică a regiunii dintre Marea Neagră și Marea Mediterană și proximitatea sa de Orientul Mijlociu sunt, de asemenea, importante pentru Moscova.⁷ Marea Neagră oferă Rusiei acces la un port încălzit - urmărirea sa a fost din punct de vedere istoric forța motrice din spatele activităților diplomatice și militare ale Rusiei în sud-estul Europei și, fiind una dintre ultimele regiuni ale Europei, Peninsula Balcanică își propune să încetinească sau să prevină expansiunea UE și NATO, întrucât nu a fost încă pe deplin integrată în structura Euro-Atlantică, înaintea fostului univers sovietic⁸. Prin blocarea expansiunii în Balcani, Moscova speră să prevină noi discuții privind aderarea Georgiei, Ucrainei sau a altor state foste sovietice.

Aceeași analiză sugerează că:

„Operațiunile de influență ale Rusiei încurajează conexiunile dintre oameni, cu scopul de a crea circumscripții locale prietenoase cu Rusia și pârgii de influență care ar putea permite Moscovei să inhibe integrarea în continuare în structurile economice, politice sau de securitate occidentale. Rusia caută, de asemenea, să exacerbeze fisurile politice și sociale din mai multe țări balcanice, inclusiv oferirea de sprijin financiar și de relații publice pentru grupurile de extremă dreapta. Dorința și capacitatea Moscovei de a agrava și prelungi instabilitatea politică în anumite țări balcanice par orientate spre subminarea sau spre cel puțin întârzierea, perspectivei lor de integrare în UE și în NATO.[...] Pe măsură ce xenofobia și populismul răstoarnă și înlocuiesc sistemele politice din țările europene cu instituții mult mai puternice, cultivarea de către Kremlin a grupurilor extremei drepte și a politicianilor cu stil autoritar în Balcani este îngrijorător. Eforturile Rusiei vor alimenta retragerea și polarizarea politică – ambele complicând perspectivele UE și NATO ale statelor balcanice”⁹.

²Ibid.

³Bosnia din nou la limită: 2022 va fi anul în care totul se prăbușește? c a/bosnia-crisis-secession-reform/31612425.html, accesat 12.10.2023.

⁴<https://carnegieendowment.org/politika/89463>, accesat la 12.10.2023.

⁵Paul Stronski, Annie Himes, Rusia's Game in the Balkans, <https://carnegieendowment.org/2019/02/06/russia-s-game-in-balkans-pub-78235>, accesat la 12.10.2023.

⁶Ibid.

⁷Ibid.

În concluzie, influența Rusiei în Balcani este legată de aceste tipuri de acțiuni:

- **Cooptarea**, metoda preferată a Rusiei în Balcanii de Vest, se realizează prin construirea de parteneriate cu deținătorii locali ai puterii în Serbia și RS;

- **Constrângerea** prin mijloace militare are mai puțină importanță pentru Balcanii de Vest. În același timp, constrângerea ușoară care se limitează la perturbarea și amestecul în treburile interne este departe de a fi rară. Exemplele includ embargouri comerciale și atacuri cibernetice, cum ar fi cel din Muntenegru, înainte de aderarea la NATO (2015-2017).

- **Subversiunea** este exemplificată prin tactici precum campaniile de (dez)informare și/sau sprijinul ascuns pentru actorii radicali anti-occidentali (partide și asociații civice). În Balcanii de Vest, cel mai bun exemplu îl reprezintă eforturile Rusiei de a bloca aderarea Muntenegrului la NATO și de a perturba procesul de schimbare a numelui Macedoniei de Nord.¹⁰

Influența Chinei în Balcani a crescut din 2012; în regiunea Balcanilor, există 135 de proiecte legate de China.¹¹

Diplomația Chinei de astăzi pare să încorporeze o dihotomie. O parte are o viziune liberală, care își are rădăcinile în „filozofia antică chineză, moștenirea lui Hu Jintao a lumii armonioase” și a „multilateralismului”.¹² Aceasta se referă la „interesele de bază” ale Chinei și a fost pusă în aplicare, de exemplu, în proiecte precum Inițiativa Belt and Road și Banca Asiatică de Investiții în Infrastructură.¹³

„În timpul primului mandat al lui Xi Jinping, conceptul de „comunitate cu viitor comun pentru omenire” a apărut în discursurile sale publice cu diverse ocazii, dar doar ca o continuare a parteneriatului internațional propus de predecesorii săi, fără un accent puternic pe cooperarea economică globală. În al doilea mandat, Xi a detaliat acest concept de economie mondială. La summitul G20 din 2016, Xi a subliniat importanța globalizării în dezvoltarea economiei mondiale. În ianuarie 2017, Xi Jinping a susținut un discurs, „Work Together to Build a Community of Shared Future for Mankind”, la sediul ONU din Geneva, propunând patru modele de guvernare globală. Conceptul a fost dezvoltat ca răspuns la regresul globalizării, inversarea regionalizării și ascensiunea populismului. Potrivit propagandei de stat a Chinei, aceasta a fost prima dată când un lider chinez a propus guvernarea globală”.

Acest model liberal se referă doar la o politică de interese neesențiale. În timp ce în domeniul politic de bază, nu există loc de negociere și aceasta are o gândire fundamentală realistă. Aici avem de-a face cu „diplomația Wolf Warrior”, un stil retoric, constând în declarații agresive, insultătoare, asertive. Este specific regimului Xi Jinping și a promovării unui naționalism în creștere în China în timpul acestui regim. Interesele de bază includ suveranitatea, securitatea și dezvoltarea și accentuează gândirea „liniei roșii”. Are inclus practic Taiwanul, dar și Tibetul și Xingjiang.

Sunt de acord cu Satoshi Amako că politica „lumii armonioase” este cea a „Wushi Zhuyi” (pragmatism), în timp ce filosofia din spatele diplomației „Wolf Warrior” este „Wuxu Zhuyi” (ideologie). Partidul de guvernământ al Chinei și liderul său¹⁴ Xi Jinping nu urmărește o simplă politică externă expansionistă. Ei continuă o revoluție ideologică neo-marxistă, pentru care luptă. Și cred că acesta este cel mai important interes central al PCC, cu scopul unui „secol asiatic”¹⁵. Politica „lumii armonioase” nu se opune acestei filozofii, este o metodă complementară pentru atingerea acestui scop principal.

¹⁰NATO Stratcom, AMPRENTA RUSIEI ÎN MEDIUL INFORMAȚIONAL AL BALCANILOR DE VEST, <https://stratcomcoe.org/publications/russias-footprint-in-the-western-balkan-information-environment-summary/51>, pp. 2-3.

¹¹Bojan Stojkovski, Ivana Jeremic, Samir Kajosevic, Ivana Nikolic, Ivan Angelovski, Fatjona Mejdini și Irvin Pekmez, China în Balcani: Controverse și cost <https://balkaninsight.com/2021/12/15/china-in-the-balkans -controversy-and-cost/>, accesat la 12.10.2023.

¹²Lumea armonioasă: Filosofia antică a Chinei pentru o nouă ordine internațională, <https://www.mfa.gov.cn/ce/cebaw/eng/zt/zgjk/t367341.htm#:~:text=Harmony%2C%20the%20ancient%20Chinese%20philosophical,and%20economic%20order%2C%20Chen%20says>, accesat pe 12.10.2023.

¹³Yaoyao Dai, Luwei Rose Luqiu - China's Wolf Warrior Diplomacy and Xi Jinping's Grand Diplomatic Strategy https://www.researchgate.net/publication/350677590_China's_Wolf_Warrior_Diplomacy_and_Xi_Jinping's_Grand_Diplomatic.103202020.

¹⁴Tingbiao Hong și Zhirong Zhang, Dangdai zhongguo waijiao xinlun [Noua discuție pe Diplomația chineză contemporană], Lizhi Press, 2004, p. 65 apud. Satoshi AMAKO, China's Diplomatic Philosophy and View of the International Order in the 21st Century, <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/24761028.2014.11869073>, accesat pe 12.10.2023.

¹⁵Secolul asiatic este pregătit să înceapă, <https://www.ft.com/content/520cb6f6-2958-11e9-a5ab-ff8ef2b976c7>, accesat pe 12.10.2023.

S. Amako a stabilit ca un criteriu de judecată a acțiunilor diplomatice chineze, dihotomia dintre formă și beneficiu. „Diplomația lui Wuxu ar trebui văzută ca „diplomația formei”, al cărei scop este de a obține o formă dezirabilă prin interferarea directă cu principiile diplomatice, poziționarea și atitudinea țării. Pe de altă parte, scopul practicii Shi este realizarea „beneficiului”. Diplomația lui Wushi ar trebui înțeleasă ca „diplomația beneficiului”, diplomația strâns legată de interesele naționale, inclusiv beneficiul economic, interesele maritime, cum ar fi energia și cooperarea pentru securitate.”¹⁶

Mutându-ne în Balcani, influența Chinei face parte din „politica” sa „mondială armonioasă” și noțiunea de „debt trap”. Muntenegru s-a aflat foarte recent într-o astfel de capcană, cu aproape 100% datorii din PIB, din care mai mult de jumătate sunt datorate Chinei¹⁷, iar riscurile sunt exacerbate de corupție și guvernare dictatorială și opacă. Din punct de vedere diplomatic, China preferă să interacționeze la nivel de elite, instituționale și naționale, dar este din ce în ce mai concentrată pe structura societății non-statale, locale și civile din diferitele state ale regiunii.¹⁸

Importante sunt prezența în creștere a Chinei în regiune și intensificarea concurenței geopolitice cu țările occidentale în domenii precum extinderea UE și NATO, sprijinul pentru infrastructură și securitatea asociată cu infrastructura critică.¹⁹

„Apariția Chinei pe harta regională a luat mulți politicieni prin surprindere, în timp ce alții au preferat să respingă importanța deficitului de date și informații fiabile și accesibile. Între timp, o creștere a interesului față de această chestiune din instituțiile oficiale internaționale, mediul academic, centrele de cercetare și companiile private, a ilustrat nevoia tot mai mare de un efort mai structurat, sistematic și pe termen lung pentru a colecta și analiza intrarea și progresul Beijingului în regiune.”²⁰

În ceea ce privește Serbia, BIRN a intervievat pe Wawa Wang, un director de program al Just Finance International.

„Wang a spus că proiectele în cauză nu se califică pentru finanțare de la investitorii sau finanțatorii occidentali din cauza restricțiilor de politică, cum ar fi eliminarea treptată a cărbunelui sau rentabilitatea îndoielnică a investițiilor și ar fi fost probabil renunțate pentru a face spațiu pentru o tranziție durabilă și justă în Serbia n-ar fi fost pentru interesul și sprijinul actorilor chinezi. „Aceste tipuri de investiții - toate facilitate cu o anumită formă de sprijin guvernamental chinez - beneficiază, în cele din urmă, în primul rând companiile și întreprinderile de stat chineze care caută centre de profit în străinătate, pe măsură ce China întărește controlul asupra poluării. industriei acasă.”²¹

O parte din proprietatea Uzinei Smederevo, la aproximativ 50 de kilometri de Belgrad, rămâne în posesia Chinei chiar și după ce a fost achiziționată de Hesteel (acum HBIS Group) în 2016²². China este, de asemenea, implicată în reconstrucția centralei termice Kostolac din Serbia²³. Serbia își adâncește, de asemenea, legăturile cu Huawei, dar în septembrie 2020, Washington a semnat un contract pentru a ține giganții tehnologici chinezi departe de rețelele 5G.²⁴

Compania a semnat un contract de 150 de milioane de euro cu Telekom Srbija, deținută de stat, pentru a-și moderniza rețeaua fixă și a fost nominalizată ca partener în dezvoltarea rețelei 5G cu compania privată Telenor. Huawei și Ministerul de Interne al Serbiei au semnat, de asemenea, un acord de parteneriat cu tehnologia de bandă largă fără fir „eLTE” de la Huawei pentru a implementa un sistem de siguranță publică „oraș inteligent” care include o rețea mare de supraveghere în capitala Serbiei.²⁵

¹⁶Satoshi AMAKO, op.cit., p.9

¹⁷Vladimir Shapov, MAPPING CHINA'S RISE IN THE WESTERN BALKANS, <https://ecfr.eu/special/china-balkans/>, accesat la 12.10.2023.

¹⁸Ibid.

¹⁹Ibid.

²⁰Ibid.

²¹China în Balcani: controverse și costuri, op.cit.

²²Ibid.

²³Ibid.

²⁴Ibid.

²⁵Ibid.

²⁶Ibid.

²⁷Ibid.

²⁸Ibid.

Ca parte a Proiectului Safe Society, Ministerul Afacerilor Interne din Serbia va lucra cu un partener chinez pentru a instala 8.100 de camere biometrice, dar în prezent monitorizarea biometrică a cetățenilor sârbi este interzisă prin lege.²⁶

În Bosnia și Herțegovina (BiH), „China se concentrează mai ales pe afaceri directe cu statul și pe licitații competitive”²⁷, a spus expertul în economie, Admir Cavalic. „Intrarea în acele zone este aproape întotdeauna legată de lobby și alte eforturi diplomatice. Trebuie spus că riscurile generale sunt mai mari atunci când vine vorba de proiecte de infrastructură, deoarece restul economiei depinde de ele”.²⁸

Potrivit BIRN, China este mai prezentă în Republica Srpska (RS) din BiH, în proiecte de energie și infrastructură, iar aici are 29 de proiecte, 18 legate de infrastructură, în timp ce în **Albania**, investițiile Beijingului au scăzut, din cauza presiunilor autorităților albaneze de a pleca din țara aceasta.²⁹

Dacă relația dintre China și Rusia - la nivel geostrategic - este una complexă în ceea ce privește războiul din Ucraina, pe viitor nu putem exclude ca, printr-o destabilizare a situației din Balcanii de Vest, cele două puteri să își dea mâna în regiune, mai ales în ceea ce privește Kosovo.

Dacă pentru Rusia, Balcanii de Vest pot fi definiți ca o încercare de deschidere a unui al doilea front - primul fiind Ucraina, trebuie să remarcăm interesul Chinei pentru proiecte de infrastructură în regiune, ceea ce presupune totuși o stabilitate și un status quo conservat, nu o situație de destabilizare. În plus, prin acutizarea recentă a situației din Israel (în luptă cu organizația teroristă Hamas), atenția opiniei publice se împarte acum între Ucraina și Orientul Mijlociu.

De aceea cred că Balcanii de Vest trec pe planul doi în jocul geostrategic al unei axe (în conturare) Rusia-China-Iran-Coreea de Nord („axa autocrațiilor”). Nu se exclude totuși o nouă încercare de destabilizare în Balcanii de Vest pe viitor, la nivelul relațiilor tensionate dintre Kosovo și Serbia, aceasta convenind de minune unei Rusii aproape pierzătoare în Ucraina.

Bibliografie:

1. <https://apnews.com>
2. <https://balkaninsight.com>
3. <https://carnegieendowment.org>
4. <https://ecfr.eu/>
5. <https://www.ft.com>
6. <https://www.mfa.gov.cn>
7. <https://www.researchgate.net>
8. <https://www.rferl.org/>
9. <https://stratcomcoe.org>
10. <https://www.tandfonline.com>

²⁹*Ibid.*

IV. EUROPA - SUECIA - STUDIU DE CAZ

Cum a reușit războiul din Ucraina să pună capăt doctrinei de neutralitate din nordul Europei?

Suedia – studiu de caz

Dr. Mohammed Gachi (Maroc)

Abstract

Războiul neprovocat și nejustificat al Rusiei împotriva Ucrainei, care a început în februarie 2022, a reprezentat o „Zeitenwende”, potrivit cancelarului german Olaf Scholz, cu alte cuvinte, un „moment decisiv” în politica de securitate și externă europeană. Războiul marchează sfârșitul ordinii europene comune de securitate convenită după Războiul Rece.

Totuși, spre deosebire de opiniile Kremlinului, conform cărora războiul va continua să slăbească Uniunea Europeană și va diviza alianța occidentală și liderii ruși se așteptau ca războiul să ducă la divizarea poziției europene asupra Ucrainei. Aceleași așteptări le-a avut și președintele rus Vladimir Putin. Războiul a scos la iveală o unitate fără precedent ale celor 27 de state membre ale UE, alături de renașterea parteneriatului transatlantic (a apărut o solidaritate puternică pe ambele maluri ale Atlanticului). În paralel, pe lângă faptul că războiul continuă să se întoarcă împotriva Moscovei din punct de vedere politic, a convins fostele state nordice neutre (Finlanda și Suedia) să își dorească să adere la NATO.

Analizând ipotezele de bază ale politicii de neutralitate a Suediei, acest articol își propune să examineze schimbarea politicii externe a Suediei după izbucnirea războiului din Ucraina, unde doctrina „neutralității” a fost pusă la încercare și reevaluată în politica globală, mai ales în context european. Astfel, abordează în primul rând nașterea politicii de neutralitate a Suediei și dezvoltarea acesteia pe parcursul a 200 de ani, cu accent pe patru etape esențiale (Primul Război Mondial, al Doilea Război Mondial, Războiul Rece și perioada de după Războiul Rece) pentru a evidenția elementele de continuitate și schimbare în politica doctrinară a Suediei. În al doilea rând, efectuăm o analiză mai aprofundată asupra modului în care războiul din Ucraina – ca un moment critic în istoria europeană contemporană – a determinat Suedia să pună capăt/abandoneze doctrina neutralității și să meargă înainte – așa cum a făcut sora ei Finlanda – în cererea de aderare la NATO în mai 2022. Apoi, în sfârșit, analizăm ce implicații militare și politice ar presupune aderarea la NATO, pentru Suedia și pentru alianța însăși, precum și consecințele sale asupra arhitecturii europene de securitate pe termen lung.

Sursa: <https://noi.md/md/diverse/sua-doresc-ca-suedia-sa-adere-la-nato-pina-la-summitul-de-la-vilnius?prev=1%C3%83%C2%90%C3%82%C2%A3>

Neutralitatea

Neutralitatea a fost întotdeauna o chestiune foarte interesantă în istoria europeană modernă. Cu toate

acestea, în ciuda istoriei sale lungi, conceptul a fost ignorat. Termenul „neutralitate” provine din limba latină *neuter* care înseamnă „niciunul dintre cei doi”.

Enciclopedia Britannica definește neutralitatea ca „statutul juridic care rezultă din abținerea unui stat de la orice participare la un război între alte state”. În aceeași notă, potrivit lui Makowski, „Statele care nu iau parte la un război în derulare se numesc neutre, iar statutul juridic...este numit neutralitate”¹. Pe scurt, sensul neutralității depinde în principal de context și timp sau de agentul care folosește termenul. Deci, putem vorbi despre politică de nealiniere, neutră, pozitivă sau chiar de izolare. Cu toate acestea, războiul este parte integrantă a istoriei noastre contemporane, cel puțin în ultimele două secole, iar neutralitatea este prezentă mai mult într-o lume dominată de tensiuni geopolitice.²

Ținând cont de faptul că neutralitatea din punct de vedere istoric a îndeplinit diverse funcții politice, merită să evidențiem toate laturile sale. Conform „teoriei realiste”, neutralitatea ar putea funcționa ca instrument al politicii externe a unui stat, pentru securitate și pentru a-și urmări interesul național, protejând în principal suveranitatea, integritatea și libertatea. În cea mai mare parte, realiștii tind să-și concentreze analiza neutralității pe echilibrul puterii. „Teoria liberală” pune accent pe utilizarea mijloacelor non-militare și tinde să se concentreze pe termenul de *soft power*, de exemplu. În acest caz, neutralitatea este văzută ca un instrument de promovare a păcii și stabilității internaționale.³

Apariția neutraității suedeze și evoluțiile sale

În secolul al XVII-lea, Suedia a fost un imperiu puternic și principala putere protestantă din Europa continentală. După Războiul de 30 de ani, a controlat întinderi vaste de teritoriu, mai exact, o mare parte din Scandinavia și regiunea baltică, precum și teritorii desprinse din Sfântul Imperiu Roman. Totuși, după o serie de înfrângeri militare, Suedia s-a mulțumit cu o existență modestă, ca mică putere neutră, încă din secolul al XIX-lea, aspect evidențiat în timpul celui de-al Doilea Război Mondial.

Precondițiile politicii suedeze de neutralitate au început să apară în prima jumătate a secolului al XIX-lea, în timpul domniei prințului moștenitor Carol Ioan, care, la preluarea puterii (1818), a făcut primii pași către o politică externă și de securitate mai pasivă, urmărind în mod clar „să evite să fie atras într-un război între Marea Britanie și Rusia”⁴. În consecință, succesorii săi vor continua în aceeași notă, cu declararea neutralității în 1853 în timpul războiului Crimeii. Neutralitatea a fost mult timp văzută la Stockholm ca singura alternativă viabilă și un mijloc de menținere a autonomiei.⁵

Este de remarcat faptul că patru „evenimente” istorice majore au reprezentat punctele de referință în istoria globală și au stat la baza politicii de neutralitate de până acum a Suediei.

În primul rând avm „Marele Război” care a spulberat ordinea politică reconstruită cu minuțiozitate la Congresul de la Viena (1815). Pe lângă costuri și încălcarea statului de drept internațional, Primul Război Mondial a marcat și sfârșitul procesului de globalizare și comerțului liber, care datează din secolul al XIX-lea și a divizat Europa. În ciuda faptului că războiul a pus o presiune uriașă pe statele neutre (precum Belgia), totuși, luptele dintre marile puteri s-au concentrat în principal în Europa Centrală și de Vest, în timp ce statele nordice, din fericire, erau mai puțin importante pentru puterile-cheie în război la acel moment. Prin urmare, această situație a permis statelor scandinave (Suedia, Danemarca și Norvegia) să adopte politica de neutralitate, fapt care a ajutat la menținerea securității și a evitat războiul.⁶

În al doilea rând, în timpul celui de-al Doilea Război Mondial, poziția Suediei a fost mai problematică ca niciodată, în special luând în considerare viziunea lui Hitler despre „Lebensraum”, care s-a bazat în primul rând pe extinderea teritoriului german, ca o necesitate pentru supraviețuirea acestuia. Politica suedeză de neutralitate a fost în dificultate și contestată în profunzime, în special după ce vecinii săi: Norvegia și Danemarca au fost atacate și ocupate de Germania nazistă în aprilie 1940. După aceea, unele voci suedeze s-au ridicat în favoarea unei poziții non-neutre. Cu toate acestea, în ciuda tuturor dificultăților, Suedia a rămas neutră și a evitat soarta vecinilor săi.⁷

¹R. M. Czarny, (2018). *Sweden from Neutrality to International Solidarity [Suedia de la neutralitate la solidaritate internațională]*, Elveția, Springer I. publishing, pp. 4-5.

²L. Muller, (2019). *Neutrality in World History [Neutralitatea în istoria mondială]*, Londra: Routledge, p. 4.

³R. M. Czarny, op. cit., pp. 13-14.

⁴D. Brommesson și alții. (septembrie 2022). *Sweden's Policy of Neutrality; Success through Flexibility? Successful Public Policy in the Nordic Countries [Politica de neutralitate a Suediei; success prin flexibilitate? Politici publice de success în statele nordice]*, pp, (284, 305), pp. 297-99.

⁵Ibid.

⁶L. Muller, (2019). op. cit., pp. 126-28.

Al Doilea Război Mondial a avut urmări mai grave decât războiul mondial precedent. Suedia, precum Elveția, au realizat că neutralitatea a funcționat ca instrument al politicii externe și de securitate, prin urmare, începând cu 1935, ministrul de externe al Suediei a făcut public termenul de *alliansfri politik* – politică de non-aliniere care presupunea lipsa afilierii la orice bloc, în scopul menținerii neutralității în timpul războiului.

Al treilea eveniment este Războiul Rece, care a avut influență din cauza spațiului limitat de manevră pentru un stat de dimensiunea Suediei. Factorii de decizie au considerat că este necesar să aibă o politică de „neutralitate” și „nealiniere” în conflictul dintre Est și Vest și au considerat că Suedia ar trebui să „stea deoparte” de acest conflict major. Un motiv important al acestui demers este așa-numitul „argument al Finlandei”, deoarece multe minți au asociat numele Finlandei cu subordonarea fără principii față de Est. Pe de altă parte, deși era pregătită să accepte neutralitatea între blocuri pe motive pragmatice (interesul național), Suedia a urmat un current occidental și, de exemplu, mulți militari suedezi s-au aliniat cu Occidentul și cu NATO.⁸

Pe scurt, Suedia a jucat un rol esențial ca mediator și intermediar într-o lume profund divizată. Cu toate acestea, merită remarcat faptul că a existat o diferență uriașă între neutralitatea Suediei și a Finlandei în timpul Războiului Rece. În cazul Suediei, neutralitatea a reprezentat o dorință politică a factorilor de decizie din Stockholm, după cum am menționat. În cazul Finlandei, a fost o condiție prealabilă pentru recunoașterea de către Moscova a suveranității acestei țări. Având în vedere acest lucru, se explică aderarea târzie a statului la ONU și la Consiliul Nordic.⁹

Al patrulea „moment” este reprezentat de perioada de după Războiul Rece, care a urmat căderii Zidului Berlinului în 1989, dizolvării Uniunii Sovietice și reunificării Germaniei (1990). Aceste evenimente au reprezentat o schimbare geopolitică în politica externă și de securitate europeană, iar „neutrii” Europei au căutat să ocupe o nouă poziție în noua ordine mondială. În consecință, politica externă a Suediei s-a îndreptat treptat către europenizare. Primul pas a fost aderarea Suediei la UE (1995), ca rezultat al referendumului. După această dată, Suedia și-a sporit prezența în cadrul structurilor UE, trecând de la neutralitate la împrumuturi și asistență în crizele UE. Alături de această contribuție importantă la promovarea păcii și stabilității europene, Suedia și-a manifestat dorința de cooperare cu NATO, prin politicile umanitare.¹⁰

Este de remarcat faptul că politica de agresiune a Rusiei în Georgia (2008) și ocuparea Crimeei (2014) ar trebui considerate deosebit de semnificative. Acestea au determinat Suedia să se alinieze la politicile NATO și să meargă mai departe. Cu toate acestea, neutralitatea era încă prezentă. Așadar, când Rusia a lansat invazia pe scară largă a Ucrainei (22 februarie 2022), îmi vin în minte multe întrebări. Una dintre ele: Este neutralitatea Suediei încă viabilă? M-am gândit la întrebare încă din primele zile ale invaziei ruse în Ucraina.

„Zeitenwende”: Cum a schimbat războiul din Ucraina politicile de securitate și externă europeană?

Potrivit observatorilor, invazia rusă în Ucraina a declanșat o schimbare sistemică în politica externă și de securitate a Europei, iar războiul a forțat statele membre ale UE să-și revizuiască politicile. Imediat, după invazia rusă a Ucrainei am fost martorii solidarității țărilor europene și ale unui angajament față de o abordare comună a securității europene. De exemplu, a fost nevoie de doar cinci zile după ce trupele ruse au năvălit în Ucraina anul trecut, pentru ca Germania să renunțe la zeci de ani din așa-numita politică estică (*Ostpolitik*), bazată în esență pe principiul schimbării prin apropiere și comerț (*Wandel durch Handel*).

Războiul a generat o transformare remarcabilă a politicii externe și de securitate germane. Este un semn al falimentului și eșecului „politicii estice”. Ideea de a schimba Rusia prin interdependență economică nu a împiedicat războiul, ci l-a încurajat pe Putin să-și urmeze obiectivele. Potrivit calculelor lui Putin, dependența UE de energia rusă, în special al uriașului trezit din amorțeală (Germania) și oportunismul economic al statelor membre ar fi generat o scindare a poziției europene cu privire la Ucraina (o viziune construită de Putin după evenimentele din 2014) aspect care nu a împiedicat guvernul german să aprobe vânzarea mai multor benzinării către gigantul rus Gazprom (2015) și să mențină relațiile cu Rusia.¹¹

Astfel, atunci când plănuiau invadarea Ucrainei, factorii de decizie ruși au calculat că Uniunea Europeană este un actor regional și internațional slab, suferind din cauza diviziunilor interne și puncte de vedere diferite, care au

⁸D. Brommesson și alții. *op. cit.*, pp. 292-93.

⁹L. Muller, (2019). *op. cit.*, pp. 148-49.

¹⁰*Ibid.*, pp. 299-300.

¹¹M. Gachi, (decembrie 2022). *The Impact of Russian-Ukraine War on German Foreign Policy: The Return of Geopolitics and the End of Ostpolitik: Trends for Research and Advisory*. [Impactul războiului ruso-ucrainean asupra politicii externe a Germaniei; revenirea geopoliticii și sfârșitul ostpolitik] (în limba arabă). <https://n9.cl/d4j6p0>.

împiedicat-o să acționeze unitar. Totuși, războiul ucrainean a dovedit contrariul: greșeala evaluărilor rusești, nu numai în afirmația lui Putin că războiul poate fi câștigat ușor și rapid, ci și în credința sa că va continua să împartă Europa, folosind atuul energetic, în special în Germania (Călcâiul lui Ahile).

Deci, conform Înaltului Reprezentant al UE pentru politică externă și de securitate, Joseph Borrell, invazia rusă a permis UE să se reinventeze ca actor geopolitic, mai degrabă decât să acționeze doar ca „actor comercial” și „putere normativă” și a dat naștere unei „identități geopolitice”.¹²

Inviaza Ucrainei de către Rusia pare să determine guvernul german să renunțe la toate tabuurile sale vechi cu privire la apărare și să investească mai mult în armată și să trimită armament în zonele de conflict. Între timp calculele lui Putin continuă să se întoarcă împotriva sa.

În aceeași notă, Finlanda, de exemplu, o țară tradițională nealiniată livrează arme pentru a ajuta armata ucraineană să reziste invaziei ruse. Dorința Finlandei de a face parte din NATO, poate să fi venit brusc pentru o mare parte din lume, dar evenimentele recente au făcut ca aderarea să fie foarte populară printre finlandezi, fără a fi nevoie de un referendum național.¹³

Chiar și Elveția, un stat neutru legendar, renunță la neutralitatea sa sacrosantă pentru a protesta împotriva sancțiunilor UE împotriva Moscovei, inclusiv cele privind înghețarea activelor sutelor de persoane cu legături cu Vladimir Putin, dintre care mulți au conturi bancare în Elveția (o valoare estimată de cel puțin 100 de miliarde de dolari). Și mai important, comerțul cu mărfuri rusești a fost stopat.¹⁴ În plus, ministerul apărării se apropie de puterile militare occidentale, ca răspuns la invazia Rusiei în Ucraina.¹⁵

Suedia, țara care s-a bucurat de neutralitate ca doctrină pentru politica sa externă și de securitate încă de la războaiele napoleoniene din primele decenii ale secolului al XIX-lea, este forțată să reexamineze status quo-ul, sub amenințarea directă reprezentată de invazia rusă a Ucrainei. Suedia, alături de Finlanda, stimulată de recentul război rusec, a depus în 18 mai 2022 o cerere oficială de aderare la NATO, ca membru cu drepturi depline, schimbându-și identitatea politică de stat cu o neutralitate veche de mai bine de 200 de ani.¹⁶

Solicitarea Suediei de a deveni membru al NATO

„Neutră pe timp de război, nealiniată în timp de pace” a fost sloganul și doctrina politicii externe și de securitate a Suediei, nucleul identității sale naționale și percepția locului său în lume timp de cel puțin două secole. Așadar, nimeni nu a prezis – nici măcar cei mai optimiști – că două sute de ani de istorie se vor schimba peste noapte, dar se pare că s-a întâmplat, sub impactul direct al invaziei pe scară largă a Ucrainei de către Rusia (22 februarie 2022), care a marcat un „moment de răscruce” în istoria europeană, iar Suedia și-a schimbat vechile concepții, generând o schimbare profundă a politicii sale externe. La 16 mai 2022, cabinetul suedez a decis să adere la Organizația Tratatului Atlanticului de Nord (NATO). A doua zi, ministrul suedez al Afacerilor Externe, Ann Linde, a trimis o cerere de aderare la NATO secretarului general, domnul Jens Stoltenberg, informându-l că Stockholm este gata să-și asume toate obligațiile și drepturile din cadrul NATO¹⁷. Astfel, au apărut câteva întrebări; de ce a abandonat Suedia doctrina „neutralității”? Este solicitarea de aderare a Suediei la NATO neprevăzută sau o continuare a politicii sale externe? Și ce înseamnă NATO pentru Suedia?

Există multe motive în spatele deciziei Suediei de a abandona neutralitatea și a solicita aderarea la NATO. În primul rând, războiul din Ucraina a făcut ca Europa și Suedia să trăiască într-o realitate nouă și periculoasă, cel mai mare test al politicii sale externe și de apărare de la cel de-al doilea război mondial. De exemplu, în trecut, a existat o înțelegere în Suedia, conform căreia dacă „țara ar declara neutralitatea, ar putea rămâne în afara luptei”.¹⁸ Agresiunea pe scară largă a Rusiei este nejustificată, a încălcat dreptul internațional și a marcat sfârșitul ordinii europene, construită în anii 1990. Pentru Suedia, războiul a produs o schimbare

¹²J. Borell, (March 03, 2022). *Putin's War Has Given Birth to Geopolitical Europe*, [Războiul lui Putin a dat naștere unei Europe geopolitice], Project Syndicate. <https://n9.cl/uj5i5>.

¹³R. Nyberg, (October 06, 2022). *Russian Collateral Damage: Finland and Sweden's Accession to NATO*: CARNEGIE ENDOWMENT FOR INTERNATIONAL PEACE. <https://n9.cl/64yyy>.

¹⁴C. Stelzenmuller, (November 22, 2022). *Ukraine Crisis Could Transform the Future of Neutrality*, [Criza din Ucraina ar putea schimba viitorul neutralității], FINANCIAL TIMES. <https://n9.cl/5rsi2>.

¹⁵J. Revill, (16 mai 2022). *Neutral Switzerland Leans Closer to NATO in Response to Russia* [Elveția cea neutră se apropie de NATO ca reacție la Rusia], REUTERS. <https://n9.cl/ok0ns>.

¹⁶NATO board. (18 mai 2022). *Finland and Sweden Submit Application to Join NATO* [Finlanda și Suedia depun cererea de aderare la NATO] NATO official Website.

¹⁷Guvernul Suediei. (17 mai 2022). *Sweden Request for NATO Membership, a Letter from Ann Linde* [Solicitarea Suediei de aderare la NATO, scrisoare de la Ann Linde] Ministry for Foreign Affairs. <file:///Users/user/Downloads/sweden-request-for-nato-membership.pdf>

radicală în doctrina politicii sale de securitate. De atunci „politica externă și de securitate a Suediei va fi marcată de un realism mai mare”, a declarat ministrul suedez Ulf Kristerson. Acesta a adăugat că „aderarea la NATO și o reînarmare puternică a apărării suedeze sunt o consecință imediată a acestei înțelegeri”.¹⁹

Precum sora Finlanda, războiul a dus la o schimbare a principiilor comune și, ca rezultat, cabinetul suedez a recunoscut că „neutralitatea” nu mai este o opțiune pentru securitatea, stabilitatea și prosperitatea sa pe termen lung. Ministrul de externe al Suediei, Ann Linde, a evidențiat următoarele: „Am ajuns la o concluzie după discuțiile cu toți partenerii parlamentari, nu, nu, nu mai suntem în siguranță”²⁰. Pe scurt, această decizie a fost în general susținută pe scară largă de Riksdag (Parlamentul Suediei) și de opinia publică, întâmpinată și ea cu entuziasm, ca o mărturie a unității occidentale.

În al doilea rând, decizia este privită relativ ca o continuare a unui proces început în primii ani ai secolului XXI, cu siguranță odată cu declarația din 2003, care, pentru prima dată după Războiul Rece nu făcea nici cea mai mică referire la neutralitate. Mai mult, implicarea Suediei în organismele NATO și europene a crescut semnificativ după politica de agresiune a Rusiei, fie în Georgia (2008), fie în Crimeea (2014). Dar au existat diferențe de opinie și multe tabuuri, Suedia a trebuit să aștepte ca războiul rus ca să renunțe definitiv la doctrina neutralității.²¹

În al treilea rând, deși neutralitatea Suediei din Războiul Rece a necesitat implicarea unor forțe de apărare puternice – a patra cea mai mare forță aeriană din lume – fiindu-le dedicate 4% din PIB, cheltuielile de apărare ale Suediei s-au redus la 1,3% din PIB. Ca urmare a războiului din Ucraina, ministrul apărării a anunțat că cheltuielile suedeze pentru apărare vor crește la 2% din PIB. Cu toate acestea, cererea Suediei pentru NATO va permite țării să beneficieze de garanția colectivă de securitate consacrată în Articolul 5 din Tratatul Atlanticului de Nord.²²

În cele din urmă, Europa, inclusiv Suedia, se confruntă cu cea mai serioasă problemă de securitate de la cel de-al Doilea Război Mondial. Factorii de decizie de la Stockholm recunosc că a deveni membru NATO este cel mai bun mod de a proteja securitatea Suediei și, în spiritul solidarității, de a contribui la consolidarea securității întregii zone euro-atlantice. Astfel, Suedia a solicitat aderarea la NATO cu sprijin parlamentar de amploare, de exemplu, la 22 martie – Riksdag aprobă aderarea Suediei la Tratatul Atlanticului de Nord.²³

Ce implicații militare și politice ar presupune aderarea la NATO, pentru Suedia și pentru alianță însăși?

Pe scurt, atât pentru Suedia cât și pentru Finlanda, apartenența la NATO le va face mai sigure, Suedia va beneficia în esență de un acord care reglementează privilegiile și imunitățile NATO – principiul apărării colective se află la baza tratatului fondator al NATO – așa cum se cunoaște.²⁴ Prin urmare, potrivit ministrului afacerilor externe, Tobias Billström, a deveni membru al NATO este cea mai bună modalitate de a proteja securitatea Suediei și, în spiritul solidarității, de a contribui la întărirea securității întregii zone euro-atlantice. Acesta a adăugat: „NATO este mai importantă decât oricând de la Războiul Rece încoace”.²⁵

Din punct de vedere politic, candidatura Suediei la NATO este un rezultat clar al războiului de agresiune al Rusiei împotriva Ucrainei, care a marcat o „Zeitenwende” sau un „moment de cotitură” în istoria europeană, potrivit cancelarului Olaf Scholz. Calitatea de membru trebuie să aibă capacitatea să limiteze politica de agresiune a Rusiei lui Putin și să împiedice, pe viitor, amenințarea altor țări europene. Pentru că lumea trăiește o nouă eră a competiției dintre marile puteri, candelarul opinează că războiul va intensifica și va sprijini un curent al politicilor externe bazate pe valori. „Valorile și interesele nu sunt o contradicție, ci două fețe ale aceleiași monede”. Această afirmație ar putea fi asociată cu un termen utilizat frecvent în zilele noastre – „parteneri cu interese similare”. În timp, această grupare de democrații de frunte care cooperează în domeniul securității ar putea juca un rol crucial pentru a contracara amenințar-

¹⁹P. M. of Sweden Ulf Kristerson. (9 ianuarie 2023). Sweden's Role in NATO [Rolul Suediei în NATO]; discurs. Guvernul Suediei.

²⁰NATO. (29 iunie 2022). Foreign Ministers from France, Italy and Sweden Dissect NATO's New Strategic Concept [Miniștrii de externe francez, italian și suedez analizează noul concept strategic al NATO], Consiliul Atlantic. <https://n9.cl/ar/s/cztby>.

²¹Guvernul Suediei. (17 aprilie 2023). History of Sweden and NATO [Istoria Suediei și a NATO], MAE.

²²P. Neuding, (9 mai 2022). The End of Nordic Neutrality [Sfârșitul neutralității nordice]: PROJECT SYNDICATE. <https://n9.cl/psvvs>.

²³Guvernul Suediei, (8 martie 2023). Government Has Presented Bill on Sweden's Membership of NATO to the Riksdag [Guvernul a emis o lege referitoare la aderarea Suediei la NATO], MAE. <https://n9.cl/8gdb4>.

²⁴Conform Articolului 5 al Tratatului NATO, apărarea colectivă înseamnă că un atac la adresa unui stat membru este un atac la adresa tuturor statelor membre. Acesta este principiul de bază care unește toți membrii. Vezi Consiliul Atlantic (14 aprilie 2023), Articolul referitor la apărarea colectivă, Consiliul Atlantic. <https://n9.cl/eho38>.

²⁵K. Walla, (07 decembrie 2022). The New Swedish Government's Agenda for its EU Presidency: Forging Unity on Ukraine, Defence, and Trade [Agenda noului guvern al Suediei pentru Președinția Uniunii Europene: unitate pentru Ucraina, apărare și schimburi comerciale] Consiliul Atlantic. <https://n9.cl/E6za5>.

rile la adresa lumii libere, inclusiv din partea Chinei.²⁶

Concluzie

Din acest studiu reiese că doctrina „neutralității” a modelat și a marcat istoria politicii externe a Suediei în ultimii 200 de ani. Cu toate acestea, războiul Rusiei împotriva Ucrainei a zdruncinat ipotezele de bază ale politicii externe și de securitate a statelor membre ale UE, inclusiv Suedia. Într-adevăr, conform înaltului reprezentant al UE J. Borell, războiul este cel care a dat naștere UE din punct de vedere geopolitic. În acest sens, fiecare țară trebuie să se redefinească ca actor geopolitic pentru a consolida securitatea comună a UE, instituțiile supranaționale și multilaterale bazate pe dreptul internațional, prin reformularea abordării sale de politică externă și creșterea resurselor disponibile pentru apărarea europeană. De exemplu, Germania a pus capăt deceniilor de așa-numită „Ostpolitik” bazată pe schimbarea prin comerț. Actuala schimbare a politicii Berlinului față de Moscova este vizibilă tuturor. Cu toate acestea, merită remarcat faptul că și statele nordice, Suedia și Finlanda, au cunoscut una dintre cele mai izbitoare schimbări în termeni instituționali – una care poate fi numită pe bună dreptate *Zeitenwende*, mai ales în condițiile în care au solicitat oficial aderarea la NATO în mai 2022, marcând sfârșitul a două secole de neutralitate. Astfel, în mod ironic calculele lui Putin pentru a preveni extinderea NATO au obținut exact contrariul, au precipitat procesul.

²⁶J. Cimmino și M. Kroenig, (decembrie 2020). *Strengthen Likeminded Allies and Partners and the Rules-Based International System* [Consolidarea legăturilor dintre partenerii cu vederi similare și regulile sistemului internațional]; Consiliul Atlantic. <https://n9.cl/d7y8b>.

V. AFRICA - SAHEL

Instabilitate în regiunea Sahel: Amenințări și provocări

Mohamed Mliless¹ (Maroc)

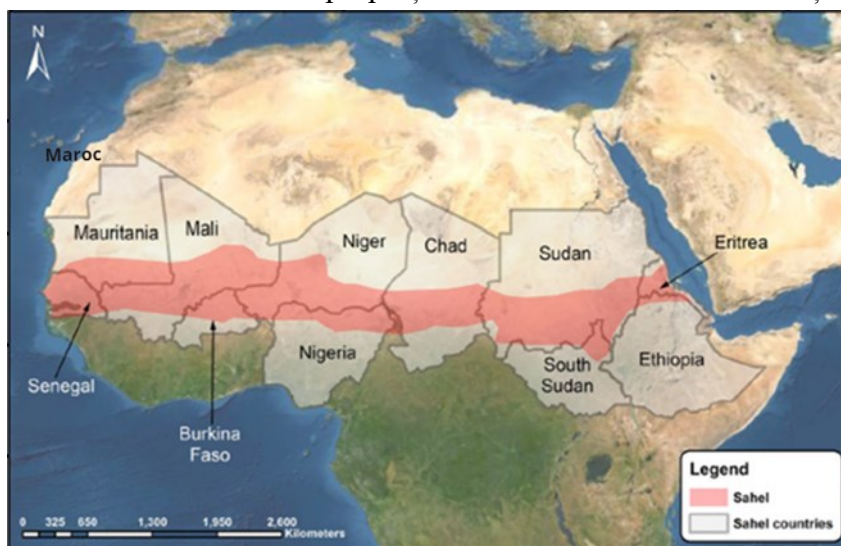
Introducere

Regiunea Sahel, un teritoriu vast care se întinde pe continentul african chiar la sud de deșertul Sahara, se confruntă în prezent cu o criză umanitară multidimensională de proporții alarmante. La această situație dramatică au contribuit mai mulți factori.

Crizele umanitare² din regiunea Sahel, fie că sunt cauzate de conflicte sau de dezastre naturale, necesită intervenție internațională, deoarece afluxul de refugiați în țările vecine a creat tensiuni și conflicte în rândul populațiilor locale, generând instabilitate. În Sahel, interconectivitatea dintre instabilitatea politică, extremismul, provocările economice, factorii induși de schimbările climatice, traficul ilicit și rețelele criminale reprezintă o provocare semnificativă pentru pacea și stabilitatea regională și internațională.

Instabilitatea politică³ din multe state din Sahel dă naștere unui vacuum, de pe urma căruia profită grupări extremiste și rețele criminale. Aceste entități s-au dezvoltat în regiune, deoarece legislația este precară, aspect care exacerbează instabilitatea existentă. Pe cale de consecință, situația instabilă perpetuează violențe ciclice, care distrug stabilitatea politică și se extind în regiunile învecinate, amenințând pacea internațională. Spre exemplu, grupările extremiste⁴ reprezintă o amenințare directă la adresa păcii și stabilității. Ideologiile acestora, în special a celor care instigă la violență și terorism, au creat mii de victime și au semănat teroare, care obligă persoanele să plece din regiunile în care există tensiuni.

Într-un mediu atât de volatil provocările economice⁵ alimentează tulburările sociale, care la rândul lor persistă din cauza tulburărilor politice predominante. În plus, dificultățile economice îi fac pe indivizii din Sahel mai susceptibili la recrutarea de către grupări extremiste sau implicarea în activități ilicite, ca mijloc de supraviețuire. La o scară mai mare, instabilitatea economică din regiune are repercusiuni asupra economiei globale, destabilizând și mai mult pacea internațională.

Sursa: <https://link.springer.com/article/10.1007/s10668-022-02303-9>

¹Mohamed Mliless, este cercetător independent pe probleme de ecologivistică analiză de mediu, E-mail: m.mliless@edu.umi.ac.ma.

²<https://www.icrc.org/en/humanitarian-crisis-sahel>.

³<https://www.csis.org/analysis/politics-heart-crisis-sahel>.

⁴<https://www.visionofhumanity.org/sahel-emerges-as-the-new-epicentre-of-terrorism/>.

⁵<https://eurodefense.eu/2021/02/21/challenges-in-the-sahel-opportunities-for-europe/#:~:text=Many%20suffer%20from%20economic%20dependence%20on%20neighbouring%20countries%3B,the%20fragmentation%20and%20unviability%20of%20the%20Sahel%20states.>

Problemele legate de schimbările climatice⁶ complică aceste provocări. Secetele, inundațiile și evenimentele meteorologice extreme exacerbează dificultățile economice afectând agricultura și a alte sectoare cheie. Aceste crize de mediu au forțat milioane de oameni din Sahel să se mute în zone mai primitive. Migrația populațiilor a dus la crize umanitare care afectează resursele și cresc tensiunile intra și interregionale.

În cele din urmă, Sahelul a ajuns să reprezinte un areal propice traficului ilegal și rețelelor criminale⁷, inclusiv traficului de persoane, contrabandei de droguri și comerțului ilegal cu armament. Aceste operațiuni ilegale nu numai că subminează legea și ordinea, dar creează dificultăți financiare guvernelor. Insecuritatea și instabilitatea din regiune nu numai că pun în pericol bunăstarea locuitorilor săi, dar susțin și criminalitatea transnațională, terorismul și migrația ilegală, ajungând să devină probleme de nivel mondial. Traficul ilicit și rețelele criminale contribuie la insecuritatea locală, dar au și consecințe globale.

Crizele umanitare

Instabilitatea politică, extremismul, deficiențele economice, schimbările climatice, traficul ilegal și rețelele criminale au contribuit la situația de insecuritate din Sahel, exacerbând criza umanitară. Catastrofa umanitară, agravată de strămutări, ca urmare a circumstanțelor menționate mai sus, necesită angajament internațional, milioane de oameni având nevoie de ajutor imediat. Afluxul de migranți în regiunile învecinate a accentuat tensiunile și confruntările între comunitățile locale, destabilizând și alte zone. În plus, regiunea a fost afectată mult timp de probleme complexe de securitate⁸ din cauza extremismului violent, guvernării slabe⁹ și declinului economic.

În ultimul deceniu, violența, conflictele și criminalitatea au crescut, depășind granițele Sahelului și punând presiuni semnificative țărilor din interiorul și din afara regiunii. Subregiunile Liptako-Gourma și Bazinul Lacului Ciad sunt focare de violență. În plus, secetele recurente și frecvente, precipitațiile neregulate și degradarea solului, care au făcut ca milioane de oameni să nu poată obține hrană în mod constant, au adăugat la mizeria populației din Sahel. În aceeași direcție, instabilitatea din regiune este legată de prăbușirea statului libian¹⁰ în 2011, care a dus la distribuirea pe scară largă a armelor și a luptătorilor înarmați¹¹ în regiune. Afluxul de extremiști în nordul Mali a reaprins rebeliunea latentă a tuaregilor¹² în 2012. Regiunea a fost cuprinsă de violență și instabilitate, ca urmare a conflictelor armate și a creșterii organizațiilor extremiste. Acest lucru a dus la emigrare, pierderea mijloacelor de trai și defalcarea serviciilor cheie. În plus, populația locală se confruntă cu dificultăți suplimentare din cauza lipsei de acces la apă curată, asistență medicală și educație.

Pentru a atenua criza umanitară din Sahel, sunt necesare atenție și ajutor internațional imediat și susținut din cauza convergenței problemelor de mediu, securitate și dezvoltare. Eforturile comunității internaționale cu privire la crizele umanitare sunt evidențiate în angajamentul multor organizații internaționale. De exemplu, organizații¹³ precum Comitetul Internațional al Crucii Roșii¹⁴ și Organizația Mondială a Sănătății¹⁵ lucrează neîncetat pentru a oferi sprijin care salvează viețile persoanelor¹⁶ strămutate și vulnerabile, afectate de criza din ce în ce mai acută din regiunea Sahel.

Instabilitate politică

Instabilitatea politică este o provocare semnificativă pentru Sahel. Schimbările frecvente ale guvernelor¹⁷ și instituțiile slabe¹⁸ au împiedicat dezvoltarea regiunii și au exacerbato problemele existente.

⁶<https://www.brookings.edu/articles/political-turmoil-in-the-sahel-does-climate-change-play-a-role/>.

⁷<https://www.unodc.org/toc/en/crimes/organized-crime.html>.

⁸<https://folyoirat.ludovika.hu/index.php/aarms/article/view/1801>.

⁹<https://theasialive.com/niger-coup-and-sahel-crisis-implications-for-west-africa/2023/10/06/>.

¹⁰<https://mepc.org/journal/libyan-crisis-case-failed-collective-security#:~:text=The%20collapse%20of%20the%20Qadhafi%20regime%20in%202011,turn%20destabilizing%20the%20entire%20North%20African-Sahelian%20subregional%20system.>

¹¹<https://afsa.org/slaughter-south-sahara-no-scope-business-usual>.

¹²<https://www.globalresearch.ca/the-crisis-in-mali-a-historical-perspective-on-the-tuareg-people/5321407>.

¹³<https://press.un.org/en/2023/sc15325.doc.htm>.

¹⁴<https://www.icrc.org/en/humanitarian-crisis-sahel>.

¹⁵<https://www.who.int/emergencies/situations/humanitarian-crisis-in-sahel-region-of-africa>.

¹⁶<https://crisisresponse.iom.int/response/central-sahel-crisis-response-plan-2022>.

¹⁷<https://reliefweb.int/report/world/coups-detat-and-political-instability-sahel-implications-fight-against-terrorism-and-violent-extremism-april-2022>.

¹⁸<https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/03932729.2020.1835324#:~:text=The%20Sahel%20can%20be%20seen%20as%20a%20region,be%20exacerbated%20by%20the%20effects%20of%20climate%20change.>

Această instabilitate duce adesea la lipsa capacității de a exercita control¹⁹ asupra teritoriului pe care grupările extremiste și rețelele criminale și l-au însușit deja. Aceste grupări se dezvoltă în medii în care statul de drept este slab, intensificând astfel instabilitatea existentă. Acest lucru a împins regiunea într-un ciclu de violență care i-a subminat și mai mult stabilitatea politică și are potențialul de a se extinde în regiunile învecinate, reprezentând o amenințare la adresa păcii internaționale.

Sahelul a fost mult timp afectat de crize de securitate și umanitare grave și complexe din cauza extremismului. Corelația acestor factori este exacerbata de guvernarea slabă, declinul economic și agravarea efectelor schimbărilor climatice. În ultimul deceniu, violența, conflictele și criminalitatea au crescut, depășind granițele naționale și punând probleme serioase țărilor din interiorul și din afara regiunii. Astăzi, regiunea are parte de o intensificare a atacurilor²⁰ din partea grupărilor islamiste militante, care contribuie semnificativ la instabilitatea regiunii. Activitățile extremiste recente²¹ și violente au făcut din Sahel cea mai mortală misiune de menținere a păcii²² din lume. Proliferarea grupărilor teroriste și a altor grupuri armate nestatale, inclusiv a celor legate de Statul Islamic și Al-Qaida, își întărește stăpânirea asupra regiunii²³, ceea ce duce la o situație umanitară catastrofală. Pentru a ilustra această situație, trebuie avute în vedere subregiunile Liptako-Gourma și Bazinul Lacului Ciad, care sunt în prezent epicentrele²⁴ violenței și crizei umanitare. Instabilitatea din aceste zone poate fi urmărită până la prăbușirea statului libian în 2011, eveniment care a dus la dispersarea armelor și a luptătorilor înarmați în regiune.

În ciuda înființării unei forțe întrunite²⁵ în 2014 pentru combaterea activității acestor grupări, evoluțiile lor nu au fost oprite. Acest lucru a condus la avertismentul unui înalt oficial al ONU că, fără un sprijin internațional mai mare și o cooperare regională, instabilitatea se va extinde²⁶ către țările de coastă din Africa de Vest. Organizația Națiunilor Unite²⁷ a depus eforturi intense pentru a stabili situația politică²⁸ din regiunea Sahel. De exemplu, Consiliul de Securitate al ONU a autorizat desfășurarea unei misiuni de menținere a păcii²⁹ pentru a ajuta Mali în drumul său către stabilitate. În plus, se depun eforturi pentru implementarea Planului de acțiune regional³⁰ al Comunității Economice a Statelor din Africa de Vest (ECOWAS).

Pe lângă instabilitatea politică, regiunea Sahel se confruntă cu probleme de securitate legate de apariția extremismului, care a distorsionat stabilitatea în regiune și a determinat grupurile și triburile să se mute în locuri mai sigure în țările vecine. Sahelul se confruntă acum cu provocări umanitare, cum ar fi sărăcia, insecuritatea alimentară și accesul inadecvat la facilități esențiale. Situația s-a deteriorat, ca urmare a strămutărilor forțate, care au surse limitate de venit și au făcut persoanele vulnerabile o pradă ușoară pentru extremism și activități criminale.

Extremismul

Extremismul reprezintă o provocare la adresa securității³¹ în Sahel. Diverse grupuri extremiste exploatează instabilitatea regiunii, folosind-o ca incubator pentru a pune bazele unor tabere și a-și răspândi ideologiile. Acest lucru a dus la o creștere a violenței și a conflictelor, destabilizând și mai mult regiunea. Extremismul reprezintă o amenințare directă la adresa păcii și stabilității³² și incită la violență și terorism, ducând la pierderi de vieți omenești și la răspândirea fricii. Mai mult, extinderea globală a propagandei extremiste poate influența indivizii dincolo de regiunea de origine, reprezentând o amenințare la adresa păcii internaționale.

¹⁹<https://global-strategy.org/the-root-causes-of-violence-in-the-sahel/>.

²⁰<https://www.bbc.com/news/world-africa-66991696>.

²¹<https://accesswdun.com/article/2023/9/1203127>.

²²<https://africacenter.org/in-focus/the-sahel/>.

²³<https://www.ispionline.it/en/publication/conflict-between-al-qaeda-and-islamic-state-sahel-year-29305>.

²⁴<https://www.fao.org/africa/news/detail-news/zh/c/1492516/#:~:text=The%20Central%20Sahel%20region%2C%20and%20more%20specifically%20the,and%20the%20effects%20of%20the%20Covid%2019%20pandemic>.

²⁵<https://www.scrip.org/journal/paperinformation.aspx?paperid=101399>.

²⁶<https://apnews.com/article/extremism-africa-sahel-islamic-state-7e99e8323e2836f849587754960fe594>.

²⁷<https://press.un.org/en/2023/sc15325.doc.htm>.

²⁸<https://www.ispionline.it/en/publication/sahel-10-years-instability-local-regional-and-international-dynamics-36174>.

²⁹<https://betterworldcampaign.org/resources/briefing-book-2022/peacekeeping-global-peace-stability#:~:text=The%20UN%20Security%20Council%20voted%20to%20deploy%20UN,had%20taken%20over%20the%20country%E2%80%99s%20vast%20northern%20regions>.

³⁰<https://edup.ecowas.int/allevants/categories/key-resources/regional-action-plan/>.

³¹<https://documents.page/document/security-challenges-and-issues-in-the-sahelo-saharan-region-.html?page=1>.

³²<https://news.un.org/en/story/2022/09/1127571>.

Amplificarea insecurității, caracterizată prin extinderea facțiunilor teroriste și a altor facțiuni armate nestatale, împreună cu instabilitatea politică, generează o criză în Sahel care constituie o amenințare globală³³. Aceste facțiuni armate nestatale își intensifică influența letală asupra regiunii și chiar încearcă să-și extindă prezența în țările din Golful Guineei. Această nesiguranță exacerbează o situație umanitară cu efecte catastrofice, lăsând unele instituții naționale fără acces la propriile comunități. De fapt, regiunea se luptă cu multe amenințări și provocări³⁴, deoarece este vizată în mod repetat de diverse facțiuni extremiste³⁵, inclusiv Al-Qaida din Magrebul Islamic (AQMI), Boko Haram³⁶ și afiliații ISIS³⁷. Aceste grupări exploatează deficiențele de guvernare existente ale regiunii, discordia etnică și vulnerabilitățile economice.

În plus, situația dificilă din Sahel a fost influențată de evoluțiile politice, sociale și economice din regiune și de organizațiile teroriste alimentate de instabilitatea mai largă și de războaiele prin interpuși³⁸ din Orientul Mijlociu. O schimbare semnificativă a avut loc în regiunea Sahel în 2012, când un grup armat separatist dominat de tuaregi, Mișcarea Națională pentru Eliberarea Azawad (MNEA³⁹), susținut de întoarcerea din Libia a câteva mii de luptători, a ocupat aproape în întregime nordul Mali și a declarat Gao capitala statului lor autodeclarat.

Au fost puse în aplicare eforturile comunității internaționale de a ajuta țările din Sahel în combaterea extremismului⁴⁰. Organizația Națiunilor Unite⁴¹ s-a implicat activ în combaterea intensificării extremismului⁴² în regiunea Sahel. Forța întrunită desfășurată pentru prima dată în 2017 de către Grupul celor Cinci pentru țările din Sahel (G5 Sahel), Burkina Faso, Ciad, Mali, Mauritania și Niger, este o parte esențială a contracarării grupărilor armate extremiste⁴³. Direcția executivă (CTED) a Consiliului de Securitate al ONU pentru combaterea terorismului a remarcat, de asemenea, că amenințările teroriste s-au înrăutățit din 2015⁴⁴.

Pe lângă extremism, Sahelul se confruntă cu deficiențe economice grave care au deteriorat situația umanitară. Astăzi, regiunea suferă de crize economice, cum ar fi sărăcia, insecuritatea alimentară și accesul limitat la serviciile de bază. Situația economică se înrăutățește pe măsură ce sursele de venit au fost reduse, iar vulnerabilitatea populației a crescut. Prin urmare, abordarea provocărilor economice din regiunea Sahel este esențială pentru îmbunătățirea situației umanitare și consolidarea rezilienței.

Provocări de ordin economic

Provocările economice sunt într-adevăr predominante. În ciuda faptului că sunt bogate în resurse naturale, multe țări din Sahel sunt printre cele mai sărace⁴⁵ din lume. Ratele ridicate ale șomajului, în special în rândul tinerilor, împreună cu creșterea rapidă a populației, au creat un amestec volatil care amenință coeziunea socială. Provocările economice⁴⁶ au alimentat nemulțumirile și tulburările sociale, care, la rândul lor, s-au transformat în instabilitate politică. În plus, dificultățile economice i-au făcut pe indivizi mai susceptibili la recrutarea⁴⁷ de către grupuri extremiste sau implicarea în activități ilicite ca mijloc de supraviețuire.

Provocările economice au fost un factor semnificativ care a contribuit la instabilitatea din Sahel. În regiune se află unele dintre cele mai vulnerabile comunități din lume, unde familiile se confruntă cu deficit cronic de alimente⁴⁸, degradarea mediului, un climat dur caracterizat de secete și inundații și șomaj ridicat. Statele din Sahel se situează, de asemenea, printre țările cu cele mai mari rate de ocupare a forței de muncă⁴⁹ în

³³<https://news.un.org/en/story/2022/09/1127571#:~:text=Rising%20insecurity%2C%20including%20the%20proliferation%20of%20terrorist%20and,closed%20doors%20at%20UN%20Headquarters%20in%20New%20York>.

³⁴<https://www.cambridge.org/core/journals/international-review-of-the-red-cross/article/sahel-challenges-and-opportunities/25F09D6436A0A7644739C0F18E3845CE>.

³⁵<https://www.e-ir.info/2021/04/09/terrorism-in-africa-explaining-the-rise-of-extremist-violence-against-civilians/>.

³⁶<https://oecd-development-matters.org/2017/09/29/the-blurred-boundaries-of-political-violence-in-the-sahel-sahara/>.

³⁷<https://gjia.georgetown.edu/2023/01/02/why-extremist-insurgencies-spread-insights-from-the-sahel/>.

³⁸<https://www.visionofhumanity.org/sahel-emerges-as-the-new-epicentre-of-terrorism/>.

³⁹<https://www.geopoliticalmonitor.com/mali-crisis-a-historical-perspective-of-the-azawad-movement/>.

⁴⁰<https://apnews.com/article/extremism-africa-sahel-islamic-state-7e99e8323e2836f849587754960fe594>.

⁴¹<https://press.un.org/en/2021/sc14523.doc.htm>.

⁴²<https://africacenter.org/publication/responding-rise-violent-extremism-sahel/>.

⁴³<https://www.cfr.org/global-conflict-tracker/conflict/violent-extremism-sahel>.

⁴⁴<https://www.un.org/africarenewal/web-features/uniting-against-terrorism-across-sahara>.

⁴⁵<https://hal.science/hal-01653339/document>.

⁴⁶<https://english.elpais.com/international/2023-08-14/extreme-poverty-and-terrorist-violence-fuel-instability-in-the-sahel-region.html>.

⁴⁷<https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/1068316X.2022.2027944>.

⁴⁸<https://www.icrc.org/en/document/sahel-food-crisis-fueled-conflict-set-worsen-during-lean-period>.

⁴⁹<https://borgenproject.org/facts-about-poverty-in-africas-sahel-region/>.

sectorul agricol, Ciadul la cel mai înalt nivel. Schimbările climatice fac parte din multitudinea provocări de ordin economic și umanitar în această regiune aridă.

Africa de Vest și regiunea Sahel, care se învecinează cu deșertul Sahara, sunt printre cele mai fragile zone⁵⁰ ale lumii. În ciuda eforturilor locale și internaționale substanțiale de stabilizare a regiunii Sahel, insecuritatea a pătruns granițele permeabile, cu repercusiuni dramatice pentru comunitățile din regiune. Acest conflict sărăcește și mai mult o regiune deja împovărată de sărăcia endemică, inegalitatea și excluziunea socială și politică. Au fost depuse eforturi ale comunității internaționale pentru a aborda provocările economice⁵¹. De exemplu, Banca Mondială a sprijinit țările din Sahel pentru a-și stimula și diversifica economiile⁵² pentru a aborda crizele climatice și insecuritatea alimentară. De asemenea, au oferit soluții pentru a ajuta țările să intensifice reformele și investițiile.

Schimbările climatice agravează și mai mult aceste crize, eroziunea solului și uscarea surselor de apă contribuind la insecuritatea alimentară severă și sporind tensiunile dintre fermieri și păstori. Regiunea se confruntă, de asemenea, cu o criză sistemică a datoriei care ar putea avea repercusiuni la nivelul întregului continent.

Factorii induși de schimbările climatice

În Africa, Sahelul se află într-adevăr în primele linii ale schimbărilor climatice⁵³, cu temperaturi în creștere și modele de precipitații neregulate. Efectele negative ale schimbărilor climatice multiplică amenințările⁵⁴, intensificând conflictele și instabilitatea existente în regiune. Acești factori induși de schimbările climatice au dus la pierderea recoltelor și la moartea animalelor, insecuritate alimentară⁵⁵ și creșterea competiției pentru resursele limitate. Factorii induși de schimbările climatice, cum ar fi secetele, inundațiile și evenimentele meteorologice extreme, exacerbează provocările economice prin perturbarea agriculturii și a sectoarelor cheie conexe. Aceste crize de mediu au cauzat strămutarea populațiilor⁵⁶, generând crize umanitare⁵⁷ și insurgențe⁵⁸ care pun presiune pe resurse și cresc tensiunile intra și interregionale.

În ceea ce privește securitatea, schimbările climatice au fost un catalizator însemnat pentru tensiunile intra și interregionale din Sahel. Unul dintre efectele principale este migrația⁵⁹, determinată de secetele cauzate de climă și de eșecurile recoltelor, care adesea duc la concurență pentru resurse cu comunitățile locale. În același sens, factorii induși de schimbările climatice⁶⁰ (de exemplu, lipsa ploilor) au avut un impact semnificativ asupra stabilității regiunii în materie de agricultură. Organizația Națiunilor Unite estimează că aproximativ 80% din terenurile agricole din Sahel sunt degradate din cauza schimbărilor climatice. Temperaturile din regiune cresc de 1,5 ori mai repede decât media globală, rezultând secete mai lungi și mai frecvente, care împiedică producția de alimente. Această insuficiență a resurselor, în special în ceea ce privește terenul utilizabil și apa, intensifică și mai mult tensiunile⁶¹ și disputele⁶² dintre comunitățile agricole și de păstori. Mai mult, aceste efecte ale schimbărilor climatice augmentează conflictele în țări precum Mali și Niger, exacerband problemele de subdezvoltare⁶³, sărăcie și insurgență.⁶⁴

Aceste efecte adverse ale schimbărilor climatice împiedică exercitarea drepturilor omului, inclusiv drepturile la sănătate, apă și canalizare, hrană și locuințe adecvate. În unele zone, efectele climatice fac terenurile nelocuibile sau incapabile să susțină mijloacele de trai pe care s-au bazat comunitățile de secole.

⁵⁰https://www.nato-pa.int/download-file?filename=sites/default/files/2020-06/042%20GSM%2020%20E%20-%20CHALLENGES%20IN%20THE%20SAHEL_0.pdf.

⁵¹<https://dmarketforces.com/dfc-financing-to-advance-economic-growth-in-west-africa-sahel-region/>.

⁵²<https://www.worldbank.org/en/news/press-release/2020/12/15/the-world-bank-boosts-support-to-the-sahel-for-a-resilient-recovery-from-the-security-and-economic-crisis>.

⁵³<https://www.brookings.edu/articles/political-turmoil-in-the-sahel-does-climate-change-play-a-role/>.

⁵⁴<https://news.un.org/en/story/2019/01/1031322>.

⁵⁵<https://www.weforum.org/agenda/2019/01/all-the-warning-signs-are-showing-in-the-sahel-we-must-act-now/>.

⁵⁶<https://www.ohchr.org/en/documents/reports/human-rights-climate-change-and-migration-sahel>.

⁵⁷<https://www.ohchr.org/en/stories/2022/11/new-un-report-puts-human-face-climate-crisis-sahel>.

⁵⁸<https://globalriskinsights.com/2019/07/sahel-climate-change-insurgency/>.

⁵⁹<https://www.ohchr.org/en/stories/2022/11/new-un-report-puts-human-face-climate-crisis-sahel>.

⁶⁰<https://www.icrc.org/en/document/mali-niger-climate-change-and-conflict-make-explosive-mix-sahel#:~:text=The%20UN%20estimates%20that%20roughly%2080%25%20of%20the,in%20the%20Sahel%20are%20classified%20as%20food%20insecure>.

⁶¹<https://www.icrc.org/en/document/mali-niger-climate-change-and-conflict-make-explosive-mix-sahel>.

⁶²<https://www.iied.org/does-climate-change-cause-conflicts-sahel>.

⁶³<https://www.icrc.org/en/document/mali-niger-climate-change-and-conflict-make-explosive-mix-sahel>.

⁶⁴<https://globalriskinsights.com/2019/07/sahel-climate-change-insurgency/>.

Grupul Interguvernamental pentru Schimbări Climatice a nominalizat regiunea Sahel din Africa ca fiind un punct fierbinte din punct de vedere climatic⁶⁵.

Pentru a atenua aceste provocări, au fost înființate inițiative internaționale precum Misiunea Multidimensională Integrată de Stabilizare a Națiunilor Unite în Mali (MINUSMA) și Forța Comună G5 Sahel. Au fost depuse eforturi ale comunității internaționale pentru a atenua impactul factorilor induși de schimbările climatice. În acest sens, Banca Mondială s-a implicat activ în a ajuta țările din Sahel să acorde prioritate adaptării la climă⁶⁶ pentru a atenua problemele umanitare legate de sărăcie și insecuritate alimentară⁶⁷. De asemenea, au încurajat aceste țări să accelereze creșterea și să-și diversifice economiile în moduri mai rezistente și incluzive.

Sahelul reprezintă un hub pentru rețelele criminale și traficul ilicit, adăugând un alt nivel de complexitate situației. Aceste teme interconectate și suprapuse contribuie la complexitatea și provocările situației din regiune.

Traficul ilegal și rețelele criminale

În cele din urmă, Sahelul a devenit un centru pentru traficul ilicit și rețelele criminale⁶⁸, inclusiv traficul de persoane⁶⁹, droguri⁷⁰ și arme⁷¹. Aceste activități ilicite nu numai că subminează legea și ordinea, ci privează și guvernele locale de venituri. Instabilitatea din regiune nu numai că pune în pericol bunăstarea locuitorilor săi, dar alimentează și criminalitatea transnațională, terorismul și migrația ilegală, devenind o problemă de interes global.⁷²

Traficul ilicit și rețelele criminale nu sunt doar o sursă de instabilitate locală, ci au și implicații globale pentru multe state din regiunea Sahel. De fapt, activitățile criminale⁷³ amenință guvernarea și stabilitatea socială în întreaga regiune și nu numai. Sahelul a devenit un puzzle inextricabil⁷⁴ pentru crima organizată transnațională necontrolată și traficul transfrontalier ilicit de droguri, arme și persoane, agravat de o guvernare slabă și de riscul prăbușirii autorității de stat. Regiunea se confruntă, de asemenea, cu o escaladare a atacurilor din partea grupărilor islamiste militante⁷⁵, împreună cu provocări transfrontaliere⁷⁶ precum traficul de persoane și narcotice, migrația și strămutarea populației. Aceste provocări au determinat o serie de răspunsuri de securitate regională și internațională. Rețelele criminale și-au intensificat operațiunile în Sahel și și-au extins activitățile de comerț ilicit în întreaga regiune. Rutele comerciale vechi de milenii care traversează Sahelul sunt exploatate pentru contrabandă⁷⁷ cu diverse mărfuri, cum ar fi ardei iute, medicamente contrafăcute, combustibil, aur, arme, oameni și multe altele. Această practică ilegală este o problemă în creștere în această regiune africană fragilă.

Pentru a contracara traficul ilicit și criminalitatea în regiune, există asistență regională⁷⁸ și internațională. De exemplu, Națiunile Unite cooperează cu diferite țări din regiunea Sahel pentru a combate traficul de droguri și crima organizată⁷⁹. De asemenea, au înființat Inițiativa Coastei Africii de Vest (ICAV)⁸⁰ pentru a sprijini punerea în aplicare a Planului de acțiune regional ECOWAS⁸¹ pentru abordarea problemei tot

⁶⁵<https://www.ipcc.ch/site/assets/uploads/2018/02/ar4-wg2-chapter9-1.pdf>.

⁶⁶<https://www.unccd.int/sites/default/files/relevant-links/2017-07/Economic%20Community%20of%20West%20African%20States%20%28ECOWAS%29.pdf>.

⁶⁷<https://www.ohchr.org/en/stories/2022/11/new-un-report-puts-human-face-climate-crisis-sahel>.

⁶⁸<https://www.theepochtimes.com/article/tentacles-of-organized-crime-groups-in-africa-now-stretch-around-the-world-says-global-report-5503834>.

⁶⁹<https://globalinitiative.net/analysis/human-smuggling-trafficking-ecosystems-north-africa-sahel/>.

⁷⁰<https://jasoninstitute.com/drug-trafficking-in-the-sahel/>.

⁷¹<https://newstimes.org.ng/2023/06/trafficking-in-the-sahel-muzzling-the-illicit-arms-trade/>.

⁷²<https://news.un.org/en/story/2022/09/1127571#:~:text=Rising%20insecurity%2C%20including%20the%20proliferation%20of%20terrorist%20and,closed%20doors%20at%20UN%20Headquarters%20in%20New%20York>.

⁷³https://www.nato-pa.int/download-file?filename=/sites/default/files/2021-02/042%20GSM%2020%20E%20rev%202%20fin%20-%2020DEVELOPMENT%20AND%20SECURITY%20CHALLENGES%20IN%20THE%20SAHEL%20REGION_0.pdf.

⁷⁴<https://thesecuritydistillery.org/all-articles/organised-crime-in-the-sahel-an-inextricable-puzzle>.

⁷⁵<https://africacenter.org/spotlight/militant-islamist-group-activity-sahel-rises/#:~:text=The%20violent%20events%20linked%20to%20militant%20Islamist%20groups,Jama%E2%80%99at%20Nusrat%20al%20Islam%20wal%20Muslimin%20%28JNIM%29%20umbrella>.

⁷⁶<https://www.un.org/counterterrorism/cct/counter-terrorism-in-the-sahel#:~:text=The%20recent%20spread%20of%20terrorism%20and%20violent%20extremism%2C,increase%20the%20amounts%20of%20assistance%20to%20the%20region>.

⁷⁷<https://nigeriansketch.com/trafficking-in-the-sahel-guns-gas-and-gold/>.

⁷⁸<https://africacenter.org/spotlight/review-regional-security-efforts-sahel/>.

⁷⁹<https://news.un.org/en/story/2023/05/1136847>.

⁸⁰<https://unowas.unmissions.org/drug-trafficking-and-organised-crime>.

mai mari a traficului ilicit de droguri, a crimei organizate și a abuzului de droguri în Africa de Vest și Sahel.

În concluzie, aceste provocări necesită o abordare exhaustivă, care să trateze nu numai simptomele, ci și cauzele. În plus, o soluție militară privind problemele politice din regiunea Sahel poate avea efecte pe termen scurt, cum ar fi schimbarea regimurilor, dar pe termen lung ar putea doar să agraveze situația și să încurajeze violența și radicalizarea în regiune. Ceea ce propunem este cooperarea internațională la toate nivelurile – local, național și regional – și în toate sectoarele. Amenințările sunt interconectate, iar impactul lor colectiv asupra păcii și stabilității regionale și internaționale este semnificativ. Prin urmare, o abordare cuprinzătoare care ia în considerare interacțiunea dintre acești factori este esențială.

⁸¹<https://edup.ecowas.int/all-about/the-ecowas-drug-unit-edu/#:~:text=The%20ECOWAS%20Commission%2C%20after%20series%20of%20consultation%2C%20drew,Drug%20Trafficking%2C%20Organized%20Crime%20and%20Drug%20Abuse%20%282016-2020%29.>

VI. SECURITATE CIBERNETICĂ

Complexitățile securității cibernetice și amenințările sale moderne

Dr. Mohamad Al MOKDAD (Liban)

Revoluția digitală a adus un confort și inovație de neegalat, transformând modul în care trăim, lucrăm și comunicăm. Cu toate acestea, această transformare a dat naștere și unui nou tip de provocări - amenințări la securitatea cibernetică care pândesc în umbra lumii noastre interconectate. În această analiză aprofundată, scoatem în evidență aspectele complicate ale securității cibernetice în epoca modernă. De la complexitatea amenințărilor cibernetice până la strategiile de apărare de ultimă oră, acest articol își propune să ofere o imagine detaliată a peisajului cibernetic care definește viitorul nostru digital.

Amenințări cibernetice: o amenințare cu mai multe fațete

În peisajul digital în continuă expansiune, amenințările cibernetice au evoluat într-o amenințare cu mai multe fațete, care necesită o înțelegere nuanțată. Aceste amenințări, adesea intangibile și evazive, pot perturba economiile, pot pune în pericol securitatea națională și pot compromite intimitatea persoanelor. Iată o explorare mai profundă a diferitelor dimensiuni ale acestei provocări complicate:

- APT-urile reprezintă atacuri cibernetice extrem de sofisticate și direcționate, adesea orchestrate de state sau organizații criminale bine finanțate. Spre deosebire de atacurile cibernetice tipice, APT-urile se caracterizează prin natura lor prelungită și ascunsă. Aceste amenințări implică o strategie meticuloasă, care urmărește adesea să infiltreze ținte specifice, cum ar fi agenții guvernamentale, corporații sau instituții de cercetare. APT-urile exploatează vulnerabilitățile pe o perioadă lungă de timp, eliminând datele sensibile sau perturbând operațiunile în mod discret.

- Malware, un portmanteau de „software rău intenționat”, cuprinde o categorie largă de amenințări cibernetice. Acestea includ viruși, viermi, troieni, ransomware și spyware. Virușii se atașează la programele

Sursa: https://www.defenseromania.ro/tendintele-anului-2023-in-materie-de-securitate-cibernetica_620300.html

legitime, răspândindu-se atunci când programul infectat este executat. Viermii se auto-reproduc și se răspândesc în rețele. Troienii se deghizează în software legitim, dar conțin malware. Ransomware-ul criptează fișierele, cerând o răscumpărare pentru eliberarea lor, în timp ce programul spion monitorizează în mod clandestin activitățile utilizatorilor. Fiecare tip de malware prezintă provocări unice în detectare și combatere.

Infractorii cibernetici exploatează adesea psihologia umană prin tactici de inginerie socială. Phishing-ul, de exemplu, implică e-mailuri sau mesaje înșelătoare care atrage destinatarii să dezvăluie informații sensibile, cum ar fi parole sau detalii financiare. Spear-phishingul este o formă țintită de phishing, personalizată pentru anumite persoane sau organizații, ceea ce o face mai convingătoare și mai dificil de detectat. Alte tactici includ pretextul, momeala și atacurile de contrapartidă, toate concepute pentru a manipula comportamentul uman în scopuri nefaste.

- Dark web, o parte ascunsă a internetului neindexat de motoarele de căutare, servește drept refugiu pentru activități ilegale. Criminalii cibernetici folosesc dark web-ul pentru a tranzacționa date furate, pentru a cumpăra și a vinde instrumente de hacking și pentru a face schimb de tactici și strategii. Piețele de criminalitate cibernetică din dark web oferă o gamă largă de servicii, de la hacking-for-hire la vânzarea de acreditări furate, permițând criminalilor să opereze anonimi, facilitând proliferarea amenințărilor cibernetice.

- Amenințările interne apar atunci când indivizii dintr-o organizație își folosesc greșit privilegiile de acces pentru a compromite securitatea. Acesta ar putea fi un angajat nemulțumit care caută răzbunare sau un membru al personalului care expune din neatenție informații sensibile. Amenințările interne pot fi deosebit de dificil de detectat și prevenit, deoarece autorii au adesea acces legitim la sisteme și date.

Înțelegerea acestor amenințări cibernetice cu mai multe fațete este crucială, deoarece permite organizațiilor și indivizilor să dezvolte strategii de apărare robuste. De la implementarea sistemelor avansate de detectare a intruziunilor până la educarea angajaților cu privire la tacticile de inginerie socială, este necesară o abordare cuprinzătoare pentru a atenua riscurile cibernetice diverse și în continuă evoluție care definesc era digitală. Rămânând vigilenți și informați, indivizii și organizațiile se pot proteja mai bine împotriva acestei amenințări complexe.

Rolul inteligenței artificiale și al învățării automate

În jocul necrușător al securității cibernetice, în care amenințările cibernetice evoluează într-un ritm alarmant, apărătorii apelează din ce în ce mai mult la tehnologii de ultimă oră pentru a-și consolida apărarea. Printre aceste tehnologii, Inteligența Artificială (AI) și Machine Learning (ML) au apărut ca instrumente esențiale în lupta împotriva adversarilor cibernetici.

Întărită o privire în profunzime asupra rolului lor în peisajul complex al securității cibernetice:

- Algoritmii AI și ML excelează în analiza unor seturi vaste de date pentru a identifica modele și tendințe. În securitatea cibernetică, această capacitate este valorificată pentru analize predictive. Prin analiza datelor istorice, acești algoritmi pot prezice potențialele amenințări și vulnerabilități, permițând organizațiilor să-și consolideze în mod proactiv apărarea. Analiza predictivă, cuplată cu informații despre amenințări, le permite profesioniștilor în securitate să anticipeze atacurile, să identifice amenințările emergente și să își întărească sistemele înainte ca infractorii cibernetici să exploateze punctele slabe.

- Instrumentele tradiționale de securitate cibernetică se bazează adesea pe semnături predefinite pentru a identifica amenințările cunoscute. Cu toate acestea, AI și ML introduc o schimbare de paradigmă, permițând analiza comportamentală. Aceste tehnologii stabilesc o linie de bază a comportamentului normal în cadrul unei rețele sau unui sistem. Abaterile de la această linie de bază, care indică anomalii, pot indica un atac cibernetic. Algoritmii ML pot detecta modele subtile și abateri care ar putea scăpa de observația umană, sporind capacitatea de a identifica atacuri zero-day și amenințări complexe. AI și ML nu numai că ajută la detectarea amenințărilor, ci și permit răspunsuri automate la incidentele de securitate. Când este detectată o potențială amenințare, sistemele bazate pe inteligență artificială pot iniția răspunsuri automate, cum ar fi izolarea sistemelor afectate, blocarea traficului rău intenționat sau punerea în carantină a dispozitivelor compromise. Acest răspuns rapid este crucial pentru atenuarea impactului atacurilor cibernetice, în special în mediile la scară largă, în care răspunsurile manuale ar putea fi prea lente pentru a preveni daune semnificative.

- În domeniul serviciilor financiare și al tranzacțiilor online, AI și ML joacă un rol crucial în prevenirea fraudei. Algoritmii de învățare automată analizează modelele de comportament ale utilizatorilor, istoricul tranzacțiilor și alte date contextuale pentru a detecta activități frauduloase în timp real. Mai mult, aceste tehnologii sunt utilizate în sistemele de autentificare adaptive. Prin învățarea și recunoașterea continuă a modelelor de comportament ale utilizato-

rilor, aceste sisteme pot face diferența între utilizatorii legitimi și potențialii intruși, sporind securitatea fără a compromite experiența utilizatorului.

- Instrumentele de gestionare a vulnerabilităților bazate pe inteligență artificială evaluează infrastructura digitală a unei organizații, identificând potențialele vulnerabilități. Aceste instrumente pot prioritiza vulnerabilitățile în funcție de criticitatea lor și de profilul de risc specific al organizației. Algoritmii de învățare automată analizează datele despre implementările de corecții, configurațiile sistemului și vulnerabilitățile istorice pentru a recomanda cele mai eficiente strategii de corecție. Această abordare bazată pe date asigură că resursele limitate sunt direcționate către abordarea celor mai semnificative riscuri.

- Pe măsură ce tehnologiile AI și ML avansează, infractorii cibernetici au început să le exploateze și ei. Învățarea automată adversară implică manipularea modelelor AI pentru a oferi rezultate false, ceea ce duce la evaluări incorecte a amenințărilor sau eludarea detectării. Drept urmare, dezvoltarea măsurilor de securitate cibernetică bazate pe inteligență artificială trebuie să includă și strategii de apărare împotriva atacurilor adverse, asigurând fiabilitatea și acuratețea acestor sisteme avansate.

În esență, integrarea AI și ML în practicile de securitate cibernetică dă putere apărătorilor să rămână în frunte în peisajul în continuă evoluție al amenințărilor cibernetice. Prin valorificarea capacităților acestor tehnologii, organizațiile își pot consolida apărarea, pot răspunde rapid la incidente și anticipa amenințările viitoare, asigurând o abordare proactivă și adaptativă a securității cibernetice în epoca modernă.

Pe măsură ce călătorim mai departe în era digitală, complexitățile securității cibernetice necesită vigilență continuă, inovație și colaborare. Înțelegerea naturii multiple a amenințărilor cibernetice, îmbrățișarea elementului uman în strategiile de securitate cibernetică, valorificarea puterii AI și ML, securizarea lumii hiperconectate a IoT și promovarea colaborării internaționale sunt componente esențiale ale unei poziții robuste de securitate cibernetică. În această sălbăticie cibernetică în continuă evoluție, eforturile colective ale indivizilor, organizațiilor și națiunilor sunt primordiale. Rămânând în fruntea curbei, îmbrățișând tehnologiile emergente și promovând o cultură a conștientizării securității cibernetice, putem naviga în peisajul digital în siguranță, asigurând un viitor mai sigur și mai rezistent pentru toți.

Biografiile autorilor

Juri FERRARIO (San Marino)

Este un antreprenor desăvârșit și un comunicator excepțional care a obținut un succes remarcabil de-a lungul carierei sale. Având un fundal educațional puternic și o perspicacitate deosebită pentru afaceri, Juri și-a demonstrat constant abilitățile remarcabile de leadership și gândirea strategică. În 2001, Juri a fondat Ibusiness International, o companie inovatoare specializată în externalizare, software și servicii web. Prin abilitățile sale excepționale de comunicare și conducerea vizionară, Juri a propulsat Ibusiness International să devină un jucător proeminent pe piețele din America Latină și Europa. Abilitățile excepționale de comunicare ale lui Juri Ferrario au strâns aclamații pe scară largă, profilul său pe LinkedIn fiind unul dintre cele mai vizitate și respectate din comunitatea de afaceri. Prin elocvența și capacitatea sa de a articula concepte complexe, Juri a câștigat laude și recunoaștere din partea experților din industrie. Mai mult, gândirea strategică a lui Juri au fost recunoscute prin proiecte de mare profil, cum ar fi promovarea „Made in Italy” pentru La Lega Della Terra.

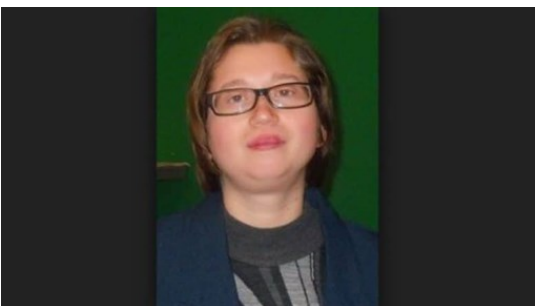
Dr. Leliana PÂRVULESCU

Este Președinte Zivac Group și al Centrului de Cercetare și Prevenire a Bioterorismului în România; PhD în inginerie genetică, PhD în intelligence și securitate națională, expert în analiză comportamentală. Este psiholog clinician și psiholog specializat în psihologie aplicată în domeniul securității naționale și în psychological profiler, psiholog criminalist, sociolog, trainer atestat de Ministerul Educației și Ministerul Muncii. Fiind preocupată de înțelegerea omului și explicarea comportamentului uman, pregătirea științifică riguroasă, permițându-i abordarea comportamentului uman din punct de vedere genetic, psihologic, comportamental, are ca rezultat publicarea a numeroase studii de cercetare, cărți, articole. Abilitățile deosebite în analiza și evaluarea comportamentală au dus la identificarea și expertizarea multor cazuri de comportamente deviate legate de infracțiuni, crime, fraudă, înșelătorie. Mii de oameni au participat la cursurile pe care le ține frecvent în domeniul Analizei și Evaluării Comportamentale, Business Intelligence, Criminal Profiling, Business Profiling și în domeniul dezvoltării personale.

Mona AGRIGOROAIEI

Născută la 8 august 1984, la Iași. A absolvit Științe Politice - Bachelor și Master Marketing politic și comunicare la Universitatea "Al.Ioan Cuza" din Iași. În 2023 a absolvit și un al doilea master "Security and Diplomacy" la SNSPA, București. A urmat un internship la "Centrul pentru prevenirea conflictelor și Early Warning pe durata studiilor la SNSPA. Este specializată în cercetarea academică și explorarea temelor din domeniul politici și securității Balcanilor de Vest, publicând mai multe analize în presa din această zonă în diverse gazete din Albania, Kosovo, Macedonia de Nord. Totodată a publicat două cărți cu poezii în limba albaneză la Pristina, Kosovo în 2014 și 2022.

Dr. Rareș-Mihai MUSAT

A absolvit studii superioare în domeniul Științelor Politice, în cadrul Facultății de Științe Politice, Administrative și ale Comunicării și studii de Master în cadrul Facultății de Istorie și Filozofie la aceeași Universitate Babeș Bolyai, din Cluj-Napoca. A obținut diplomă de profesor documentarist la Universitatea din București, Catedra de Biologie a Facultății de Litere și Științe ale informării. A absolvit studii doctorale la Universitatea din București, Facultatea de Sociologie și Asistență Socială. Face dovada de bune competențe de comunicare dobândite prin experiența proprie de profesor. A absolvit numeroase cursuri de dezvoltare a competențelor de evaluare ale cadrelor didactice, metode moderne de învățare, educație non-violentă, cercetări pe teme monografice și demografice, consiliere și orientare în învățământul preuniversitar, managementul proiectelor.

Dr. G. Doug DAVIS (SUA)

Este directorul programului de Master în Relații Internaționale la Universitatea Troy, unde este expert regional în Securitatea Europeană și Orientul Mijlociu. Pe lângă un doctorat în științe politice de la Universitatea din Arizona, el are o diplomă de licență de la Pontificia Universitate Lateranense. El a publicat lucrări academice și este coautor, împreună cu Dr. Michael Slobodchikoff, al cărții Cultural Imperialism and the Decline of the Liberal Order: Russian and Western Soft Power in Eastern Europe. Cel mai recent, el este coeditor al revistei The Challenge to NATO: Global Security and the Atlantic Alliance (Potomac Books), care este coeditată cu Michael O. Slobodchikoff și Brandon Stewart. Lucrările sale academice au fost traduse și publicate în nouă limbi. Are experiență în dezvoltare internațională în Orientul Mijlociu, unde a lucrat la proiecte finanțate de Uniunea Europeană, guvernul italian și Banca Mondială. Are experiență bancară internațională și a lucrat pentru a deschide instituții financiare la nivel internațional.

Dr. Michael O. SLOBODCHIKOFF (SUA)

Este autorul mai multor publicații evaluate de colegi și a trei cărți. Este autorul lucrărilor Strategic Cooperation: Overcoming the Barriers of Global Anarchy (Lexington Books), Building Hegemonic Order Russia's Way: Rules, Stability and predictability in the Post-Soviet Space (Lexington Books), Cultural Imperialism and the Decline of the Liberal Order: Russian and Western Soft Power in Eastern Europe (Lexington Books), care este în colaborare cu G. Doug Davis. De asemenea, a publicat un volum editat intitulat The Challenge to NATO: Global Security and the Atlantic Alliance (Potomac Books) cu G. Doug Davis. Cel mai recent proiect al său de carte, India as Kingmaker, tocmai a fost publicat de University of Michigan Press. Dr. Slobodchikoff este un expert de top în domeniul securității în Europa de Est. Este directorul fondator al Centrului pentru Studii Europei de Est și Centrală, Ruse și Eurasiatice de la Universitatea Troy. El a lucrat adesea ca analist în relațiile Rusiei cu Ucraina și Occidentul pentru BBC

World News, Al Asharq News și Al Qahera News.

Dr. Mohammed GACHI (Maroc)

A absolvit studiile doctorate, cu tema „F. P. germană către Maroc și Turcia”, la Universitatea Mohammad V, Colegiul de Științe Sociale, Rabat, și studiile de Master, la Universitatea Ibn Tofayl, Kenitra, din Maroc. Este cercetător în mediul academic, analist politic și consultant. A obținut un doctorat la Departamentul de Istorie Internațională și Afaceri Externe, Universitatea Mohamed V. Rabat, din Maroc. Interesele sale de cercetare includ teoria IR, geopolitica și politica externă, cu accent pe afacerile UE (Strategia UE față de Indo-Pacific și MENA), schimbarea politicii externe și de securitate germane (Zeitenwende), în special către Rusia și China. Pe lângă viitorul parteneriatului transatlantic, ordinea globală și posibilitățile și limitele soft power. A publicat în mai multe reviste, printre care Trends Research & Advisory (UAE), The Royal Academy (Maroc), Geostrategic Pulse (România), Arab Center for Research & Policy Studies (Qatar) și Tafaaul Center for Social Sciences. Este coautor al cărții colective „Înțelegerea Marocului 2010-2020”. Este autorul cărților „Shift Power: The Possibilities and the Limits of Soft Power in the Time of Crises” (Seria Strategic Trends) și „The EU Foreign Policy Towards Indo-Pacific: Search for an Effective Geopolitical Role” (Policy Paper). În plus, este pe cale de a publica două cărți „Tendențe ale politicii externe germane: de la Bismarck la începutul lui Scholz” și „Jihadul făcut în Germania: o recitare a politicii externe germane față de Imperiul Otoman și Maroc în timpul Primul Război Mondial”. În plus, a participat la multe seminarii și școli de iarnă și de vară.

Dr. Mohamed MLILESS (Maroc)

Este cercetător independent în Ecolingvistică și Analiză Critică a Discursului Politic și a Mediului. Deține un doctorat în lingvistică aplicată la Universitatea Moulay Ismail din Meknes, din Maroc. A publicat trei cărți despre discursul juridic și de mediu. Multe articole științifice pe care le-a scris și a fost coautor se concentrează pe probleme sociale și de mediu. Dr. Mliless este membru al Asociației Internaționale de Ecolingvistică (IEA), membru al consiliului de administrație al AS Microbiology Journal de la Acta Scientific Open International Library, India; membru al consiliului de administrație al Journal of Education, Teaching and Social Studies (JETSS); membru al consiliului de administrație al Sustainability in Environment Journal (Scholink); membru al echipei editoriale a revistei ARBITRER din Universitatea Andalas, Indonezia; consiliul comisiei Jurnalul pentru durabilitate și mediu (SEJ); membru al consiliului de redacție al Universității din Surakarta (SELJU), Indonezia. În plus, dr. Mliless este recenzent în multe reviste internaționale, inclusiv International Journal of Sociology and Anthropology (IJS), International Journal of English and Literature (IJEL), African Journal of Political Science and International Relations (AJPSIR), Journal of Limbă și literatură (JOLL), Journal Arbitrer și International Journal of Environmental Protection and Policy (IJEPP).

Dr. Mohammad AL-MOKDAD (Liban)

Doctorat în Geopolitică (2021 - Prezent) PSG IKI - Franța, Doctorat în Relații Internaționale și Diplomatie CEDS - Franța, (2021 – Prezent), Master în Politici Sociale (2019 - 2021), Universitatea Libaneză Studii Strategice și Diplomatice, (2017 - 2019), Studii Militare, la Colegiul Militar. Cunoaște limba arabă, engleză, franceză și italiană. Este absolvent al numeroase cursuri militare, de diplomatie, ordine publică și securitate în Liban și în străinătate.

Dr.ing. Stelian TEODORESCU

Este inginer de aviație și pe timpul studiilor doctorale a fost admis în cadrul Proiectului SmartSPODAS - „Rețea transnațională de management integrat al cercetării doctorale și postdoctorale inteligente în domeniile „Științe militare”, „Securitate și informații” și „Ordine publică și siguranță națională” – Program de formare continuă a cercetătorilor de elită – „SmartSPODAS”, în acest context participând la diverse activități de cercetare, printre acestea fiind și cele organizate de CRISMART în Suedia. Pe parcursul primei părți a carierei a îndeplinit diverse funcții de execuție și conducere în cadrul Statului Major al Forțelor Aeriene, iar în cea de a doua parte a carierei a îndeplinit funcții de execuție și de conducere în cadrul Ministerului Apărării Naționale. A participat la diverse activități de cooperare la nivel național și internațional, dobândind experiență profesională în domeniul relațiilor internaționale și geopoliticii. A desfășurat activități didactice în mediul universitar (studii de licență și postuniversitare).

PULSUL GEOSTRATEGIC

EDITORI

Pompilia VLĂDESCU
Stelian TEODORESCU

Începând cu Decembrie 2010 PULSUL GEOSTRATEGIC este înregistrat în catalogul internațional INDEX COPERNICUS JOURNAL MASTERS LIST. Acest buletin nu poate fi multiplicat și reprodus fără acord. Este permisă folosirea unor materiale sau citate cu păstrarea exactității și titlului original, precum și cu menționarea expresă a sursei. Opiniile și ideile exprimate în conținutul articolelor reprezintă punctul de vedere al autorilor.

SCANEAZĂ
PENTRU A ACCESA:
pulsulgeostrategic.ro

RIEAS Research Institute for
European and American Studies

STOCKHOLM INTERNATIONAL
PEACE RESEARCH INSTITUTE

